

ProCredit Bank

Част от
ПроКредит Груп

*Консолидиран Годишен
Финансов Отчет*

2018

**ПРОКРЕДИТ БАНК (БЪЛГАРИЯ) ЕАД
КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
31 ДЕКЕМВРИ 2018 г.**

Съдържание

Консолидиран отчет за приходи и разходи	1
Консолидиран отчет за всеобхватния доход.....	2
Консолидиран отчет за финансовото състояние	3
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал.....	4
Консолидиран отчет за паричните потоци	5
Приложения към консолидирания финансов отчет	6-72
Годишен консолидиран доклад за дейността	72-85
Декларация за корпоративно управление.....	86-93

Доклад на независимия одитор

До акционера на „Прокредит Банк (България)“ ЕАД

Мнение

Ние извършихме одит на консолидирания финансов отчет на „Прокредит Банк (България)“ ЕАД и неговите дъщерни дружества (наричани заедно „Групата“), съдържащ консолидиран отчет за финансовото състояние към 31 декември 2018 г. и консолидиран отчет за приходи и разходи, консолидиран отчет за всеобхватния доход, консолидиран отчет за промените в собствения капитал и консолидиран отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към консолидирания финансов отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществениите счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният консолидиран финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Групата към 31 декември 2018 г. и нейните финансови резултати от дейността и паричните й потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на консолидирания финансов отчет“.

Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Независимост

Ние сме независими от Групата в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на консолидирания финансов отчет в България. Ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС.

Нашият одиторски подход

Общ преглед

Като част от планирането на нашия одит ние определихме ниво на същественост и оценихме рисковете от съществени неточности в консолидирания финансов отчет. По-конкретно, ние взехме предвид къде ръководството е направило субективни преценки; например, по отношение на значителни счетоводни оценки, включващи правене на предположения и разглеждане на бъдещи събития, които по своята същност са несигурни. Както при всички наши одити, разгледахме и риска от пренебрегване от страна на ръководството на вътрешния контрол, включително, наред с други въпроси, дали има доказателства за пристрастие, което представлява риск от съществена неточност, дължаща се на измама.

Ние определихме обхвата на нашия одит, за да можем да извършим достатъчно работа, което да ни позволи да изразим мнение върху консолидирания финансов отчет като цяло, вземайки предвид структурата на Групата, счетоводните процеси и контроли и отрасъла, в който Групата оперира.

Ниво на същественост

Обхватът на нашия одит беше повлиян от това, че приложихме ниво на същественост. Одитът е планиран така, че да получим разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет не съдържа съществени неправилни отчитания. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка. Те се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, взети въз основа на консолидирания финансов отчет.

Въз основа на нашата професионална преценка, ние определихме определени количествени прагове за ниво на същественост, включително ниво на същественост за консолидирания финансов отчет като цяло, както е посочено в таблицата по-долу. Тези нива на същественост, заедно с качествени съображения, ни помогнаха да определим обхвата на нашия одит и естеството, времето и обхвата на нашите одиторски процедури и да оценим ефекта от неправилните отчитания, ако има такива, както самостоятелно, така и съвкупно за консолидирания финансов отчет като цяло.

Ниво на същественост за консолидирания финансов отчет като цяло

2,972 хил. лв.

Как го определихме

Приблизително 7% от печалбата преди данъци

Обосновка относно приложения показател за определяне на нивото на същественост

Ние приложихме печалбата преди данъци като показател за определяне на нивото на същественост защото, от наша гледна точка, това е показателят, посредством който ползвателите на консолидирания финансов отчет обикновено оценяват представянето на Групата, както и защото той е общоприет показател за определяне на нивото на същественост.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на консолидирания финансов отчет като дяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Провизии за обезценка по предоставени кредити и аванси на клиенти

Провизията за обезценка по предоставени кредити и аванси на клиенти е определена в съответствие с МСФО 9 „Финансови инструменти“. Ние фокусирахме работата си в тази област, тъй като МСФО 9 е нов и сложен счетоводен стандарт, който изисква ръководството да направи субективни преценки относно тълкуването на изискванията приложими към новия модел за очаквана кредитна загуба, идентифициране на експозициите със значимо повишение на кредитния риск, и оценката на сумите, които следва да бъдат признати.

Както е описано в бележка 18 към консолидирания финансов отчет към 31 декември 2018 г. Групата е записала провизии за обезценка по кредити и аванси на клиенти в размер на 39,001 хил. лв.

Установяването на значимо повишение на кредитния риск и определянето на възстановимите стойности на предоставените кредити са част от преценките и моделите за определяне на очакваната кредитна загуба на Групата, които освен всичко друго включват оценка за наличието на обективни доказателства за обезценки, вероятността за неизпълнение, загуби при настъпване на неизпълнение, експозиция при неизпълнение, финансовото състояние на кредитополучателите, очакваните бъдещи парични потоци и стойността на обезпеченията. Използването на различни допускания би могло да доведе до различни стойности на разхода за обезценка на предоставените кредити и аванси на клиенти.

Поради значимостта на оценката на предоставените кредити и аванси на клиенти за консолидирания финансов отчет и предвид свързаната с нея несигурност по отношение на оценките и прилагане на професионална преценка, ние считаме провизията за обезценка по предоставени кредити и аванси на клиенти за ключов одиторски въпрос.

Нашият одиторски подход включва оценка на дизайна на модела, валидирането и документацията, както и методологията на Групата по отношение очакваната кредитна загуба, за съответствие с МСФО 9.

Ние оценихме и извършихме тестове на дизайна и оперативната ефективност на контролите по отношение на процесите по кредитиране и провизиране и констатирахме, че може да разчитаме на тях за целите на одита.

Ние включихме експерти в областите, които изискват специфичен опит.

За индивидуално обезценените заеми ние извършихме, на извадкова база, детайлен преглед на кредитни досиета. Ние оценихме критично допусканията във връзка с идентифицирането на обезценките и оценяването на очакваните парични потоци (възстановими стойности), определени на базата на оценките на обезпеченията или други източници за погасяване.

По отношение на обезценките, калкулирани на колективна база, ние направихме тестове на използваните модели и параметрите на модела като вероятности за неизпълнение (PD), загуби при настъпване на неизпълнение (LGD), и където разполагахме с информация, съставихме данните и допусканията с историческите резултати.

Ние оценихме пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията в консолидирания финансов отчет на Групата по отношение на оценката на кредити и аванси на клиенти.

Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от Консолидиран доклад за дейността и Консолидирана декларация за корпоративно управление, изготвени от ръководството в съответствие с Глава Седма от Закона за счетоводството, но не включва консолидирания финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно консолидирания финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на консолидирания финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с консолидирания финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на годишния доклад за дейността и декларацията за корпоративно управление ние също така изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в приложимите в България, Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100н, ал. 8, където е приложимо, от Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в консолидирания доклад за дейността за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, съответства на консолидирания финансов отчет.
- б) Консолидирания доклад за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
- в) В консолидираната декларация за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, е представена изискваната, съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100н, ал. 8, където е приложимо, от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, информация.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на консолидирания финансов отчет, който не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет, ръководството носи отговорност за оценяване способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Групата или да преустанови дейността ѝ, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Групата.

Отговорности на одиторите за одита на консолидирания финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Групата. Оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.

- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Групата да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.
- получаваме достатъчни и уместни одиторски доказателства относно финансовата информация на дружествата или стопанските дейности в рамките на Групата, за да изразим мнение относно консолидирания финансов отчет. Ние носим отговорност за инструктирането, надзора и изпълнението на одита на Групата. Ние носим изключителната отговорност за нашето одиторско мнение.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

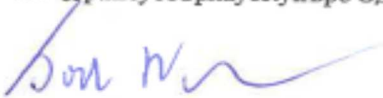
Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажмента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 г. от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация:

- „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД е назначено за задължителен одитор на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 г. на Групата от общото събрание на акционерите, проведено на 22 октомври 2018 г., за период от една година.
- „Бейкър Тили Клиту и Партньори“ ООД е назначено за задължителен одитор на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 г. на Групата от общото събрание на акционерите, проведено на 22 октомври 2018 г., за период от една година.
- Одитът на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 г. на Групата представлява пети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД.
- Одитът на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 г. на Групата представлява втори пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от „Бейкър Тили Клиту и Партньори“ ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Групата, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Групата.
- За периода от 1 декември 2018 г. до 31 декември 2018 г. освен одита, „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД е предоставило на Групата обучения на стойност 450 лв. и междинен преглед на стойност 50,320 лв.

За „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД

Джок Нюнан

Прокурист

Росица Ботева

Регистриран одитор, отговорен за одита

Бул. Мария Луиза 9-11

1000 София, България

15 април 2019

За „Бейкър Тили Клиту и Партньори“ ООД

Красимира Радева

Регистриран одитор, отговорен за одита

Управител

ул. Стара Планина 5, ет. 5
1000 София, България

15 април 2019

Консолидиран отчет за приходи и разходи

(всички суми са в хиляди лева)

	Прил.	Годината приключила на 31 декември	
		2018	2017
Приходи от лихви	6	62,510	62,527
Разходи за лихви	6	(4,965)	(3,231)
Нетен доход от лихви		57,545	59,296
Разходи за обезценка	7	(1,656)	(665)
Нетен доход от лихви след разходи за обезценка		55,889	58,631
Приходи от такси и комисиони	8	24,666	22,008
Разходи за такси и комисиони	8	(2,407)	(1,978)
Нетен доход от такси и комисиони		22,259	20,030
Нетен доход от валутни операции	9	7,812	7,328
Нетен доход от инвестиционни ценни книжа (2017:	10	(321)	(72)
финансови активи на разположение за продажба)	11	2,855	(481)
Други приходи/(разходи) от дейността, нетно			
Приходи от дейността		88,494	85,436
Разходи за персонала	12	(16,364)	(17,255)
Административни разходи	13	(29,676)	(32,178)
Разходи за дейността		(46,040)	(49,433)
Печалба преди данъчно облагане		42,454	36,003
Разходи за данъци	14	(4,345)	(3,838)
Печалба за годината		38,109	32,165

Консолидираният финансов отчет, представен на страници от 1 до 72, е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
12 април 2019 г.

Заверил съгласно одиторския доклад

За ПрайсуотърхаусКупърс Одит ООД

Джон Нюман
Прокурист

15-04-2019

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита
15-04-2019

Приложенията на страници от 6 до 72 представляват неразделна част от този годишен консолидиран финансов отчет.

За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Красимира Радева
Регистриран одитор, отговорен за одита

Управител

15.04.2019

Консолидиран отчет за всеобхватния доход

(всички суми са в хиляди лева)

	Годината приключила на 31 декември	
	2018	2017
Печалба за годината	38,109	32,165
Позиции, които няма да бъдат признати в отчета за приходи и разходи		
Промяна в преоценъчния резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	641	-
Позиции, които могат да бъдат признати в отчета за приходи и разходи		
Промяна в преоценъчния резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	120	934
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци	761	934
Общо всеобхватен доход за годината	38,870	33,099

Консолидираният финансов отчет, представен на страници от 1 до 72, е одобрен от
Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
12 април 2019 г.

Иван Дачев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

Заверил съгласно одиторския доклад

За ПрайсуотърхаусКупърс Одит ООД

За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Джок Нюнан
Прокуррист

15-04-2019

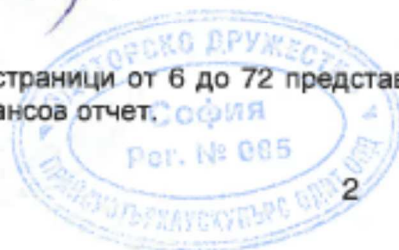
Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита

15-04-2019

Красимира Радева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител

15.04.2019

Приложенията на страници от 6 до 72 представляват неразделна част от този годишен
консолидиран финансов отчет.

Консолидиран отчет за финансовото състояние

(всички суми са в хиляди лева)

(всички суми са в хиляди лева)

Прил.

		31.12.2018	МСФО 9 01.01.2018	МСС 39 31.12.2017
АКТИВИ				
Парични средства и парични еквиваленти	15	218,803	191,853	192,077
Вземания от банки	16	268,469	288,300	288,320
Инвестиционни ценни книжа (2017 г.: финансови активи на разположение за продажба)	17	33,384	32,592	32,592
Кредити и вземания от клиенти, нетно	18	1,598,077	1,403,890	1,403,835
Дълготрайни материални активи	19	39,376	41,295	41,295
Нематериални активи	19	5,067	3,780	3,780
Отсрочени данъчни активи	20	550	558	558
Други активи	21	11,124	12,908	12,944
Общо активи		2,174,850	1,975,176	1,975,401
ПАСИВИ				
Привлечени средства от банки	22	91,164	83,858	83,858
Привлечени средства от клиенти	23	1,656,287	1,466,145	1,466,145
Привлечени средства от финансови институции	24	179,662	200,815	200,815
Други пасиви	25	3,747	6,972	6,972
Провизии	26	959	902	569
Текущи данъчни пасиви		515	373	373
Общо пасиви		1,932,334	1,759,065	1,758,732
СОБСТВЕН КАПИТАЛ				
Акционерен капитал и премиен резерв	27	187,264	167,706	167,706
Законови резерви	27	6,461	6,461	6,461
Други резерви	27	6,514	6,514	6,514
Неразпределена печалба		40,544	34,458	35,035
Преоценъчен резерв		1,733	972	953
Общо собствен капитал		242,516	216,111	216,669
Общо собствен капитал и пасиви		2,174,850	1,975,176	1,975,401

Консолидираният финансов отчет, представен на страници от 1 до 72, е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
12 април 2019 г.

Иван Давев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

Заверил съгласно одиторския доклад
За ПрайсютърхаусКупърс Одит ООД

За Бейкър Тили К्लиту и Партньори ООД
Красимира Радева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител

Джок Нюнан
Прокурист

15-04-2019

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита

15-04-2019

Приложенията на страници от 6 до 72 представляват неразделна част от този годишен консолидиран финансов отчет.

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал

(есички суми са в хиляди лева)

	Акционерен капитал	Премиен резерв	Законови резерви	Други резерви	Неразпределена печалба	Преоценен резерв	Общо
Салдо към 1 януари 2017 г.	164,210	3,496	3,953	6,514	56,393	19	234,585
Всеобхватен доход за годината							
Преоценка на финансови активи на разположение за продажба	-	-	-	-	-	934	934
Друго увеличение (намаление) на капитала	-	-	2,508		(2,508)	-	-
Печалба за годината	-	-	-	-	32,165	-	32,165
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	2,508	-	29,657	934	33,099
Сделки с акционери, отчетени в собствения капитал							
Вноски от, и разпределения към акционери	-	-	-	-	(51,015)	-	(51,015)
Изплатени дивиденди	-	-	-	-	(51,015)	-	(51,015)
Общо сделки с акционери, отчетени в собствения капитал	-	-	-	-	(51,015)	-	(51,015)
Салдо към 31 декември 2017 г.	164,210	3,496	6,461	6,514	35,035	953	216,669
Салдо към 1 януари 2018 г.	164,210	3,496	6,461	6,514	35,035	953	216,669
Промяна при първоначалното прилагане на МСФО 9	-	-	-	-	(577)	19	(558)
Преизчислено салдо към 1 януари 2018 г.	164,210	3,496	6,461	6,514	34,458	972	216,111
Всеобхватен доход за годината							
Промяна в преоценения резерв, нетно от данъци	-	-	-	-	-	761	761
Печалба за годината	-	-	-	-	38,109	-	38,109
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	-	-	38,109	761	38,870
Сделки с акционери, отчетени в собствения капитал							
Вноски от, и разпределения към акционери	19,558	-	-	-	-	-	19,558
Увеличение на акционерния капитал	-	-	-	-	(32,023)	-	(32,023)
Изплатени дивиденди	-	-	-	-	(32,023)	-	(32,023)
Общо сделки с акционери, отчетени в собствения капитал	19,558	-	-	-	(32,023)	-	(12,465)
Салдо към 31 декември 2018 г.	183,768	3,496	6,461	6,514	40,544	1,733	242,516

Консолидираният финансов отчет, представен на страници от 1 до 72, е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
12 април 2019 г.

Заверил съгласно одиторския доклад

За ПрайсютърхаусКупърс Одит ООД

Джок Нюнан
Прокурист
15-04-2019

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита
15-04-2019

Приложенията на страници от 6 до 72 представляват неразделна част от този годишен консолидиран финансов отчет.

За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Красимира Радева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител

19.04.2019

Консолидиран отчет за паричните потоци
(всички суми са в хиляди лева)

	Прил.	Годината приключила на 31 декември	
		2018	2017
Печалба за годината		38,109	32,165
Непарични позиции включени в печалбата за годината и преход към парични потоци от основна дейност			
Разходи за обезценка	7	1,656	665
Нетен доход от инвестиционни ценни книжа	10	321	72
Амортизация	13	5,200	5,143
Нереализирани (печалби) от валутна переоценка	9	(90)	(425)
Нетен доход от лихви	6	(57,545)	(59,296)
Разходи за данъци	14	4,345	3,838
Промяна в активите и пасивите от основна дейност след непарични позиции			
Минимални задължителни резерви		(19,064)	(21,271)
Вземания от банки		-	46,940
Кредити и аванси на клиенти		(198,746)	(196,552)
Други активи		2,068	4,029
Краткосрочни привлечени средства от банки и фин. институции		7,292	(181,880)
Привлечени средства от клиенти		190,351	220,549
Други пасиви		(3,135)	2,166
Получени лихви		65,204	64,209
Платени лихви		(8,900)	(2,882)
Платени данъци		(4,260)	(4,274)
Нетен паричен поток от/(използван в) основна дейност		22,806	(86,804)
Покупки/ продажби на:			
Дълготрайни материални и нематериални активи		(4,569)	(190)
Покупки на финансови активи		(15,529)	-
Падежирали финансови активи		14,956	10,181
Нетен паричен поток от/(използван в) инвестиционна дейност		(5,142)	9,991
Парични потоци от финансова дейност			
Изплатени дивиденди		(32,023)	(51,015)
Увеличение на акционерния капитал		19,558	-
Дългосрочни привлечени средства от банки и фин. институции		(17,323)	91,194
Нетен паричен поток от/(използван във) финансова дейност		(29,788)	40,179
Нетно (намаление)/увеличение на паричните средства и еквиваленти		(12,124)	(36,634)
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		348,122	384,756
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	15	335,998	348,122

Консолидираният финансов отчет, представен на страници 60 до 72, е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
12 април 2019 г.

Иван Дачев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

Заверил съгласно одиторския доклад

За ПрайсютърхаусКупърс Одит ООД

Джон Нюнан
Прокурис
15-04-2019

За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД
Красимира Радева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител
15.04.20

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита
15-04-2019

Приложенията на страници 60 до 72 представляват неразделна част от този годишен консолидиран финансов отчет.

1 Отчетно дружество

ПроКредит Банк (България) ЕАД („ПроКредит Банк“, „Банката“ или „институцията“) е основана на 6 юни 2001 г. в резултат на учредителното събрание, проведено от международно ориентирани инвеститори, много от които днес са акционери в ПроКредит Холдинг АГ & Ко. КГаА („ПроКредит Холдинг“). От началото на 2013 г. едноличен собственик на капитала на Банката е ПроКредит Холдинг.

Банката е част от международна група от финансови институции, която се притежава от ПроКредит Холдинг. ПроКредит Холдинг е компанията-майка и упражнява контрол върху дейността на групата от ПроКредит Банки („Групата на ПроКредит“). Банката има две дъщерни дружества, които са изцяло притежавани от нея – ПроКредит Пропъртийз ЕАД и ПроКредит Едюкейшън ЕАД (общо определени като „Групата“).

Групата се управлява чрез Надзорен съвет, състоящ се от петима членове и Управителен съвет, състоящ се от трима членове към 31 декември 2018 г., избирани за период от три години.

ПроКредит Банк е ориентирана към развитие банка, която предлага пълен набор от услуги, като цели да бъде основна банка на обслужване за бизнес клиенти и физически лица. Бизнес клиентите, на които Банката предлага услуги, са дружества, земеделски производители и самонаети лица. Те се категоризират като малки и средни предприятия в зависимост от своя бизнес потенциал. Клиентите физически лица са получатели на регулярен доход (от заплата, пенсия или др.) и собственици на бизнес. Банката се стреми да придобива подробни познания за своите клиенти и да прилага индивидуален подход и стратегия за обслужване на всеки отделен клиент, които се базират на профила на клиента. Стратегически фокус на Банката са производствените дружества, земеделските производители, както и финансирането на проекти, свързани с енергийна ефективност и опазване на околната среда.

2 База за изготвяне

а Съответствие с Международните стандарти за финансови отчети

Консолидираният финансов отчет на ПроКредит Банк е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане („МСФО“) и разясненията, издадени от Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО) и приети от Европейския съюз („ЕС“). МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамка с общо предназначение за достоверно представяне, еквивалентно на дефиницията на рамката, въведена в § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството „Международни счетоводни стандарти“ (МСС). Финансовият отчет е изготвен на консолидирана база, в съответствие със Закона за счетоводството. Консолидираният финансов отчет бе одобрен от ръководството на 12 април 2019 г.

Консолидираният финансов отчет съдържа консолидиран отчет за приходи и разходи, консолидиран отчет за всеобхватния доход, консолидиран отчет за финансовото състояние, консолидиран отчет за промените в собствения капитал, консолидиран отчет за паричните потоци и приложения към индивидуалния финансов отчет. Изготвянето на финансовия отчет в съответствие с изискванията на МСФО 7 за естеството и степента на рисковете, възникващи от финансовите инструменти и тяхното управление е представен в риск частта на отчета на ръководството.

2 База за изготвяне

а Съответствие с Международните стандарти за финансови отчети (продължение)

Основните счетоводни политики са последователно прилагани за всички представени години, освен ако изрично не е посочено друго. Финансовият отчет е представен в хиляди български лева, освен ако изрично не е посочено друго. Фискалната година на Групата е календарната година. По изчислителни причини данните в таблиците могат да показват разлики от закръгляване от $\pm$ една единица (лв.,% и т. н.). Отчитането и оценките се правят при предположението за действащо предприятие.

б Консолидация

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на ПроКредит Банк (България) АД и дъщерните ѝ дружества към 31 декември 2018 г. Дъщерни дружества са тези дружества, които се контролират от Групата т.е., в които Групата определя финансовата и оперативна политика. Всички дъщерни дружества са изцяло консолидирани. В края на 2018 г. групата има две изцяло притежавани дъщерни дружества – ПроКредит Пропъртийз ЕАД и ПроКредит Едюкейшън ЕАД. Вътрешнофирмените операции, салда и нереализирани печалби и загуби от операции между Банката и дъщерните дружества са елиминирани. При необходимост счетоводната политика на дъщерните дружества се променя с цел да се постигне съответствие с политиката, приета от Групата. За придобивания на дъщерни дружества се прилага методът на придобиването.

в База на оценка

Финансовият отчет е изготвен на база историческа стойност, с изключение на следното:

- определени финансови активи и пасиви (включително деривативни инструменти);
- активи, държани за продажба, оценени по справедлива стойност, намалена с разходите за продажба.

г Прилагане на приблизителни оценки и преценки

Финансовите отчети и финансовият резултат на Групата се влияят от предположения, оценки и преценки на ръководството, които при необходимост трябва да бъдат направени в хода на изготвянето на консолидирания финансов отчет.

Всички оценки и предположения, които се изискват от МСФО, са най-добри оценки в съответствие с приложимия стандарт. Оценките и преценките се определят систематично и се базират на историческия опит и други фактори, които включват и очакванията за бъдещи събития, които се приемат за вероятни при определени обстоятелства.

Преценките на ръководството за определени позиции са особено критични за финансовия резултат и състояние, поради съществения си размер. Това се отнася за следните позиции:

2 База за изготвяне (продължение)

г Прилагане на приблизителни оценки и преценки (продължение)

Загуби от обезценка на кредити и други вземания

С прилагането на МСФО 9, моделът на понесените загуби от МСС 39 се заменя с модела на очаквана загуба. Обезценките се определят в размер, равен на очакваната загуба за всички финансови активи, признати по амортизирана стойност, за всички финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход (FVOCI) и за задбалансови ангажименти. Очакваните кредитни загуби се отчитат в различни фази. ПроКредит Банк отчита нетно (след приспадане на обезценка) следните балансови позиции: "Наличности по сметки в централни банки", "Вземания от банки", "Инвестиционни ценни книжа", "Кредити и вземания от клиенти" и "Други активи" (включително обезценката). Допълнителна информация за счетоводната политика на банката по отношение на обезценката на кредити може да бъде намерена в прил. Зи.

Оценяване на отсрочени данъчни активи

Групата признава отсрочени данъчни активи само до степента, до която е вероятно, че ще бъде налична данъчно облагаема печалба, за сметка на която да се използват ефектите за намаляване на данъка. Прогнозата за печалбата е базирана на последния бизнес план към декември 2018 г., който е одобрен от Надзорния съвет на Групата и следователно отразява виждането на ръководството за бъдещите бизнес перспективи. Периодът за данъчно планиране на Групата е пет години (прил. 14 и 20 за детайли, относно признатите суми).

д Нови и изменени стандарти, приети от Групата

По-долу са представени значимите счетоводни политики, приложени при изготвянето на финансовия отчет, доколкото те не са оповестени в другите приложения по-горе. Политиките са последователно прилагани за всички представени години, освен ако изрично не е упоменато друго.

(i) Нови и изменени стандарти, приети от Групата, в сила от 1 януари 2018

- МСФО 9 "Финансови инструменти" оказва влияние върху класификацията и оценката на финансови инструменти, както и върху признаването на обезценка. Ефектът от първоначалното прилагане е показан в приложение 31. Информация за класификацията и оценката на финансови инструменти, както и за признаването на обезценка е представена в прил. 3д и Зи. МСФО 9 влиза в сила от 1 януари 2018.
- МСФО 15 "Приходи от договори с клиенти" и "Разяснения към МСФО 15" нямат ефект върху финансовата информация, представена в текущия и сравнителния период. Като цяло, признаването на постъпленията от съществуващи договори с нашите клиенти е базирано на транзакции. И двата документа влизат в сила от 1 януари 2018.
- КРМСФО Интерпретация 22 "Сделки в чуждестранна валута и авансови плащания" има незначителен ефект върху финансовите отчети. Интерпретацията влиза в сила от 1 януари 2018.
- Изменения към МСС 40 "Прехвърляния на инвестиционни имоти" има незначителен ефект върху финансовите отчети. Измененията влизат в сила от 1 януари 2018.

2 База за изготвяне (продължение)

д Нови и изменени стандарти, приети от Групата (продължение)

Следните стандарти, изменения и разяснения, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, нямат ефект върху финансовите отчети на Групата: изменения към МСФО 2 "Класификация и измерване на транзакциите по плащане на базата на акции", изменения към МСФО 4 "Прилагане на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори", както и годишни подобрения на МСФО (цикъл 2014 г. -2016 г).

(ii) Нови стандарти и тълкувания, които все още не са влезли в сила

Следните стандарти, изменения и разяснения, издадени от СМСС ще имат ефект върху финансовите отчети. Те не са приложени при изготвяне на тези финансови отчети:

- Изменения към МСФО 9 "Опция за предплащане с отрицателно възнаграждение", отговаря на въпроси относно това как да се класифицират някои финансови инструменти с опция за предплащане в съответствие с МСФО 9. Измененията трябва да се прилагат за годишни периоди, започващи на / или след 1 януари 2019 г
- МСФО 16 "Лизинги" ще окаже влияние върху признаването, оценяването, представянето и оповестяването на лизингите. Банката възнамерява да приложи опростения преходен подход и няма да преизчислява сравнителните данни за годината преди първоначалното признаване. От 2019 г. съществуващите лизингови договори ще бъдат отчитани като „Активи с право на ползване“ в "Дълготрайни материални активи". Стандартът ще засегне преди всичко счетоводното отчитане на оперативните лизингови договори на Групата. Дейностите по финансов лизинг не са съществени и следователно Групата не очаква значително въздействие върху финансовите отчети. Стандартът трябва да се прилага за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. Групата развива модели и процеси, за да приложи МСФО 16. Ефектът от първоначалното признаване на МСФО 16 ще се състои в това да се признаят Активи с право на ползване по отношение на бизнес имоти, които са наети от Банката по силата на договори, класифицирани като оперативен лизинг според МСС 17. Другите наемни договори са свързани с активи с ниска стойност. Групата:
 - ✓ ще приложи МСФО 16 по отношение на договори, които преди бяха признати като лизинги съгласно МСС 17.
 - ✓ ще използва диференциалния лихвен процент като дисконтова норма.
 - ✓ няма да прилага МСФО 16 по отношение на краткосрочни договори за оперативен лизинг (с остатъчен срок по-малък от 12 месеца), както и към лизинг на активи с ниска стойност.

В началния отчет за финансовото състояние от 1 януари 2019 г. ще бъде направена промяна, която да отрази възникването на Активи с право на ползване в размер на приблизително 6.6 млн. лева. Ще бъде признато и Лизингово задължение също в размер на 6.6 млн. лева. Като цяло това ще доведе до намаление на капиталовата адекватност на базовия капитал от първи ред (СЕТ 1) с 10 базисни точки.

2 База за изготвяне (продължение)

д Нови и изменени стандарти, приети от Групата (продължение)

- Годишните подобрения на МСФО (цикъл 2015 г. -2017 г). ще имат незначителен ефект върху финансовите отчети на Групата. Измененията трябва да се прилагат за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г.
- Измененият на позоваванията на концептуалната рамка в стандартите на МСФО ще имат незначителен ефект върху финансовите отчети на Групата. Измененията трябва да се прилагат за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г.
- Изменения към МСС 1 и МСС 8: Дефиниране на материали ще имат незначителен ефект върху финансовите отчети на Групата. Измененията трябва да се прилагат за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г.

Следните стандарти, изменения и разяснения, издадени от СМСС нямат ефект върху финансовите отчети на Групата: МСФО 17 “Застрахователни договори”, КРМСФО 23 “Несигурност при третиране на данъци върху доходите”, изменения към МСС 19 “Промяна на план, уреждане”, изменения към МСС 28 “Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия” и изменения към МСФО 3 “Бизнес комбинации”.

Не е налице по-ранно прилагане на стандарти, измененията и разяснения, които все още не са приети.

3 Счетоводна политика

По-долу са представени значимите счетоводни политики, приложени при изготвянето на финансовия отчет, доколкото те не са оповестени в другите приложения по-горе. Политиките са последователно прилагани за всички представени години, освен ако изрично не е упоменато друго.

а Операции в чуждестранна валута

(а) Функционална валута и валута на представяне

Позициите, които участват във финансовия отчет, са измерени като се използва валутата на основната икономическа среда, в която институцията извършва своята дейност („функционална валута“). Финансовият отчет е представен в български лева, което е функционалната валута и валута на представяне на Групата. Всички суми, посочени във финансовите отчети са представени в хиляди лева, освен ако изрично не е упоменато друго.

(б) Операции и салда

Парични позиции, които са деноминирани в чужда валута, се осчетоводяват по последния актуален валутен курс към отчетната дата, а сделките в чуждестранна валута се осчетоводяват по официалния валутен курс в деня на операциите. Печалбите и загубите, получени в резултат на сделки в чуждестранна валута и от преоценка на монетарни финансови активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се отразяват в отчета за приходи и разходи (нетен доход от валутни операции).

При промяна в справедливата стойност на активи в чужда валута, които са класифицирани като финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се определят отделно от разликите, които произлизат от разлики във валутните курсове и от справедливата стойност на актива. Промените, които са резултат от промяна във валутните курсове, се отразяват в отчета за приходи и разходи.

Непаричните активи, оценявани по историческа цена, които са деноминирани в чужда валута, се оценяват по обменния курс, който е приложим към датата на първоначалното признаване.

Към 31 декември 2018 г., монетарните финансови активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, са оценени в български лева по официалния курс на Българска народна банка („БНБ“): 1.95583 лева за 1 евро и 1.70815 лева за 1 щ.д. (2017 г.: 1.95583 лева за 1 евро и 1.63081 за 1 щ.д.).

б Признаване на приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават текущо в отчета за приходи и разходи в позициите „Приходи от лихви“ и „Разходи за лихви“ за всички лихвоносни активи и пасиви по метода на ефективния лихвен процент за периода, през който възникват.

Постъпления, които са получени по отписани кредити, не се признават в позицията „Приходи от лихви“, а в „Приходи от отписани вземания“.

3 Счетоводна политика (продължение)

в Приходи и разходи от такси и комисиони

Таксите и комисионите съдържат главно такси от операции в лева и чуждестранна валута и като цяло се признават на принципа на текущо начисляване. Разходите за такси и комисиони представляват дължими от Групата такси по сделки с други банки, и се признават към датата на тяхното възникване.

г Нетен доход от валутни операции

Доходът от валутни сделки се отнася предимно за резултатите от валутни сделки с клиенти. Банката не извършва валутни операции за своя сметка. В допълнение тази позиция включва резултата от валутни операции за хеджиране и нереализирани ефекти от валутни преоценки. Групата не прилага хеджиране по смисъла на МСФО 9.

д Финансови инструменти

От 1 януари 2018 г. ПроКредит Банк класифицира притежаваните финансови активи, както според съответния бизнес модел за управлението им, така и на базата на договорените парични потоци по тях.

Прави се разлика между следните бизнес модели за управление на финансови активи:

- Бизнес модел, чиято цел е активите да бъдат държани, за да се съберат договорните парични потоци („държане с цел събиране“).
- Бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорни парични потоци, така и продажби на финансови активи („държане с цел събиране и продажба“).
- Други бизнес модели.

Финансовите активи се отнасят към бизнес модела за „държане с цел събиране“, ако целта от притежаването им е да се събират договорните парични потоци под формата на лихва и главница (в съответствие с принципа за плащане единствено на главница и лихва). Следните позиции от Отчета за финансовото състояние се включват към този бизнес модел: „Наличности по сметки в централни банки“, „Вземания от банки“, „Кредити и вземания от клиенти“, „Други активи“. „Инвестиционните ценни книжа“ (които са дългови инструменти) се отнасят към бизнес модела „държане с цел събиране и продажба“. Тези финансови активи обикновено са притежавани с цел събиране на договорни парични потоци (в съответствие с принципа за плащане единствено на главница и лихва), но могат да бъдат продавани в случай на необходимост. Също така, неголяма сума акции, отчитани като част от позицията „Инвестиционните ценни книжа“, се включват към модела „държане с цел събиране и продажба“. „Парични средства в брой“ и деривативните финансови активи се отнасят към други бизнес модели.

Последващото признаване на финансови пасиви обикновено се извършва по амортизирана стойност. Само деривативните финансови пасиви се признават по справедлива стойност.

(а) Финансови активи и пасиви, оценявани по справедлива стойност в печалбата или загубата („СППЗ“)

Финансови активи, които са държани за търгуване или които не се отнасят към някой от бизнес моделите „държане с цел събиране“ и „държане с цел събиране и продажба“ се включват към „други бизнес модели“ и се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата. Включват се „Паричните средства в брой“ и деривативните финансови активи. Финансови пасиви, които се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, са само деривативните финансови пасиви.

3 Счетоводна политика (продължение)

д Финансови инструменти (продължение)

Групата не прилага счетоводство на хеджирането. Деривативи, които имат положителна справедлива стойност към датата на баланса, се отчитат като финансови активи в позиция „Деривативни финансови активи“. Деривативи, които имат отрицателна справедлива стойност към датата на баланса, се отчитат като финансови пасиви в позиция „Деривативни финансови пасиви“.

Деривативните финансови инструменти първоначално се признават по справедлива стойност, като транзакционните разходи се отчитат в отчета за приходите и разходите. Покупки и продажби на деривативни финансови инструменти се признават на датата на търгуване – това е датата, на която банката се ангажира да закупи или продаде инструмента. Последващото им отчитане също се осъществява по справедлива стойност. Печалби или загуби, които са резултата от промени в справедливата стойност, се отчитат незабавно в отчета за приходите и разходите за годината.

Деривативните финансови активи се отписват, когато се погаси правото за получаване на парични потоци от финансовите активи или, когато Групата е прехвърлила по същество всички рискове и ползи, свързани със собствеността. Деривативните финансови пасиви се отписват, когато се погасят в случаите, когато задължението е изпълнено, анулирано или изтече.

(б) Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност („АС“)

Финансов актив се класифицира като оценяван по амортизирана стойност, ако същият се отнася към бизнес модела „държане с цел събиране“ и договорните парични потоци са в съответствие с принципа за плащане единствено на главница и лихва. Финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност, са недериватни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се търгуват на активен пазар. Те възникват, когато Групата предостави средства директно на страната по договор, като не налице намерение за търгуване на вземането.

Финансовите активи се признават, когато главницата се предоставя на кредитополучателя. Първоначално се признават по справедлива стойност, в която се включват и разходите по транзакцията, като последващата им оценка е по амортизирана стойност, като се прилага методът на ефективния лихвен процент. Амортизирането на съответните премии и дисконти се извършва за съответния период, като в отчета за приходите и разходите се отчита в позиция „Нетни приходи от лихви“. Към всяка отчетна дата, както и когато са налице доказателства за възможна обезценка, Групата оценява стойността на своите финансови активи. В резултат, балансовата стойност може да бъде намалена посредством използване на сметка за обезценка (прил. 3и относно счетоводната политика за обезценка на кредити, както и прил. 7 и прил. 19). Ако размерът на загубата от обезценка намалее, то обезценката се намалява и сумата на намалението се признава в отчета за приходите и разходите. Обезценка може да се редуцира до размер на амортизираната стойност, която би била налична към датата на оценката, ако не е била налице обезценка. Кредити и вземания се отписват, когато се погаси правото за получаване на парични потоци от финансовите активи или, когато Групата е прехвърлила по същество всички рискове и ползи, свързани със собствеността. В допълнение, когато кредитите и вземанията се реструктурират със съществено различни условия, първоначалният финансов актив се отписва и се заменя с новия финансов актив.

3 Счетоводна политика (продължение)

д Финансови инструменти (продължение)

(в) Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход („ССДВД“)

Финансов актив се класифицира и признава като оценяван по справедлива стойност, като промените в справедливата стойност се признават през друг всеобхватен доход, ако финансовият актив се отнася към бизнес модел „държане с цел събиране и продажба“.

Повечето от инвестиционните ценни книжа, които се отнасят към този бизнес модел, са тези финансови активи, при които е налице съответствие с принципа за плащане единствено на главница и лихва и които се държат с цел получаване на договорни парични потоци, като могат да бъдат продадени при необходимост. В допълнение, неголяма сума акции (също, отчитани като част от позицията „Инвестиционните ценни книжа“), се включват към този бизнес модел.

При първоначалното им признаване финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се отчитат по справедлива стойност включително транзакционните разходи, които директно се отнасят до придобиването на финансовите активи. Последващото им отчитане се осъществява по справедлива стойност. Печалби и загуби, които произтичат от промяна в справедливата стойност, се признават в отчета за всеобхватния доход в позиция „Промяна в преоценъчния резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход“. Ако финансовият актив се отпише или бъде обезценен (повече подробности по отношение на обезценката са налични в прил. 3и), акумулираната печалба или загуба, призната преди това в „Преоценъчен резерв“, се признава в отчета за приходите и разходите в позиция „Нетен доход от инвестиционни ценни книжа“. Приходите от лихви, изчислени по метода на ефективния лихвен процент, както и резултатът от промяна във валутните курсове от финансови активи, които са оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признават в отчета за приходите и разходите. Приходи от дивиденди от финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признават в отчета за приходите и разходите, докато натрупаната стойност в резултат на промени в цените не се признава при отписване (не е налице възстановяване).

Покупки и продажби на финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признават на датата на търгуване. Финансовите активи на разположение за продажба се отписват, когато се погаси правото за получаване на парични потоци от финансовите активи или, когато Групата по същество е прехвърлила всички рискове и ползи, свързани със собствеността.

(г) Други финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност

Другите финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност, първоначално се признават по справедлива стойност, намалена с транзакционните разходи. Впоследствие те се оценяват по амортизирана стойност по метода на ефективния лихвен процент. Всяка разлика между постъпления, намалени с разходите за транзакцията и остатъчната стойност се отразява в отчета за приходите и разходите за срока на дълговия инструмент. Финансовите задължения се отписват, в момента на тяхното погасяване – когато задължението е изпълнено, анулирано или изтече.

3 Счетоводна политика (продължение)

д Финансови инструменти (продължение)

Принципи за оценка по справедлива стойност

Първоначално, финансовите инструменти се признават по справедлива стойност. В общия случай това е транзакционната цена в момента на придобиване. Последващото им признаване в отчета за финансовото състояние се осъществява в зависимост от вида на финансовите инструменти и е или по справедлива или по амортизирана стойност. Като цяло финансовите инструменти по справедлива стойност се измерват периодично във финансовите отчети.

Справедлива стойност е цената, която би била получена при продажба на актив или платена при прехвърляне на пасив при обичайна сделка между пазарни участници на основния (или най-изгодния пазар) към датата на оценяване.

ПроКредит Банк прилага йерархията за справедлива стойност съгласно МСФО 13, която категоризира в три нива използваните хипотези по отношение на методите за оценка на справедлива стойност.

Хипотези от 1-во ниво

Обявени (некоригирани) пазарни цени на активни пазари за идентични активи или пасиви, до които Групата има достъп към датата на оценяване. Пазарът се определя като активен, ако пазарните сделки с актива или пасива се срещат достатъчно често и в достатъчен обем, за да се осигури непрекъсната информация за цената.

Хипотези от 2-ро ниво

Хипотезите от 2-ро ниво са тези хипотези за даден актив или пасив, различни от включените в ниво 1 обявени цени, които могат да бъдат наблюдавани пряко или косвено. Прилаганите методи за оценка се отнасят до приближение към текущата справедлива стойност на подобни инструменти и до анализ на дисконтирани парични потоци при използване на наблюдаеми пазарни променливи.

Хипотези от 3-то ниво

Това са ненаблюдаеми хипотези за даден актив или пасив. Ако не са налични наблюдаеми пазарни стойности, се използват вътрешни лихвени проценти за целите на модела на дисконтираните парични потоци. Вътрешните лихвени проценти отразяват цената на финансиране в зависимост от валутната и матуритетна структура, като се прилага и рискова премия. Вътрешните лихвени проценти са обект на регулярно сравнение с използваните в сделките между трети страни и са в съответствие с регулярните транзакции между пазарни участници при текущите пазарни условия към датата на оценката.

е Финансови инструменти (счетоводна политика, прилагана до 31 дек. 2017 г.)

До 31 дек. 2017 г. счетоводната политика на Групата, която касаше финансовите инструменти, бе в съответствие с изискванията на МСС 39. Като резултат, представената сравнителна информация (за годината към 31 дек. 2017 г.) продължава да бъде в съответствие с предходната счетоводна политика на Групата.

3 Счетоводна политика (продължение)

е Финансови инструменти (счетоводна политика, прилагана до 31 дек. 2017 г.) (продължение)

До 31 дек. 2017 г. Групата класифицираше своите финансови активи в следните категории:

- финансови активи на разположение за продажба
- кредити и вземания

Класификацията зависеше от целта, за която инвестициите, се придобиваха. Ръководството определя класификацията на финансовите активи при тяхното първоначално признаване.

(а) Финансови активи на разположение за продажба

Финансови активи на разположение за продажба са тези, които Групата възнамерява да притежава за неопределен период от време, които могат да бъдат продадени в резултат на ликвидна необходимост, промени в лихвените проценти, валутните курсове или цените на ценните книжа.

Финансовите активи на разположение за продажба първоначално се признават по справедлива стойност. Последващото им отчитане също се осъществява по справедлива стойност. В изключителни случаи, когато справедливата стойност не е налична или не може да се измери надеждно, те се отчитат по цена на придобиване. Справедливата стойност е или наблюдаваната пазарна цена на активен пазар или стойност, изчислена с техники за оценка, базирани на текущо наблюдаваната пазарна информация. Печалби и загуби, които произтичат от промяна в справедливата стойност, се признават в Отчета за всеобхватния доход в позиция „Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение за продажба“, докато финансовият актив не е отписан или обезценен. Към този момент натрупаната печалба и загуба, която преди това е била призната в собствения капитал като друг всеобхватен доход, се признава в отчета за приходи и разходи в позиция „Нетен доход от финансови активи на разположение за продажба“. Приходите от лихви, изчислени по метода на ефективния лихвен процент, както и резултатът от промяна във валутните курсове от финансови активи, които са класифицирани като на разположение за продажба, се признават в отчета за приходи и разходи.

(б) Кредити и вземания

Кредити и вземания са финансови активи, които не са деривати, които имат фиксирани или установими плащания, които не се търгуват на активни пазари. Всички кредити и вземания от клиенти и банки попадат в категорията „Кредити и вземания“. Кредити и вземания се признават в момента на реалното предоставяне на средствата по главницата на кредитополучателя. Кредити и вземания се отписват, когато се погаси правото за получаване на парични потоци от финансовите активи или, когато Групата е прехвърлила всички рискове и ползи, свързани със собствеността.

Кредити и вземания първоначално се признават по справедлива стойност, в която се включват и разходите по транзакцията, като последващото им отчитане е по амортизирана стойност, като се прилага методът на ефективния лихвен процент. Амортизирането на съответните премии и дисконти се извършва за съответния период, като в отчета за приходи и разходи се отчита в позиция „Нетни приходи от лихви“. Към всяка отчетна дата, както и когато са налице доказателства за възможна обезценка, Банката оценява стойността на притежаваните кредити и вземания. В резултат, балансовата стойност може да бъде намалена посредством заделяне на обезценка (прил. 3й относно предходно прилаганата счетоводната политика за обезценка на кредити).

3 Счетоводна политика (продължение)

ж Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквивалентни за целите на консолидирания отчет за финансово състояние включват парични средства в брой и наличности по сметки в Българска народна банка и Банката на Гърция. Паричните средства и паричните еквивалентни се отчитат по номинална стойност.

Паричните средства и паричните еквивалентни за целите на отчета за паричните потоци включват активи с матуритет до три месеца, които са: парични средства в брой; наличности по сметки в централни банки, намалени с минималните задължителни резерви; вземания от други банки.

з Загуби от обезценка

ПроКредит Банк начислява провизии за загуби от обезценка за следните балансови позиции: „Наличности по сметки в централни банки“, „Вземания от банки“, „Кредити и вземания от клиенти“, „Инвестиционни ценни книжа“, както и за финансовите активи, които попадат в позиция „Други активи“. Указаните позиции се представят по нетна стойност с изключение на позиция „Инвестиционни ценни книжа“, които се отчитат по справедлива стойност. Съответната загуба от обезценка се признава в собствения капитал в позиция „Преоценъчен резерв“.

Увеличение на обезценката

За целите на признаване на загуби от обезценка се прилага три фазов модел, който е базиран на очаквани кредитни загуби.

- Фаза 1: В общия случай, при първоначалното си признаване всички финансови активи се класифицират във Фаза 1. ПроКредит Банк определя загуби за обезценка, чиято сума съответства на очакваните кредитни загуби за 12 месеца, доколкото не е налице значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване.
- Фаза 2: Ако е налице значително увеличение на кредитния риск, тогава се използва класификация във Фаза 2 и загубите от обезценка се определят като стойност, която е еквивалентна на очакваните кредитни загуби за целия срок на експозицията.
- Фаза 3: Финансови активи, при които е налице неизпълнение, се класифицират във Фаза 3, като загубите от обезценка съответно се установяват като стойност, която е еквивалентна на очакваните кредитни загуби за целия срок. При значими експозиции провизирането на риска се определя на база възстановимите парични потоци. По отношение на незначимите експозиции загубите от обезценка се определят на базата на портфейлни параметри. Приходите от лихви се признават на основата на нетна балансова стойност (намалена с провизията за обезценка). Във Фаза 3 също така се включват финансови активи, които са обезценени при първоначалното си признаване (закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка („РОCI“)). Те се оценяват първоначално по справедлива стойност и без провизия за обезценка. РОCI активите независимо от последващи промени в кредитния риск, се класифицират във Фаза 3 до тяхното погасяване.

Възстановяване на загуби от обезценка

В случай на намаление на кредитния риск, то вече признатата загуба от обезценка също се редуцира.

3 Счетоводна политика (продължение)

з Загуби от обезценка (продължение)

Отписване, възстановяване и директно отписване

Когато един кредит е определен като несъбираем, то той се отписва за сметка на начислената обезценка. Подобни кредити се отписват след извършване на всички необходими процедури и след определяне на размера на загубата. Възстановени суми, отписани преди това, се признават в Консолидирания отчет за приходи и разходи в позицията "Разходи за обезценка". При несъбираеми кредити, за които не са заделени изцяло загуби от обезценка, е налице директно отписване.

Преструктурирани кредитни експозиции

Преструктурирането се определя като промяна на условията и договореностите по дадена кредитна експозиция посредством сключване на споразумение между Групата и клиента за промяна на погасителния план по договор за кредит в отговор на увеличение на настоящия или бъдещия риск от неизпълнение, който произтича от клиента. Преструктурираните кредитни експозиции се класифицират във Фаза 3 към момента на преструктуриране, ако е изпълнено едно от следните условия: експозицията е в просрочие над 90 дни; и/или не може да се очаква да бъде изцяло изплатена поради значителни платежни проблеми на клиента. Във всички останали случаи преструктурираните кредити се класифицират във Фаза 2.

Несъществени модификации

Несъществена модификация е събитие, което не води до отписване на първоначалния актив. Ефектът се признава в отчета за приходите и разходите като печалба или загуба от модификации. Печалбата или загубата от модификации се изчислява като разликата между оригиналната брутна балансова стойност и настоящата стойност на модифицираните договорни парични потоци, дисконтирани с първоначалният ефективен лихвен процент.

Иззети активи

Иззетите активи са нефинансови активи, които са придобити за сметка на кредити като част от процеса за изпълнение и се отчитат в позицията „Други активи“. Придобият актив се заприхождава по по-ниската от справедливата стойност, намалена с разходите за продажба и балансовата стойност на кредита към датата на изземване. Активите, държани за продажба, не се амортизират. Всяка последваща обезценка на иззет актив до неговата справедлива стойност, намалена с разходите за продажба, се признава в отчета за приходи и разходи в позиция „Други приходи/(разходи) от дейността, нетно“. Всяко последващо увеличение на справедливата стойност, намалена с разходите за продажба, до размера на преди това направената обезценка, също се признава в „Други приходи/(разходи) от дейността, нетно“ заедно с всякакви реализирани печалби или загуби от отписването на актива.

и Загуби от обезценка (счетоводна политика, прилагана до 31 дек. 2017 г.)

До 31 дек. 2017 г. счетоводната политика на Групата, която касаеше загубите от обезценка, бе в съответствие с изискванията на МСС 39. Като резултат, представената сравнителна информация (за годината към 31 дек. 2017 г.) продължава да бъде в съответствие с предходната счетоводна политика на Групата.

3 Счетоводна политика (продължение)

и Загуби от обезценка (счетоводна политика, прилагана до 31 дек. 2017 г.) (продължение)

Обезценка на кредити и вземания

Към всяка отчетна дата Групата преценява дали са налице обективни доказателства за обезценка на финансов актив или група от финансови активи. Ако са налице обективни доказателства за настъпила обезценка на кредит или портфейл от кредити, която ще окаже влияние на бъдещите парични потоци от финансовия актив или активи, сумата на съответните загуби се признава веднага в отчета за приходи и разходи. В зависимост от размера на експозициите, подобни загуби се изчисляват или на индивидуална база, или на портфейлна основа по отношение на портфейл от кредити. Оценка на портфейлна основа се извършва, когато на индивидуална база няма обективни доказателства за обезценка. Балансовата стойност на експозицията се намалява чрез използване на сметка за обезценка, като размерът на загубата се признава в отчета за приходи и разходи. Не се признават загуби, които са свързани с очаквани бъдещи събития.

Индивидуално оценявани експозиции

Експозиции, остатъчният размер на които надвишава 30,000 евро, се приемат за индивидуално значими. За подобни експозиции се определя дали съществуват обективни доказателства за обезценка, които включват всеки един фактор, който може да окаже влияние върху възможността на клиента да изпълни своите договорни задължения към Групата:

- Просрочие или неизпълнение на задължение за плащане на лихва или главница за повече от 30 дни;
- Нарушаване на условия или изисквания по договор за кредит;
- Започване на процедура по обявяване на несъстоятелност или финансова реорганизация;
- Започване на съдебна процедура от Групата;
- Цялата или част от задбалансовата експозиция на клиента показва признаци на обезценка;
- Експозиции с клас на най-висок риск;
- Специфична информация за дейността на клиента или промяна в пазара на клиента, които се очаква да имат негативно влияние върху бъдещите парични потоци.

Размерът на клиентската експозиция, както и реализуемата стойност на съответното обезпечение се вземат под внимание при определяне на загубата от обезценка. Ако е налице обективно доказателство за претърпяна загуба от обезценка, сумата на тази загуба (специфична обезценка) се определя като разлика между балансовата стойност на актива и настоящата стойността на очакваните бъдещи парични потоци, свързани с актива, които се дисконтират с първоначалния ефективен лихвен процент. Ако е налице обективно доказателство за претърпяна загуба от обезценка, сумата на тази загуба (специфична обезценка) се определя като разлика между балансовата стойност на актива и настоящата стойността на очакваните бъдещи парични потоци, свързани с актива, които се дисконтират с първоначалния ефективен лихвен процент.

Експозиции, които се оценяват на портфейлна основа

Налице са два случая, при които експозиции се оценяват на портфейлна основа:

- Индивидуално незначими експозиции, при които са налице обективни доказателства за обезценка;
- Група от експозиции, при които не са налице доказателства за обезценка, за да се покрият загуби, които са били понесени, но все още не са идентифицирани на индивидуална кредитна база.

3 Счетоводна политика (продължение)

и Загуби от обезценка (счетоводна политика, прилагана до 31 дек. 2017 г.) (продължение)

За целите на определяне на обезценката на индивидуално незначими експозиции, същите се групират на база на сходни характеристики за кредитен риск спрямо броя дни в просрочие. Наличие на просрочие над 30 дни се приема като доказателство за обезценка. Подобна характеристика е от практическо значение при определяне на бъдещите парични потоци от дефинираните групи от активи, които потоци се базират на историческите загуби, произтичащи от експозиции със сходни характеристики.

В случаите, когато Групата определи, че по отношение на индивидуално оценен финансов актив (независимо дали е индивидуално значим или не) не са налице обективни доказателства за обезценка, активът се включва в група от финансови активи със сходни характеристики за кредитен риск, които се оценяват на портфейлна основа (обезценка за кредити, оценявани на портфейлна основа).

Определянето на портфейлна основа на индивидуално незначими обезценени кредити (обща обезценка) и на необезценени кредити (портфейлна обезценка) е базирано на количествен анализ на историческите равнища на неизпълнение за портфейли от кредити със сходни характеристики (миграционен анализ).

й Нематериални активи

Софтуер и лицензи

Придобитият или разработен компютърен софтуер се признава на база на разходите, направени за придобиване или разработване и въвеждане в експлоатация на конкретния софтуер. Тези разходи се амортизират на база на очаквания полезен живот. Софтуерът има очакван полезен живот 5 години и се тества за обезценка, ако има показания, че може да е налице подобна. Компютърният софтуер се отчита по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. Полезният живот на дълготрайните нематериални активи е, както следва:

Лицензи	7 години
Софтуер	5 години

к Дълготрайни материални активи

Дълготрайните активи се представят по историческа цена, намалена с начислената амортизация. В историческата цена са включени всички разходи, които могат да бъдат директно свързани с придобиването на актива. Съставни части на един актив се признават отделно, ако те имат различен полезен живот или предоставят различни по характер ползи на предприятието.

Разходи, свързани с покупката или производствени разходи, които са направени след придобиване на актива, се прибавят към балансовата му стойност или се признават като отделен актив, само когато подобни разходи могат да се оценят надеждно и когато има вероятност от тях да произтекат бъдещи икономически ползи. Всички останали разходи за ремонт и поддръжка се включват в отчета за приходи и разходи при тяхното възникване.

Земята не се амортизира. Амортизацията за останалите активи се начислява по линеен метод, като се определя неговата остатъчна стойност за периода на полезния му живот, както следва:

3 Счетоводна политика (продължение)

к Дълготрайни материални активи (продължение)

Сгради	40 години
Обзавеждане	10 години
Подобрения на наети сгради	10 години
Компютри	5 години
Превозни средства	5 години
Други дълготрайни материални активи	7 години

Полезният живот и остатъчните стойности на дълготрайните материални активи се преразглеждат към всяка отчетна дата и се коригират, ако е подходящо.

Периодично се прави преглед на дълготрайните активи за обезценка, както и когато определени събития или обстоятелства предполагат, че има намаление във възстановимата стойност на актива. Когато балансовата стойност на актива превишава възстановимата му стойност, активът се обезценява до размера на възстановимата му стойност, която представлява по-голямата от справедливата стойност на актива, намалена с разходите за продажбата и стойността в употреба на актива. Обезценката се отразява в отчета за приходи и разходи.

Печалбите и загубите при отписване на актив се определят при сравняване на постъпленията с балансовата стойност. Отразяват се в отчета за приходи и разходи.

л Лизинг

Оперативен лизинг, когато Групата е лизингополучател

Оперативният лизинг са всички лизингови договори, в които значителна част от рисковете и ползите от собствеността се поемат от наемодателя. Общата сума на плащанията по оперативен лизинг се отчитат във отчета за приходи и разходи в позиция "Административни разходи" на базата на линейния метод за срока на лизинга. Задълженията за оперативен лизинг произтичат основно от неотменими договори за наеми на недвижими имоти. Лизинговите обекти се признават от лизингодателя.

м Данъчно облагане

Данъчното облагане, отразено във финансовия отчет, е в съответствие с българско законодателство.

(а) Текущи данъци

Текущият данък за отчетния период се изчислява на база годишната облагаема печалба въз основа на данъчните ставки, валидни към датата на изготвяне на отчета и се признава за разход в периода, в който е възникнала печалбата. Разходите за данъци, различни от данък върху печалбата, се отчитат като "Административни разходи".

(б) Отсрочени данъци

Отсроченият данък върху печалбата се определя по метода на балансовите пасиви за всички възникнали временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната балансова стойност във финансовия отчет, изготвен на базата на МСФО, приети от ЕС. За определяне размера на отсрочените данъчни активи и пасиви се използва нормативно определената данъчна ставка. Данъчният период на планиране е 5 години.

3 Счетоводна политика (продължение)

м Данъчно облагане (продължение)

Промяната в отсрочените данъци, която е свързана с повторно измерване на справедливата стойност на финансовите активи на разположение за продажба се отразява в отчета за всеобхватния доход, като се представя на брутна база. Към момента на продажбата съответните отсрочени данъци се признават в текущи данъци.

н Провизии

Провизии се признават, ако са налице следните условия:

- i. съществуват настоящи правни или конструктивни задължения за Банката, възникнали в резултат на минали събития,
- ii. вероятно е възникването на изходящи парични потоци с цел уреждане на задълженията и
- iii. размерът на задълженията може да бъде надеждно оценен.

Когато са налице повече от едно сходни задължения, вероятността за възникване на изходящи парични потоци с цел тяхното уреждане се определя на база класа от задължения като цяло.

Стойността на провизиите се определя като настояща стойност на бъдещите разходи, когато е известен моментът на настъпване на изходящия паричен поток и когато това ще се реализира след повече от една година. Промените в справедливата стойност на задължението с течение на времето се признават като разход за лихви. Изтичане на икономически ползи по отношение на провизиите за непосредствени загуби от задбалансови ангажименти и за неизползван платен годишен отпуск се очаква през следващите една или две години.

Условните задължения, които са основно гаранции и акредитиви, издадени на клиенти, са потенциални задължения, които възникват в резултат на минали събития. Тъй като възникването на подобни задължения зависи от събития, които не се намират изцяло под контрол на Групата, те не се отчитат във финансовите отчети, а се показват като задбалансови позиции, освен ако вероятността за уреждане е малка (прил. 29).

Правото на платен годишен отпуск се признава при неговото възникване. Провизия се признава на база изчисления годишен отпуск в резултат на труда, положен от служителите към датата на изготвяне на финансовия отчет.

о Договори за финансови гаранции

Финансовите гаранции първоначално се признават по справедлива стойност на датата на издаване на гаранцията. Последващата оценка на задълженията на Групата по такива гаранции се прави по по-високата от двете стойности: първоначалната оценка, намалена с неамортизирания приход от комисиони, който се признава по линейния метод за срока на гаранцията в отчета за приходи и разходи и най-добрата оценка на разходите, които са необходими да се уреди всяко едно финансово задължение, което възниква към датата на отчета. Тези оценки се основават на опита от подобни сделки, историческите загуби, както и на преценката на ръководството.

3 Счетоводна политика (продължение)

п Доходи на персонала

Планове с дефиниран доход

Групата има задължение за изплащане на доход при напускане на тези свои служители, които се пенсионира в съответствие с изискванията на чл. 222, § 3 от Кодекса на Труда (КТ) в България. Съобразно тези разпоредби на КТ, при прекратяване на трудовия договор на служител придобил право на пенсия, работодателят му изплаща обезщетение в размер на две месечни брутни работни заплати. В случай, че работникът или служителят има натрупан стаж от 10 и повече години в Групата към датата на пенсиониране, обезщетението е в размер на шест месечни брутни работни заплати. Към датата на финансовия отчет ръководството оценява приблизителния размер на потенциалните разходи за всички служители на база на доклад, изготвен от актюер чрез използването на метода на прогнозните кредитни единици. Групата признава всички актюерски печалби и загуби възникващи от плана за дефинирани доходи като разходи за персонала за периода.

4 Управление на риска

а Бизнес модел и бизнес стратегия

ПроКредит Банк има за цел да бъде водещ партньор, предлагащ пълна гама от финансови услуги за малките и средни предприятия в България, тъй като те имат жизненоважен принос за развитието на икономиката и за откриването на нови работни места. Групата извършва дейността си по отговорен и прозрачен начин, като се фокусира върху изграждането на дългосрочни бизнес отношения с клиентите си като предлага гама от професионални и гъвкави бизнес решения както за бизнеса, така и за неговите собственици и персонал. Основните конкурентни предимства на ПроКредит Банк са персоналният подход към индивидуалните нужди на клиентите и високото качество на предлаганите услуги.

Като предлага опростени и достъпни депозитни услуги Групата насърчава спестовна култура, което допринася за по-голяма сигурност и стабилност на домакинствата. Същевременно ПроКредит Банк не предлага комплексни финансови продукти или услуги за управление на активи. ПроКредит Банк следва индивидуален подход спрямо клиентите си, с което цели да опознае техните нужди, за да изгради стратегия за тяхното най-ефективно обслужване. Групата спазва своя принцип „Опознай клиента си“, който се основава на идеята, че когато клиентите и бизнесът им се познава добре, Групата може да им предложи най-подходящите за тях услуги. Стратегически фокус при работата с клиенти е финансирането на проекти, водещи до повишаване на енергийната ефективност и опазването на околната среда както и финансирането на производствени предприятия и селскостопански производители. За постигането на по-бързи, по-ефикасни и по-лесно достъпни услуги, Групата предлага зони за самообслужване с 24 часов достъп както и леснодостъпни банкови операции през интернет (ProBanking).

Бизнес стратегията на ПроКредит Банк има две основни цели – да оказва положително влияние върху развитието на икономиката и социалната среда и да осъществява търговска печалба. Бизнес моделът е опростен, като активите се състоят предимно от кредити отпуснати на клиенти, а задълженията – от привлечени средства от клиенти.

Бизнес стратегията е базирана на фокусиран подход към развитие на персонала. Групата подбира, назначава и обучава персонала си към отговорна и професионална работа с клиенти. ПроКредит Банк е институция, която се основава на професионализъм, комуникация и доверие и цели високо ниво на удовлетвореност както за персонала, така и за клиентите си. За да постигне това Групата прави значителни инвестиции за обучение на служителите.

От ноември 2015 Групата има клон в Солун, Гърция с цел да предлага пълен набор от банкови услуги на представители на местния бизнес и да предоставя професионални услуги и съвети. И двата офиса в Солун са оборудвани с модерни зони за самообслужване, които са на разположение на клиентите 24 часа в денонощието и 7 дни в седмицата.

б Стратегия при управлението на риска

ПроКредит Банк е изложена на различни рискове в рамките на дейността си. Информираният и прозрачен подход към управлението на риска е основен компонент в социално отговорния ни бизнес модел. Това е отразено и в нашата култура за управление на риска, което има за резултат вземане на добре балансирани решения по отношение на рисковете. Общият рисков профил на Групата е стабилен и съответства на дейността. Това е основано на цялостна оценка на индивидуалните рискове, както е представено в този отчет за риска.

4 Управление на риска (продължение)

6 Стратегия при управлението на риска (продължение)

В съответствие с опростената, прозрачна и устойчива бизнес стратегия, стратегията за управление на риска е консервативна. Следвайки последователен подход за управление на рисковете на ниво ПроКредит група, целта е да се гарантира подходящо ниво на ликвидност и капиталова адекватност на банката по всяко време, както и да се постигат стабилни резултати. Докато бизнес стратегията определя целите на Групата за всички значими бизнес дейности и региони на работа и предписва мерки за постигането им, стратегията за управление на риска на Групата се отнася до материалния риск, произтичащ от прилагането на бизнес стратегията и определя целите и мерките при управлението на риска. Стратегията за управление на риска се състои от отделни стратегии за всички материални рискове. Стратегиите се актуализират ежегодно и са одобрени от ръководството на ПроКредит Банк след дискусии с Надзорния съвет на Групата.

Принципите на бизнес дейността, описани по-долу, са в основата на управлението на риска. Последователността при прилагането на тези принципи намалява значително рисковете, на които е изложена групата.

- **Фокус върху основната дейност**

ПроКредит Банк се фокусира върху предлагането на финансови услуги на малки и средни предприятия и на физически лица. Съответно, приходите се генерират предимно под формата на приходи от лихви от кредити и от такси от банкови трансакции. Всички останали банкови операции са съпътстващи основния бизнес. В ежедневните си операции ПроКредит Банк е изложена предимно на кредитен, лихвен и ликвиден риск. Същевременно Групата избягва или строго ограничава останалите видове риск, свързани с банковата дейност.

- **Високо ниво на прозрачност, опростеност и диверсификация**

Фокусът върху малки и средни предприятия води до много висока степен на диверсификация, както при кредитния портфейл, така и при депозитната база. В географско отношение тази диверсификация обхваща водещите икономически райони в България и на региона на град Солун в Гърция. По отношение на клиентските групи диверсификацията се реализира в различни икономически дейности, клиентски групи (малки и средни предприятия и частни клиенти) и групи приходи. Диверсификацията на кредитния портфейл е основен стълб в политиката на Групата за управление на кредитния риск. Друга особеност на нашия подход е, че ние се стремим да предоставим на нашите клиенти опростени и лесно разбираеми услуги. Това води до висока степен на прозрачност не само от гледна точка на съответния клиент, но и от гледна точка на управлението на риска. Както високата степен на диверсификация, така и нашите опростени, прозрачни услуги и процеси водят до значително намаляване на рисковия профил на Групата.

- **Внимателен подбор на персонала и интензивно обучение**

Отговорното банкиране се характеризира с дългосрочни отношения не само с клиентите, а и с персонала на Групата. Ето защо ние избираме нашия персонал много внимателно и правим значителни инвестиции в обучението на нашите служители в продължение на много години. Нашите интензивни усилия за обучение не само водят до високо ниво на професионална компетентност, но и преди всичко те насърчават открита и прозрачна комуникационна култура. От гледна точка на риска добре обучени служители, които са свикнали да изказват мнението си открито, са важен фактор за управление и намаляване на риска, по-специално на операционния риск и риска от измами.

4 Управление на риска (продължение)

б Стратегия при управлението на риска (продължение)

Ключови елементи при управлението на риска

Управлението на риска включва идентифициране, количествено определяне, управление, мониторинг, контролиране и отчитане на рисковете. При управлението на рисковете, Групата взема предвид „Минималните изисквания за управление на риска“ (MaRisk – германски стандарти за управление на риска), публикуваните актове на национални и международни регулаторни органи, както и нашето знание за пазарите, придобито в продължение на много години. Механизмите, предназначени за ограничаване и смекчаване на рисковете, се наблюдават редовно, за да се гарантира тяхната ефективност, а процедурите и методите, използвани за управление на рисковете, търпят непрестанно развитие. Основните елементи на управлението на риска в ПроКредит са представени по-долу.

- Всички ПроКредит институции прилагат единна обща рамка за управление на риска, която определя минимални стандарти за цялата група. Политиките и стандартите за управление на риска се одобряват от ръководството на ПроКредит Банк и се обновяват минимум веднъж годишно. Те уточняват отговорностите на ниво банка и група и установяват минимални изисквания за управление, мониторинг и отчетност.
- Всички поемани рискове се управляват чрез постоянно поддържане на адекватно равнище на регулаторен и вътрешен капитал на Групата.
- Ежегодно изготвяната проверка на рисковете гарантира идентифицирането на всички материални и нематериални рискове и ако е необходимо, се взема предвид при стратегията и процесите за управление на риска.
- Провеждат се мониторинг и контрол върху рисковете и възможните концентрации на риск, като се използват всеобхватни инструменти за всички материални рискове.
- За всички материални рискове съществуват индикатори за ранно предупреждение и лимити, които са под постоянно наблюдение.
- Провеждат се регулярни стрес тестове за всички материални рискове. Стрес тестовете се извършват, както за всяка отделна рискова категория, така и за всички рискови категории заедно.
- Изготвят се регулярни и извънредни доклади върху рисковия профил, включващи подробни описания и коментари.
- Ефективността на прилаганите мерки, лимити и методи се наблюдава и контролира непрекъснато.
- Налице са адекватни процеси и процедури на ефективна система за вътрешен контрол. Системата е изградена на принципите на разделението на отговорностите, двойния контрол и разделянето на фронт от бек офис до управленско ниво за всички рискови операции. Това гарантира, че управлението и контрола на риска се извършват независимо от функциите на фронт офиса.
- Всички нови и значително променени продукти се подлагат на анализ „Оценка на рисковете при въвеждане на нов проект/процес“ преди прилагането им за първи път. Това осигурява предварителната оценка на новите рискове и провеждането на необходимата подготовка и тестове преди внедряването на нов или значително променен продукт за първи път.

4 Управление на риска (продължение)

б Стратегия при управлението на риска (продължение)

Организация на дейността за управление на риска и отчитане на риска

Основната отговорност за управлението на риска се носи от Управителния съвет на Групата, който редовно анализира рисковия профил и взема решения за мерките, които трябва да бъдат взети. Дейността по контролиране на риска, изисквана от MaRisk, се оглавява от член на Управителния съвет. Управлението на риска се подпомага концептуално и се прилага оперативно от отдел Управление на риска и от различни функции, свързани с управлението на риска и финансовата област. Различни вътрешни органи подкрепят и съветват ръководството при изпълнение на дейностите по управление на риска.

Правилата за управлението на риска в Групата са част от вътрешните нормативна уредба и определят:

- Процеса и целите на управлението на риска в Групата;
- Структурата, състава и правомощията на компетентните вътрешни организации,, техните дейности и мерките, които предприемат;
- Задълженията на служителите, отнасящи се до проследяване, отчитане,, управление и анализ на различните рискове;
- Създаването и функционирането на вътрешни контролни системи и компетенциите на съответните нива на управление и на експертния персонал по отношение на участието им в управлението на риска.

Групата разполага с ефективна управленска система по отношение на съответствието (compliance function), която се подкрепя от нашия Кодекс за поведение, който е обвързващ за целия персонал, а също така и от подхода ни към подбор и обучение на персонала. Служителите от Звеното за съответствие са отговорни за прилагането на групова система за спазване на всички регулаторни изисквания. В ПроКредит Банк е налице функция за съответствие на вътрешната нормативна уредба (compliance function), която е насочена към спазването на националните банкови регулации, като се изготвят и редовни и извънредни отчети за ръководството на Групата и ПроКредит Холдинг. Всяко поведение, което е несъвместимо с установените правила, може да бъде съобщено анонимно на имейл адрес, както на ниво ПроКредит група, така и на местно ниво.

Вътрешният одит е независима функция в рамките на ПроКредит Банк. Тя предоставя подкрепа при определяне на подходящото управление на риска и съответна система за вътрешен контрол в рамките на институцията. Освен това отдел „Вътрешен одит“ се подкрепя и наблюдава от груповия одит на ПроКредит групата. Веднъж годишно отдел „Вътрешен одит“ прави оценка на риска на всички дейности на Групата, чиято цел е изготвяне на базиран на риска годишен одиторски план. Това включва процесите за управление и контрол на риска, включително идентифицирането, оценяването, контрола, мониторинга и комуникацията на материалните рискове. Съответно, системата за управление на риска се преразглежда. Отдел „Вътрешен одит“ изпълнява одиторските процедури, създадени от груповия одит на ПроКредит Холдинг. Отдел „Вътрешен одит“ докладва на Одит комитета на Групата, който по принцип се свиква на тримесечие. Одит екипа на ПроКредит групата наблюдава качеството на одитите, извършени в ПроКредит Банк, и предоставя технически указания.

4 Управление на риска (продължение)

б Стратегия при управлението на риска (продължение)

Ръководството на Групата носи отговорност за управлението на риска в институцията. Комитетът за управление на общия риск, Комитетът за управление на кредитния риск и Комитетът за управление на операционния риск разработват рамката за управление на риска и наблюдават рисковия профил на Групата и индивидуалните рискове. Това включва наблюдение на индивидуалните рискови позиции и спазването на лимитите. Комитетът за управление на активите и пасивите ("ALCO") е отговорен за наблюдение на ликвидния резерв, управлението на ликвидността и вътрешния и регулаторен капитал на Групата, както и за координирането на мерките, насочени към осигуряване на финансиране за Групата.

Рисковите позиции се анализират редовно, обсъждат се интензивно и се документират в стандартизирани доклади. Отдел „Управление на риска“ представя регулярни доклади до различните рискови отдели в ПроКредит Холдинг, а Надзорният съвет се информира поне веднъж на тримесечие за развитието на всички рискове. Мониторингът на рисковия профил се извършва посредством анализ на тези доклади и на допълнително генерирана информация. При необходимост се изготвят извънредни доклади на специфични теми. Целта е да се постигне прозрачност по отношение на материалните рискове и да се знае на ранен етап дали могат да възникнат потенциални проблеми.

Редовни регионални срещи и обучения на групово ниво помагат за обмен на най-добри практики и за развитието и подобрието на функцията по управление на риска.

Управлението на материалните рискове в ПроКредит групата е описано по-подробно в следващия раздел. Това включва: кредитен риск, валутен риск, лихвен риск, ликвиден риск, операционен риск, бизнес риск и риск на модела, както и рискове, произтичащи от пране на пари, финансиране на тероризъм и други дейности, забранени със закон.

в Кредитен риск

Групата определя кредитен риск като риск една от страните в дадена транзакция да не изпълни договорните си задължения, или да не ги изпълни напълно или навреме. В рамката на общия кредитен риск се прави разлика между кредитния риск от клиента, риска от контрагента (заедно с риска от емитента) и риска на държавата. Кредитният риск е най-значимият риск, на който е изложена Групата, и кредитните експозиции към клиенти имат най-голям дял в този риск.

Максимални експозиции към кредитен риск

Видове експозиции	31 дек. 2018	31 дек. 2017
Вземания от банки	268,469	288,320
Инвестиционни ценни книжа (2017: Финансови активи на разположение за продажба)	28,666	28,729
Ценни книжа с фиксиран лихвен процент	28,666	28,729
Кредити и вземания от клиенти	1,598,077	1,403,835
Кредити и вземания от клиенти	1,598,077	1,403,835
Условни задължения и ангажименти	291,252	268,355
Банкови гаранции	35,801	34,536
Акредитиви	1,033	2,754
Кредитни ангажименти (отменими ангажименти по заеми)	254,418	231,065

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Кредитен риск от клиента

Основните цели на управлението на кредитния риск са да се постигне високо качество на кредитния портфейл, ниска концентрация на риска в рамките на кредитния портфейл и подходящо покритие на кредитния риск с провизии за кредитни загуби. Благодарение на диверсификацията на операциите и на опита, натрупан от ПроКредит Банк през последните години, Групата има обширна експертиза, която позволява да ограничи ефективно кредитния риск от клиентите.

ПроКредит Банк обслужва широк спектър от клиенти, вариращи от относително малки бизнес клиенти с все по-формализирани структури до по-големи малки и средни предприятия. За нашите кредитни операции прилагаме следните принципи:

- Интензивен анализ на кредитоспособността на кредитните ни клиенти, включително оценка на бъдещите парични потоци;
- Внимателното спазване на стандартите за обслужване на бизнес клиенти, съчетано с прилагане на единен подход за класифициране на риска в рамките на цялата група, подкрепя систематичното събиране и анализ на данни, свързани с риска, като по този начин се дава възможност за идентифициране на рисковете;
- Внимателно документиране на оценката на кредитния риск, така че извършеният анализ да бъде разбираем от трети страни;
- Строго избягване на свръхзадлъжняване на клиентите на Групата;
- Изграждане на дълготрайни отношения с клиента, поддържане на постоянен контакт и документиране на развитието на кредитната експозицията в рамките на редовните мониторингови доклади;
- Стриктен мониторинг на изплащането на кредита;
- Прилагане на клиентски ориентирано, интензивно управление на кредита в случаите на просрочие;
- Изземване на обезпечението в случай на неплатежоспособност.

Рамката за управление на кредитния риск е залегнала в съответните политики и стандарти. Политиките уточняват, наред с други точки, отговорностите при управлението на кредитния риск, принципите на организация при кредитирането, принципите при кредитните операции и рамката за оценка на обезпечения на кредитните експозиции. Стандартите съдържат подробни обяснения на кредитните операции при бизнес клиенти и физически лица, както и гамата от предлагани продукти. Те също определят правилата за реструктуриране, провизиране и отписване. По този начин политиките и стандартите определят мерките за намаляване на риска преди самото отпускане на кредита (оценка на кредитния риск) и след отпускането (например регулярен мониторинг на финансовото състояние, преглед на показателите за ранно предупреждение и засилено управление на проблемни кредити).

Групата дели кредитните си експозиции на три клиентски категории: малки и средни бизнес кредитни експозиции и кредитни експозиции на физически лица. Малките експозиции са между 30 хиляди евро и 500 хиляди евро, а средните са над 500 хиляди евро. В зависимост от клиентската категория, към която се причислява дадена експозиция, съществуват и съответни процеси за оценка на кредитния риск. Тези процеси се различават помежду си по следните показатели: степен на разделеност на отговорностите, вид информация, предоставяща базата за кредитния анализ, критерии за кредитни решения и изисквания за обезпечения. За рисковите кредитни експозиции (над 50 хиляди евро) се прилага се строго разделение на фронт и бек офис функции до управленско ниво.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Опитът в Групата показва, че цялостната оценка на риска е най-ефективната форма на управление на кредитния риск. Следователно кредитните решения се взимат предимно на базата на анализ на финансовото положение на клиента и на неговата способност да обслужва кредита. Всички клиенти редовно се посещават на място, за да се гарантира правилна преценка на техните специфични нужди.

Всички решения за отпускане на кредит се взимат на кредитен комитет. Членовете му имат лимити за одобрение, които отразяват техните експертни познания и опит. Всички решения за малки и средни кредитни експозиции се взимат на кредитен комитет в централния офис на Групата. Ако експозициите са особено големи по размер, решението се взема от Надзорния съвет на банката, обикновено след положително гласуване от Груповият кредитен риск комитет в ПроКредит Холдинг.

Най-важната основа за вземане на решения в рамките на кредитния комитет е предложението за финансиране и структурата на обезпечението, което е съобразено с потребностите на клиента и зависи от рисковия му профил. В този контекст се прилагат следните общи принципи: колкото по-ниска е сумата на заема, колкото по-подробна е предоставената от клиента документация, колкото по-кратък е периодът на кредита, колкото по-дълга е историята на клиента в банката и колкото по-голям е оборотът по сметките на клиента в Групата, толкова по-малки са изискванията по отношение на обезпечението.

Политиката за управление на кредитния риск ограничава възможността за отпускане на необезпечени кредити. В зависимост от рисковия профил и срока на експозицията, кредитите могат да се отпускат и без да са напълно обезпечени. Като общо правило кредитните експозиции с по-висок рисков профил са покрити с физическо обезпечение, най-вече чрез ипотeki на недвижими имоти.

Оценката на недвижимото обезпечение се извършва въз основа на становища, изготвени от външни независими експерти. За да се гарантира, че намалението на стойността на обезпечението се идентифицира на ранен етап за да могат да се предприемат подходящи мерки, проверките за адекватност на стойността на обезпеченията са част от процеса по годишен мониторинг на нашите кредитополучатели. Оценките трябва да се актуализират регулярно, като проверките за достоверност се извършват от специализиран персонал в Групата.

Поради изискванията ни за обезпеченост по кредитите, ипотеката на недвижимо имущество е сред най-важните инструменти за ограничаване на кредитния риск. Таблицата, която е представена по-долу, показва разпределението на кредитите и вземанията от клиенти според вида на обезпечението:

Обезпечение	31 дек. 2018	31 дек. 2017
Ипотeki	53%	54%
Гаранции от ЕИФ	24%	20%
Машини и транспортни средства	7%	9%
Парични средства и парични еквиваленти	4%	3%
Други видове обезпечение	12%	14%
Общо	100%	100%

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Групата има отпуснати кредити по линия на Програма ДЖЕРЕМИ (Съвместни европейски ресурси за микро до средни предприятия), която е съвместна инициатива на Европейската комисия и групата на Европейската инвестиционна банка („ЕИБ“) с цел да подобри достъпа до финансиране на малките и средни предприятия в рамките на структурните фондове за периода 2007 г. – 2013 г. Кредитите са отпуснати при по-благоприятни условия в сравнение със стандартните условия и са частично гарантирани от Европейския инвестиционен фонд („ЕИФ“). През 2016 г. стартираха две нови програми съвместно с ЕИФ – InnovFin SME Guarantee Facility и SME Initiative Guarantee Facility, които предоставят частична гаранция за кредитите отпуснати по тези програми. Общият кредитен портфейл по програмите по които Групата е партньор с ЕИФ е в размер на 388,957 хиляди лева в края на 2018 г. (2017: 282,131 хиляди лева).

Ранното откриване на увеличен кредитен риск на ниво кредитополучател е заложено във всички процеси, свързани с кредитирането, което води до бързо идентифициране и навременна оценка на финансовите трудности, пред които са изправени клиентите. Освен това Групата е разработила и прилага показатели за ранна идентификация на риска, които са базирани на количествени и качествени рискови характеристики. Част от тях са намалените обороти и/или салда по сметки, висока усвоеност на предоставените кредитни линии и овърдрафти за по-дълъг период от време и просрочия. Редовното следене и анализ на тези показатели за ранно предупреждение спомага за управлението на обслужвания портфейл, да се идентифицират потенциалните рискове от неизпълнение на ранен етап и да се предприемат необходимите мерки за избягване на значително увеличение на кредитния риск. Отчети за съответните портфейли редовно се изпращат на управителите на клонове, централата на банката и в обобщен вид на ПроКредит Холдинг. Допълнително, на тримесечна база отдел Управление на риска изготвя отчет, в който се изследва кредитния портфейл на Групата за концентрация по икономически отрасли и подотрасли и географски региони, както и тенденции в качеството на портфейла в тези икономически отрасли/подотрасли. Също така, Групата следи регулярно и промените във външната среда с оглед оценката на тяхното потенциално влияние върху кредитния ѝ портфейл.

Събития, които биха могли да окажат въздействие върху значителна част от кредитния портфейл (общи рискови фактори), се анализират и обсъждат на ниво група и банка. Това може да доведе до налагането на ограничения върху рисковите експозиции към определени групи клиенти, например в определени сектори на икономиката или географски региони.

В допълнение, на база определените показатели за качество на активите Групата разпределя кредитния портфейл в следните категории: обслужван; с намалено обслужване; и в неизпълнение. Експозициите се включват в тези групи на основа на риск класификацията или други рискови характеристики на длъжника. От особено значение са риск класификацията, просрочието по договорените плащания (специално тези над 90 дни), иницирането на процедура по несъстоятелност или съдебна такава, преструктуриране или реализиране на обезпечение от други банки, както и други фактори, които свидетелстват за значително влошаване на финансовото състояние на клиента. Индикаторите за качество на активите позволяват да е налице ясна представа за качеството на кредитния портфейл на Групата и са един от най-важните инструменти в рамките на процеса за управление на кредитния риск. Категориите са следните:

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

- **Обслужван кредитен портфейл (performing)** – не показва признаци за потенциално увеличение на кредитния риск. Независимо, че някои експозиции имат индикация за ранно предупреждение, това не е задължително да има за резултат увеличение на кредитния риск.
- **Портфейл с намалено обслужване (underperforming)** – включва експозиции, които показват увеличен кредитен риск. Това може да е породено от временни затруднения, свързани с изплащането (просрочие над 30 до 90 дни), реструктуриране или други фактори. Независимо от това, банката все още смята, че е възможно експозициите да бъдат изцяло погасени (например – вследствие на реструктуриране).
- **Портфейл в неизпълнение (defaulted)** – включва всички експозиции при които е налице неизпълнение, като при повечето от тях са налице продължителни затруднения в изплащането (просрочие над 90 дни) или други негативни фактори като инициране на съдебна процедура. Допълнителни подробности са посочени по-долу.

След идентифицирането на завишен риск от неизпълнение за дадена кредитна експозиция, тя се поставя под специално управление. То се състои в пряка комуникация с клиента, откриване на причината за завишен риск от неизпълнение и стриктно наблюдение на бизнес дейностите извършвани от клиента. Решенията за мерките за намаляване на риска от неизпълнение при индивидуалните кредитни експозиции се взимат от специален Кредитен комитет за реструктуриране. В допълнение, може да бъде възложено на специализирани служители по събирания на взимания да окажат подкрепа в процеса на специално управление на кредитната експозиция.

Една от първите стъпки при управлението на такива кредити е да се определи икономическото и финансовото състояние на клиента, тъй като това е базата за вземане на решение дали експозицията може да бъде реструктурирана. Целта е подобно решение да се вземе на ранен етап, докато шансовете за стабилизиране са високи и преди експозицията да навлезе в напреднал стадий на забавяне на плащането.

Когато дадена кредитна експозиция е класифицирана като в неизпълнение, тя се прехвърля на служителите, осъществяващи връзка с клиентите. Тези служители се подкрепят от съдебни юристи и/или специалисти по продажба на активи и обезпечения. Обезпеченията се осребряват чрез продажба на трети страни на възможно най-високата цена, обикновено чрез публичен търг. По-голямата част от продадените обезпечения се състои от материални активи като земя или сгради.

Загуби от обезценка

Провизиите за загуби от обезценка се определят на основата на вътрешните правила, които се базират на МСФО 9. Централен елемент на подхода за остойностяване на загубите от обезценка е ориентираният към бъдещето модел за очакваните кредитни загуби („ОКЗ“). Съответно, всички кредитни експозиции се разпределят към трите фази, представени по-долу, като за всяка от групите се прилага специфична методология на провизиране. Фазите са аналогични на категориите „обслужван кредитен портфейл“, „портфейл с намалено обслужване“ и „портфейл в неизпълнение“, които бяха представени по-горе.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

- **Фаза 1** – включват се експозиции, при които към отчетната дата не е налице значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване на актива, както и тези, които показват нисък риск. За така определените експозиции, на разход се признават очакваните кредитни загуби, произтичащи от потенциално неизпълнение в рамките на 12 месеца след отчетната дата.
- **Фаза 2** – включват се експозиции, при които към отчетната дата е налице значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване на актива, но при които не са налице обективни доказателства за обезценка. Подобна оценка взема под внимание уместна и правдоподобна информация. Провизиите за обезценка съответстват на стойността на очакваните кредитни загуби за целия остатъчен срок на експозицията.
- **Фаза 3** – включват се експозициите в неизпълнение към отчетната дата, при които едновременно е налице увеличение на кредитния риск и обективни доказателства за обезценка. Изчисляването на провизиите за обезценка се базира на очаквани кредитни загуби при 100% вероятност за неизпълнение.

Когато се определя дали е налице значително увеличение на кредитния риск, се използва както количествена, така и качествена информация, получена в рамките на експертизата на Банката.

Съответно, прехвърляне на актив от Фаза 1 към Фаза 2 се прави, когато един от следните критерии е покрит:

- Наличие на просрочие над 30, но по-малко от 90 дни по договорени плащания.
- Риск класификацията е намалена под определен праг (т.е. по-малко от 5).
- Промяна на първоначално договорените условия поради временни ликвидни затруднения клиента, което може да доведе до по-висок риск от неизпълнение.

Финансов актив се прехвърля към Фаза 3, когато са налице следните признаци:

- Наличие на просрочие над 90 дни по договорени плащания.
- Риск класификацията е намалена до ниво на неизпълнение (т.е. 8).
- Промяна на първоначално договорените условия поради ликвидни затруднения на клиента, което води до значително увеличение на кредитния риск.
- Обезценка на експозицията (например – изплащане не може да се очаква без реализация на обезпечение).

Банката класифицира дадена експозиция като в неизпълнение, когато един или повече фактори от изброените по-горе оказват негативно влияние върху очакваните парични потоци до степен, при която да се предположи, че длъжникът няма да изпълни своите задължения.

Като част от експозициите, класифицирани във Фаза 3, Групата е въвела специална категория за закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка („POCI“) в съответствие с изискванията на МСФО 9 по отношение на модифицирани финансови активи. В рамките на нашия бизнес модел не е разрешено придобиването на първоначално обезценени активи. В тази връзка POCI кредит може да възникне като следствие на нова договорка или съществена промяна на договорените парични потоци. За да се определят POCI кредитите, е важно да се изчисли справедливата стойност на кредитната експозиция при първоначалното признаване, като се вземат предвид очакваните загуби от тези споразумения.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Процесът на връщане към обслужваните кредити и Фаза 1 протича в две стъпки. След като икономическото положение на кредитополучателя се е подобрило (обикновено чрез успешно реструктуриране), така че той да може да изпълнява задълженията си за плащане изцяло и без прибегване до продажба на обезпечение и няма индикации за обезценка, започва едногодишен оздравителен период преди експозицията отново да се класифицира като обслужвана. По време на последващия изпитателен период, който трае две години, експозицията продължава да се класифицира като "реструктурирана" и по този начин ще е все още във Фаза 2. При спазване на различни критерии, например без просрочени плащания, погасяване на значителна част от задължението, включително споразумения за разсрочване, без индикации за обезценка – в края на изпитателния период експозицията може да се класифицира във Фаза 1.

По-долу са предоставени допълнителни подробности за модела и данните, които се използват за остойностяване на кредитния риск.

Входящите данни се базират на многогодишна историческа информация за всички кредитополучатели на Групата. Това включва: дължими суми към минали отчетни дати; данни за събития на неизпълнение – дата и сума на неизпълнението; извършени погасявания; получени суми от продажба на обезпечения след неизпълнение, както и информация за риск характеристиките на клиентите.

Очакваните кредитни загуби се базират на оценка на основите риск параметри, вероятността за неизпълнение и загуба при неизпълнение. Емпиричната оценка на параметрите се основава на входящата историческа информация. Използва се регресионен анализ, за да се остойности влиянието на различни фактори, като характеристики за кредитен риск на клиента и макроикономически фактори. Оценка се правят за подгрупи от кредитополучатели, като определените групи са хомогенни по отношение на техните рискови характеристики.

Групата допълнително калкулира, че увеличение или намаление от 6.8% от реализираните загуби в сравнение с очакваните бъдещи дисконтирани парични потоци от индивидуално значими експозиции, което може да произтече от различия в сумите и периодите на паричните потоци, би имало за резултат увеличение на разходите за обезценка с 811 хил. лева към края на 2018 г. Нормата на увеличение на реализираните загуби бе получена в рамките на комплексния стрес тест, който Групата изготви като част от процеса за вътрешен анализ на адекватността на капитала.

Нивото на риск за отделен клиент се определя, като се прилагат различни индикатори, включващи и кредитната риск класификация, статуса на реструктуриране и изпълнението на задълженията по договор. Промени в указаните индикатори обуславят увеличение или намаление на кредитния риск, който се свързва със съответния клиент. Също така, индикаторите се използват и при идентифициране на клиенти, които са в неизпълнение.

В Групата е налице процес за определяне на рисковата класификация за малки и средни кредитни експозиции на клиенти. Ако кредитна експозиция е класифицирана в една от трите най-лоши рискови класификационни групи, тогава тя директно се изважда от обслужвания кредитен портфейл (Фаза 1). Ако оценката покаже, че на дадена експозиция следва да бъде присвоена най-лошата риск класификация, то тя незабавно се прехвърля към портфейла в неизпълнение (Фаза 3). Доказателства за определяне на една от трите най-лоши риск класификация за експозиция, биха били следните: лошо финансово състояние или показатели; лошо управление или качество на организацията; висока зависимост към клиенти и/или доставчици; висок риск на отрасъла; лоша кредитна история.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

При определяне на загубите от обезценка, Групата прилага модел на ОКЗ, като прилага предварително определени параметри. В рамките на модела се прилагат определени управленски преценки, които имат за резултат в начисляване на по-големи разходи за обезценка за експозиции в неизпълнение, които са в просрочие над 180 дни, както при непреструктурирани експозиции, които се класифицират във Фаза 2.

По принцип експозициите се отписват само когато не се очакват допълнителни възстановявания. Преките и непреките разходи за управление на проблемни експозиции, които не са отписани, трябва да са пропорционални на техния остатъчен размер. В тази връзка експозиции до 30,000 евро се отписват по-рано от значимите такива.

Решенията за отписване на експозиция не се прилагат автоматично за всички кредити на клиента. Групата може да отпише части от кредитна експозиция (напр. чрез решение за реструктуриране), за да увеличи вероятността от пълно погасяване на оставащия дълг на клиента. В такива случаи се формират провизии за обезценка за оставащата експозиция, като се вземат предвид правилата за закупени или първоначално създадени активи с кредитна обезценка.

При определянето на загубите от обезценка, Групата разделя кредитните експозиции на индивидуално значими, които са с остатък по-голям от 150,000 евро и индивидуално незначими, които са с остатък до 150,000 евро. Индивидуално значими експозиции, при които има обективно доказателство за обезценка, са обект на индивидуална оценка за определяне специфични за експозицията провизии за обезценка, като се вземат предвид очакваните входящи потоци, включително продажба на обезпечения. В тази връзка, Банката поставя голям акцент върху прецизен подход, чрез който се определя оценката на разходите и очакваните приходи, а също и времето за реализация на обезпечение. Независимо от размера на провизиите за обезценка, един кредит се класифицира като обезценен, веднага след като очакваните парични потоци не са достатъчни и се стига до реализация на обезпечението.

Следващата таблица представя преглед на съответните брутни и нетни експозиции, както и провизиите за обезценка, по фази.

Към 31 декември 2018	Фаза 1	Фаза 2		Фаза 3			РОСИ	Общо
	12 мес. ОКЗ	ОКЗ за целия срок		ОКЗ за целия срок				
	0-30 дни		31-90 дни	0-30 дни	31-90 дни	над 90 дни	0-30 дни	
Брутна стойност	1,557,546	30,777	1,145	18,543	2,184	25,943	940	1,637,078
Обезценка	(7,394)	(4,493)	(175)	(7,253)	(955)	(18,668)	(63)	(39,001)
Балансова стойност	1,550,152	26,284	970	11,290	1,229	7,275	877	1,598,077

Към 1 януари 2018	Фаза 1	Фаза 2		Фаза 3			РОСИ	Общо
	12 мес. ОКЗ	ОКЗ за целия срок		ОКЗ за целия срок				
		0-30 дни	31-90 дни	0-30 дни	31-90 дни	над 90 дни	0-30 дни	
Брутна стойност	1,344,814	44,329	3,539	19,554	3,275	28,102	1,017	1,444,630
Обезценка	(7,002)	(7,393)	(628)	(6,203)	(1,182)	(18,332)	-	(40,740)
Балансова стойност	1,337,812	36,936	2,911	13,351	2,093	9,770	1,017	1,403,890

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Следващата таблица представя брутни и нетни експозиции, според икономическия сектор и по фази.

Към 31 декември 2018	Бизнес кредити					Кредити на физически лица			Общо
	Търговия на едро и дребно	Селско, горско и рибно стопанство	Производство	Транспорт и складиране	Други икономически дейности	Жилищни	Инвестиционни кредити и овърдрафти	Други	
Фаза 1									
Брутна стойност	338,709	347,749	334,886	105,643	256,070	158,434	13,388	2,667	1,557,546
Обезценка	(1,510)	(1,965)	(1,599)	(504)	(1,269)	(504)	(36)	(7)	(7,394)
Балансова стойност	337,199	345,784	333,287	105,139	254,801	157,930	13,352	2,660	1,550,152
Фаза 2									
Брутна стойност	7,121	9,106	4,775	1,082	6,649	2,809	295	85	31,922
Обезценка	(954)	(965)	(892)	(85)	(1,047)	(679)	(41)	(5)	(4,668)
Балансова стойност	6,167	8,141	3,883	997	5,602	2,130	254	80	27,254
Фаза 3									
Брутна стойност	12,268	6,227	6,812	3,329	14,957	2,923	111	43	46,670
Обезценка	(6,944)	(2,564)	(4,983)	(1,790)	(8,558)	(1,988)	(27)	(22)	(26,876)
Балансова стойност	5,324	3,663	1,829	1,539	6,399	935	84	21	19,794
РОСИ									
Брутна стойност	-	-	-	-	940	-	-	-	940
Обезценка	-	-	-	-	(63)	-	-	-	(63)
Балансова стойност	-	-	-	-	877	-	-	-	877

Към 1 януари 2018	Бизнес кредити					Кредити на физически лица			Общо
	Търговия на едро и дребно	Селско, горско и рибно стопанство	Производство	Транспорт и складиране	Други икономически дейности	Жилищни	Инвестиционни кредити и овърдрафти	Други	
Фаза 1									
Брутна стойност	290,641	332,331	260,529	95,621	212,050	140,996	10,449	2,197	1,344,814
Обезценка	(1,461)	(2,029)	(1,317)	(511)	(1,134)	(512)	(31)	(7)	(7,002)
Балансова стойност	289,180	330,302	259,212	95,110	210,916	140,484	10,418	2,190	1,337,812
Фаза 2									
Брутна стойност	9,687	11,966	10,747	2,888	8,795	3,545	177	63	47,868
Обезценка	(1,600)	(1,565)	(1,362)	(525)	(2,089)	(851)	(22)	(7)	(8,021)
Балансова стойност	8,087	10,401	9,385	2,363	6,706	2,694	155	56	39,847
Фаза 3									
Брутна стойност	15,486	5,276	7,155	1,000	19,442	2,450	68	54	50,931
Обезценка	(7,921)	(1,806)	(3,993)	(627)	(9,810)	(1,484)	(49)	(27)	(25,717)
Балансова стойност	7,565	3,470	3,162	373	9,632	966	19	27	25,214
РОСИ									
Брутна стойност	-	-	-	-	1,017	-	-	-	1,017
Обезценка	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Балансова стойност	-	-	-	-	1,017	-	-	-	1,017

Кредитният риск на ниво портфейл се оценява на тримесечна база, а при необходимост и по-често. Оценката включва анализ на структурата и качеството на портфейла, реструктурирани експозиции, отписвания, коефициент на покритие (провизии към просрочен портфейл) и риск от концентрация.

Рискът от концентрация в Банката се ограничава ефективно чрез високата степен на диверсификация. Това произтича от кредитирането на малки и средни предприятия от различни икономически сектори. От географска гледна точка кредитите и вземанията от клиенти са към клиенти, които са резиденти на България и Гърция.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

В допълнение, ПроКредит Банк ограничава също риска от концентрация в портфейла си, посредством следните изисквания: отпускането на големи кредитни експозиции (надвишаващи 10% от собствения капитал) изисква одобрението на Груповия комитет по управление на риска и Надзорния съвет в Групата. Голяма кредитна експозиция не може да надвишава 25% от регулаторния капитал, а сборът от всички големи кредитни експозиции не може да надвишава 150% от него. В края на 2018 г. най-голямата кредитна експозиция на Банката е 5% от регулаторния капитал (2017 г.: 4%).

Към 31 декември 2018	<= 50,000 EUR	>50,000 <= 250,000 EUR	> 250,000 EUR	Общо
Бизнес кредити	118,643	572,224	765,456	1,456,323
Търговия на едро и дребно	27,740	139,674	190,684	358,098
Селско, горско и рибно стопанство	44,482	193,414	125,186	363,082
Производство	14,404	103,582	228,487	346,473
Транспорт и складиране	14,061	54,346	41,647	110,054
Други икономически дейности	17,956	81,208	179,452	278,616
Кредити на физически лица	71,101	100,944	8,710	180,755
Жилищни	55,194	100,262	8,710	164,166
Инвестиционни кредити и овърдрафти	13,112	682	-	13,794
Други	2,795	-	-	2,795
Брутен кредитен портфейл	189,744	673,168	774,166	1,637,078
Към 1 януари 2018	<= 50,000 EUR	>50,000 <= 250,000 EUR	> 250,000 EUR	Общо
Бизнес кредити	149,302	580,163	555,166	1,284,631
Търговия на едро и дребно	36,885	141,767	137,164	315,816
Селско, горско и рибно стопанство	56,550	199,139	93,884	349,573
Производство	17,812	104,239	156,379	278,430
Транспорт и складиране	15,870	51,385	32,254	99,509
Други икономически дейности	22,185	83,633	135,485	241,303
Кредити на физически лица	74,508	78,783	6,708	159,999
Жилищни	61,690	78,594	6,708	146,992
Инвестиционни кредити и овърдрафти	10,505	189	-	10,694
Други	2,313	-	-	2,313
Брутен кредитен портфейл	223,810	658,946	561,874	1,444,630

Бизнес кредитите включват кредити за бизнес цели (оборотни средства или инвестиции), отпуснати на малки и средни клиенти. Бизнес кредитите включват също и земеделски кредити, както и бизнес овърдрафти и револвиращи кредити. Кредитите на физически лица включват потребителски и жилищни кредити, както и овърдрафти и кредитни карти.

Непрекъснатото обучение на персонала осигурява правилната оценка на кредитния риск при отпускането на кредити, както и внимателното проследяване на кредитните експозиции през целия им срок и своевременното взимане на подходящи мерки. Поради това качеството на кредитния портфейл на ПроКредит значително надвишава средните показатели в банковия сектор.

Кредитният риск за клиент в Групата периодично се измерва в количествени показатели като се изчислява потенциал за понасяне на риск чрез прилагането на модел за кредитен риск. Използват се също и подходящи стрес сценарии за определяне на икономическия капитал необходим на Групата за покриване на кредитния риск от клиента при крайно неблагоприятни обстоятелства.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Кредитни ангажименти

Основното предназначение на този вид инструменти е да се гарантира наличието на средства, когато те бъдат поискани от клиента. Гаранциите, които представляват неотменим ангажимент от страна на Групата да плати, в случай че клиентът не изпълни свое задължение към трета страна, пораждат същия кредитен риск, както кредитите.

Ангажиментите за предоставяне на кредити представляват неизползваната част от кредити и гаранции. Относно кредитния риск по ангажименти за предоставяне на кредити, Групата е изложена на потенциален риск от загуба в размер на неизползваната част от кредита. Вероятният размер на загубата е по-малък от общата стойност на ангажиментите, тъй като повечето ангажименти за предоставяне на кредити са подчинени на условия за поддържане на определени кредитни стандарти от страна на клиентите.

г Риск от контрагента (включително риск от емитента)

Групата определя риска от контрагента, включително риска от емитента, като риск при който контрагентът/емитентът не може да изпълни договорните си задължения навреме или изцяло. В Групата рискът от контрагента произтича предимно от поддържане на високо ниво на ликвидни активи с цел намаляване на ликвидния риск. Също така е налице и структурна експозиция към БНБ под формата на минимални задължителни резерви.

Рамката за управление на риска от контрагента се одобрява от ръководството на Групата и е заложен в съответните политики и стандарти. Същите дефинират риска от контрагента, определят отговорностите на ниво банка и постановяват минималните изисквания относно управлението, мониторинга и отчетността. Както Комитетът за управление на активите и пасивите, така и Комитетът за оценка на общия риск вземат решения по отношение на риска от контрагента.

Управлението на риска от контрагента се състои в принципа ликвидните активи в Групата да се инвестират сигурно и във възможно най-голяма степен по диверсифициран начин. ПроКредит Банк опитва да генерира приходи от тези активи, но по-важната и цел е да осигури надеждно разпределение и своевременна наличност на активите, следователно преобладават съображенията за риска. Поради това Групата работи само с внимателно подбрани надеждни банки с висок кредитен рейтинг, предоставя депозити за кратки срокове (до три месеца, но обикновено за по-кратко) и използва само много ограничено количество прости финансови инструменти.

Рискът от емитента се управлява по същия принцип. В Групата е забранено да извършва спекулативна търговия. По принцип се закупуват само високоликвидни ценни книжа, обикновено с максимален матуритет от три години при фиксирани лихвени проценти. Ликвидността в лева се инвестира предимно в БНБ или български държавни облигации. От друга страна, пласментите в евро и щатски долари се правят като цяло в ПроКредит Банк Германия или ценни книжа, емитирани от институции, които са с международно признат рейтинг поне AA-. Влиянието от страна на промените на пазара върху Групата е ограничено. Причините са, че обемът на ценните книжа е сравнително малък и емитентите се подбират внимателно, въз основа на консервативни критерии за риск.

4 Управление на риска (продължение)

г Риск от контрагента (включително риск от емитента) (продължение)

По принцип партньорите на Групата са БНБ, Българското правителство и търговските банки. Основните експозиции са салдата по сметките, краткосрочни депозити, високо ликвидни ценни книжа, а в много ограничен мащаб - прости деривативни инструменти за управление на ликвидността и с цел хеджиране (предимно валутни форуърди и суапове). В рамките на консервативната инвестиционна стратегия ефективно ограничаваме риска от контрагента и риска от емитента. Концентрация на риск съществува в експозициите към БНБ, поради изискванията за поддържане на минимални задължителни резерви.

Експозицията на Групата към риск от контрагента и емитента не се промени значително през 2018 г. в сравнение с края на 2017 г. Ликвидните активи, различни от паричните средства на банката, са разпределени по следния начин:

Контрагент	31 дек. 2018	в %	31 дек. 2017	в %
Централни банки	179,630	38%	147,312	32%
Задължителен резерв	151,341	32%	132,277	29%
Други	28,289	6%	15,035	3%
Банкови групи	268,469	56%	288,320	62%
Банки от ОИСП	268,469	56%	288,320	62%
Местни банки	-	-	-	-
Ценни книжа, издадени от българското правителство	28,666	6%	28,729	6%
Общо	476,765	100%	464,361	100%

В таблицата по-долу е представено разпределение на притежаваните дългови инструменти и вземанията от банки в зависимост от определения кредитен рейтинг, според кредитната оценка на признати агенции за външна кредитна оценка:

Към 31 декември 2018 г.

Рейтинг	Дългови ценни книжа	Вземания от банки	Общо
AA- до AA+	-	2	2
A- до A+	-	-	-
BBB- до BBB+	28,666	268,467	297,133
Общо	28,666	268,469	297,135

Към 31 декември 2017 г.

Рейтинг	Дългови ценни книжа	Вземания от банки	Общо
AA- до AA+	-	3	3
A- до A+	-	-	-
BBB- до BBB+	28,729	-	28,729
Без рейтинг	-	288,317	288,317
Общо	28,729	288,320	317,049

При риск от контрагента дефинициите за „просрочие“ и „необслужвана експозиция“ остават същите, както при кредитен риск от клиента. Благодарение на внимателния подбор на контрагентите, нито една от показаните позиции не е в просрочие, нито показва признаци за обезценка към 31 декември 2018 г. В съответствие с изискванията на МСФО 9 за първи път през финансовата 2018 година са начислени провизии за обезценка за риск от контрагента.

4 Управление на риска (продължение)

г Риск от контрагента (включително риск от емитента) (продължение)

Както кредитният риск от клиента, така и рискът към контрагента и емитента се управляват на базата на система от лимити. ПроКредит Банк сключва сделки единствено с партньори, които преди това са били внимателно анализирани и за които има одобрен лимит. За банките и банковите групи се определя общ лимит, като се прави разграничение между банки и банкови групи в ОИСР държави и такива извън ОИСР. Типичният матуритет на срочните депозити е до три месеца; по-дългите срокове подлежат на одобрение. Също така се изисква одобрение преди всяка инвестиция в ценни книжа. Рискът от контрагента на Групата се измерва и анализира редовно като част от изчислението на вътрешната капиталова адекватност. При изчисляване на коригираната спрямо риск и срок експозиция, се вземат предвид и всички експозиции.

д Пазарен риск

Пазарните рискове включват риска от потенциални загуби от промени в пазарните цени, като например обменни курсове или други параметри, които влияят върху цените. Видовете пазарен риск, засягащи ПроКредит Групата, са валутният риск и лихвеният риск в банков портфейл. Групата управлява пазарните рискове по такъв начин, че тяхното въздействие да е възможно най-ограничено в рамките на цялостната риск перспектива. В съответствие с груповата стратегия, валутен или лихвен риск не могат да бъдат поети за спекулативна търговия. Валутните и лихвените деривати се използват единствено за хеджиране или ликвидност. ПроКредит Банк не притежава търговски портфейл.

Валутен риск

Валутният риск се определя като риска, при който Групата може да понесе загуби поради колебания във валутните курсове. Валутният риск може да окаже неблагоприятно въздействие върху приходите и да доведе до спад в регулаторните капиталови коефициенти.

Рамката за управление на валутния риск е одобрена от ръководството на Групата и е заложена в съответните политики и стандарти. Същите дефинират валутния риск, определят отговорностите на ниво банка и постановяват минималните изисквания за управлението, мониторинга и отчетността. Както Комитетът за управление на активите и пасивите, така и Комитетът за оценка на общия риск вземат решения по отношение на валутния риск.

Резултатите се повлияват отрицателно, когато обемите на активите и пасивите, деноминирани в чуждестранни валути, не съвпадат и обменните курсове се променят неблагоприятно. Основният индикатор на риска, който улавя несъответствието на баланса за всяка валута, е откритата валутна позиция. Лимитите за откритата валутна позиция се определят на ниво банка. Общата откритата валутна позиция се изчислява като сума от абсолютните стойности на отделните валутни позиции и се ограничава до 10% от капитала на Банката, освен ако отклонение от този праг не е одобрен от Комитета за управление на активите и пасивите или Комитета за управление на риска. Определен е праг от 7.5% от капитала на ПроКредит Банк за индикатор за ранно предупреждение за общата сума на открити валутни позиции, и $\pm 5\%$ за всяка отделна открита валутна позиция.

4 Управление на риска (продължение)

д Пазарен риск (продължение)

ПроКредит Банк оперира в среда, където местната валута е стабилна поради валутния борд в България. Той гарантира, че в средносрочен план не се очакват колебания на местната валута към обменния курс на еврото. Тъй като почти всички активи и пасиви са деноминирани или в местна валута, или в евро, експозицията на Групата към валутен риск е незначителна. С цел да се защити от последиците от девалвацията на местната валута към еврото, Групата поддържа дълга открита валутна позиция в евро близо до 100% от акционерния капитал, което би могло да компенсира отрицателния ефект от евентуална девалвация и да защити акционерния капитал.

Тъй като ПроКредит Банк е институция, която не притежава търговски портфейл и няма стокови позиции, валутният риск е единственият от пазарните рискове, съгласно член 351 в регулация № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционни фирми и изменящ регламент на ЕС № 648/2012 (Регламент 575/2013), отнасящо се до регулаторните капиталови изисквания.

Ефектът за приходите и разходите, произтичащи от открита валутна позиция също се измерва редовно при изчисляване на потенциала за поемане на риск ПроКредит Банк. Изчислението се базира на анализ от типа „Стойност под риск“ („VaR“) на откритите валутни позиции като се взимат под внимание исторически екстремните колебания в обменния курс през последните седем години. В допълнение се провеждат редовни стрес-тестове за риска произтичащ от откритите валутни позиции. Таблицата по-долу обобщава експозицията на Групата към валутен риск.

Към 31 декември 2018 г.	Левове	Евро	Щ.Д.	Други	Общо
Активи					
Парични средства и парични еквиваленти	145,573	71,606	1,568	56	218,803
Вземания от банки	-	221,862	33,314	13,293	268,469
Инвестиционни ценни книжа	19,248	10,407	3,729	-	33,384
Кредити и вземания от клиенти	813,433	782,765	1,879	-	1,598,077
Дълготрайни материални активи	39,376	-	-	-	39,376
Нематериални активи	5,067	-	-	-	5,067
Отсрочени данъчни активи	550	-	-	-	550
Други активи	9,504	1,620	-	-	11,124
Общо активи	1,032,751	1,088,260	40,490	13,349	2,174,850
Пасиви					
Привлечени средства от банки	37,858	53,306	-	-	91,164
Привлечени средства от клиенти	995,302	604,377	43,134	13,474	1,656,287
Привлечени средства от институции	-	179,662	-	-	179,662
Други пасиви	2,264	1,446	36	1	3,747
Провизии	959	-	-	-	959
Текущи данъчни пасиви	515	-	-	-	515
Общо пасиви	1,036,898	838,791	43,170	13,475	1,932,334
Нетна балансова позиция	(4,147)	249,469	(2,680)	(126)	242,516
Кредитни ангажименти (прил. 29)	204,140	85,598	1,514	-	291,252
Открити спот сделки	1,956	528	(2,349)	(138)	(3)

4 Управление на риска (продължение)

д Пазарен риск (продължение)

Към 31 декември 2017 г.	Левове	Евро	Щ.Д.	Други	Общо
Общо активи	987,555	935,194	46,705	5,947	1,975,401
Общо пасиви	984,906	718,024	49,482	6,320	1,758,732
Нетна балансова позиция	2,649	217,170	(2,777)	(373)	216,669
Кредитни ангажименти (прил. 29)	193,961	73,415	979	-	268,355
Открити спот сделки	3,325	132	(3,153)	(294)	10

Лихвен риск в банковия портфейл

Лихвеният риск е рискът от загуби, породени от промени в пазарните нива на лихвените проценти, като основно произтича от структурни несъответствия между лихвочувствителните активи и пасиви.

Рамката за управление на лихвения риск е одобрена от ръководството на Групата и е залегнала в политиките и стандартите. Те дефинират лихвения риск, определят отговорностите на ниво банка и постановяват минималните изисквания за управлението, мониторинга и отчетността. Комитетът за оценка на общия риск е отговорен за всички ключови решения свързани с управлението на лихвения риск, като анализира профила на лихвения риск в Групата минимум веднъж на тримесечие.

С цел управление на лихвения риск, ПроКредит Банк отпуска кредити с променлив лихвен процент. По този начин следващите дати, при които се променя лихвения процент на активите могат да бъдат по-добре съпоставени със съответните дати на които се променя лихвения процент на задълженията, дори когато задълженията са с по-краткосрочни падежи от тези на кредитите. С цел да предоставя заеми с променлив лихвен процент по прозрачен начин, Групата използва публично достъпни лихвени проценти като база за промяна на лихвените проценти.

Измерването, мониторингът и ограничаването на лихвения риск на Групата се базира на анализ на лихвения дисбаланс. Активите и пасивите, се разпределят във времеви интервали в зависимост от условията на съответните договори. Безсрочните депозити се включват в анализа на дисбаланса като безлихвени, а спестовните сметки са представени във времеви период до един месец. В таблицата са включени активите и пасивите на Групата, представени по балансова стойност, групирани според по-ранната от двете дати – следваща дата на промяна на лихвения процент или договорната дата на падеж. Кредитите на клиенти, които са нелихвени представляват експозиции с влошено кредитно качество.

4 Управление на риска (продължение)

д Пазарен риск (продължение)

Към 31 декември 2018 г.	До 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 12 месеца	1 – 5 години	Над 5 години	Нелих- вени	Общо
Активи							
Парични средства и парични еквиваленти	27,202	-	-	-	-	191,601	218,803
Вземания от банки	221,289	41,066	-	-	-	6,114	268,469
Инвестиционни ценни книжа	9,069	4,307	-	15,290	-	4,718	33,384
Кредити и вземания от клиенти	67,735	134,918	526,903	611,310	257,211	-	1,598,077
Дълготрайни материални активи	-	-	-	-	-	39,376	39,376
Нематериални активи	-	-	-	-	-	5,067	5,067
Отсрочени данъчни активи	-	-	-	-	-	550	550
Други активи	-	-	-	-	-	11,124	11,124
Общо активи	325,295	180,291	526,903	626,600	257,211	258,550	2,174,850
Пасиви							
Привлечени средства от банки	45	17,500	53,585	19,558	-	476	91,164
Привлечени средства от клиенти	554,963	89,602	212,129	18,886	-	780,707	1,656,287
Привлечени средства от институции	-	53,251	53,756	72,655	-	-	179,662
Други пасиви	-	-	-	-	-	3,747	3,747
Провизии	-	-	-	-	-	959	959
Текущи данъчни пасиви	-	-	-	-	-	515	515
Общо пасиви	555,008	160,353	319,470	111,099	-	786,404	1,932,334
Лихвен дисбаланс	(229,713)	19,938	207,433	515,501	257,211	(527,854)	242,516
Към 31 декември 2017 г.							
	До 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 12 месеца	1 – 5 години	Над 5 години	Нелих- вени	Общо
Общо активи	462,593	448,713	713,321	56,457	23,122	271,195	1,975,401
Общо пасиви	364,352	180,404	311,407	119,357	-	783,212	1,758,732
Лихвен дисбаланс	98,241	268,309	401,914	(62,900)	23,122	(512,017)	216,669

Във връзка с управлението на лихвения риск, приемаме паралелно изместване на кривата на лихвения процент. За EUR или USD шокът за лихвения процент е +/- 200 базисни пункта, докато за националната валута величината на шока се определя на базата на исторически анализ. Разплащателните сметки и спестовните депозити са включени в лихвения дисбаланс според датата на очаквана промяна на лихвения процент. Тези падежи се базират на групов анализ на историческото им развитие. Определят се лимити за регулаторния капитал (които не са нетирани в отделните случаи) за стойността на икономическото въздействие, когато се симулира едновременно (в посока нагоре или надолу) неблагоприятен лихвен шок за всички валути, както и за ефекта върху приходите и разходите.

Потенциалната стойност на икономическо въздействие, когато се симулира едновременно (в посока нагоре или надолу) неблагоприятен лихвен шок за всички валути, не трябва да надвишава 15% от капитала на Групата, освен ако не е одобрена от Комитета за управление на риска на ПроКредит групата; индикаторът за ранно предупреждение за всяка валута се определя на 10%.

4 Управление на риска (продължение)

д Пазарен риск (продължение)

Втори ключов индикатор измерва потенциалното въздействие на сътресения в лихвените проценти върху очакваните приходи на Групата за период от дванадесет месеца. Тази мярка за риска показва как промяната в отчета за приходите и разходите може да бъде повлияна краткосрочно. Определен е лимит до 10% от регулаторния капитал Групата по отношение на не-нетираните 12 месечни приходи от лихви, като показателят за ранно предупреждение е 5% от капитала. При достигане на индикатора за ранно предупреждение, отдел Управление на риска трябва да анализира ситуацията и да я обясни на Комитета за управление на активите и пасивите или Комитета за оценка на общия риск. При необходимост се вземат подходящи мерки.

Валута	31 декември 2018		31 декември 2017	
	Стойност на икономическо въздействие	12-месечен ефект върху приходите и разходите	Стойност на икономическо въздействие	12-месечен ефект върху приходите и разходите
BGN	(4,578)	(145)	(9,716)	(575)
EUR	(4,359)	(3,927)	(7,403)	7,024
USD	92	(503)	93	637
Общо сума	(8,845)	(4,575)	(17,026)	7,086

Експозицията на Групата към лихвен риск се определя количествено и се анализира всяко тримесечие като част от изчисляването на потенциала за понасяне на риск.

е Ликвиден риск и риск, свързан с финансирането

Ликвидният риск и рискът, свързан с финансирането, се отнасят до краткосрочните и дългосрочни възможности на ПроКредит Банк да посреща финансовите си задължения напълно и своевременно.

Рамката за управление на ликвидния риск и риска за финансиране на ПроКредит Банк е одобрена от ръководството на Групата и е залегнала в съответните политики и стандарти. Те дефинират ликвидния риск, определят отговорностите на ниво банка и постановяват минималните изисквания за управлението, мониторинга и отчетността. Комитетът по управление на активите и пасивите е отговорен за всички ключови оперативни решения свързани с управлението на ликвидния риск. Избрани показатели на ликвидния риск се отчитат и представят детайлно всеки месец на Комитета за управление на риска на ПроКредит Групата.

Краткосрочният ликвиден риск се измерва, наред с други инструменти, чрез анализ на дисбаланса между падежите на активите и пасивите, като мониторинга на риска се извършва посредством 30-дневен индикатор за ликвидност (коефициент за достатъчна ликвидност, SLI), както и в съответствие с изискванията за минимална стойност за ликвиден коефициент съгласно Регламент 575/2013 (коефициент за ликвидно покритие, LCR). SLI показва дали Банката разполага с достатъчна ликвидност във връзка очакваните входящи и изходящи парични потоци през следващите 30 дни. При изчисленията се вземат под внимание изходящи потоци, които са определени чрез исторически анализ на движенията на депозитите в Групата. LCR показва дали банката притежава достатъчно ликвидност, за да посрещне нетните изходящи парични потоци в рамките на следващите 30 дни дори в случай на определени неблагоприятни сценарии на икономически шок.

4 Управление на риска (продължение)

е Ликвиден риск и риск, свързан с финансирането (продължение)

През 2018 г. в рамките на управлението на ликвидния риск бе включен допълнителен индикатор – период на оцеляване над 90 дни. Периодът на оцеляване се дефинира като времето, през което Групата може да посрещне всичките си падежиращи задължения без да е необходимо да се договорят допълнителни средства – т.е. това е периодът, през който за Групата не са налице отрицателни ликвидни дисбаланси във всеки един времеви период. Определеният лимит за период на оцеляване е поне 90 дни за всички валути. Следят се и индикатори за ранно предупреждение.

Пазарни, специфични за институцията, комбинирани и дългосрочни стрес-тестове се провеждат ежесечно и извънредно с цел подsigуряване на достатъчна наличност от ликвидни средства, за посрещане на задълженията дори и при неблагоприятни условия. Нещо повече, ПроКредит Банк има план за ликвидност при извънредни ситуации. Ако възникнат непредвидени обстоятелства и се окаже, че някоя отделна институция от ПроКредит Групата не разполага с достатъчно ликвидни средства, ПроКредит Холдинг е разработил план за ликвидност при извънредни ситуации и ще се намеси като "кредитор от последна инстанция". За тази цел ПроКредит Холдинг поддържа адекватен ликвиден резерв. Размерът на ликвидния резерв се определя на базата на групови стрес тестове и се наблюдава регулярно.

Ликвидността на Групата се управлява на ежедневна база от съответните отговорни звена (например Капиталови пазари и ликвидност), на базата на одобрени от Комитета за управление на активите и пасивите прогнози за паричните потоци, които се контролират от отдел Управление на риска и Комитета за управление на активите и пасивите.

Таблицата по-долу представя анализ на недисконтираните парични потоци по финансови активи и пасиви на Групата, групирани по остатъчния срок до техния договорен падеж към края на отчетния период. Остатъчния срок до договорения падеж се определя като периода между датата на баланса и договорената дата на падеж на актива или пасива, или датата, на която се дължи частично плащане по договора за актив или пасив.

4 Управление на риска (продължение)

е Ликвиден риск и риск, свързан с финансирането (продължение)

Падежи на активите и пасивите

Към 31 декември 2018 г.	До 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 12 месеца	1 – 5 години	Над 5 години	Общо
Активи						
Парични средства и парични еквиваленти	218,803	-	-	-	-	218,803
Вземания от банки	227,403	41,066	-	-	-	268,469
Инвестиционни ценни книжа	9,068	4,307	-	15,291	4,718	33,384
Кредити и вземания от клиенти	64,830	126,248	526,385	621,823	258,791	1,598,077
Дълготрайни материални активи	-	-	-	-	39,376	39,376
Нематериални активи	-	-	-	-	5,067	5,067
Отсрочени данъчни активи	-	-	550	-	-	550
Други активи	-	5,775	-	5,349	-	11,124
Общо активи	520,104	177,396	526,935	642,463	307,952	2,174,850
Пасиви						
Привлечени средства от банки	567	17,587	45,816	21,718	5,476	91,164
Привлечени средства от клиенти	1,309,041	96,418	232,097	18,731	-	1,656,287
Привлечени средства от институции	-	13,145	65,260	96,560	4,697	179,662
Други пасиви	-	3,747	-	-	-	3,747
Провизии	647	25	72	86	129	959
Текущи данъчни пасиви	-	515	-	-	-	515
Общо пасиви	1,310,255	131,437	343,245	137,095	10,302	1,932,334
Нетен ликвиден дисбаланс	(790,151)	45,959	183,690	505,368	297,650	242,516
Към 31 декември 2017 г.						
Общо активи	510,462	74,580	315,889	735,373	339,097	1,975,401
Общо пасиви	1,146,501	89,529	279,607	226,450	16,645	1,758,732
Нетен ликвиден дисбаланс	(636,039)	(14,949)	36,282	508,923	322,452	216,669

В позицията „Привлечени средства от клиенти“ с падеж до 1 месец са включени всички безсрочни и спестовни депозити в размер на 1,267,046 хил. лева (2017 г.: 1,053,175 хил. лева). Ръководството на Групата счита, че тези средства няма да бъдат изтеглени по едно и също време или в рамките на периода, за който се отнасят. В допълнение, при анализ на поведението на вложителите в Групата бе установено, че 58% от срочните депозити не са били изтеглени на падеж, а автоматично са предоговорени при сходни условия.

В таблицата, представена по-долу, са показани финансовите задължения на Банката под формата на договорени недисконтирани парични потоци, които са отнесени в съответния времеви интервал.

4 Управление на риска (продължение)

е Ликвиден риск и риск, свързан с финансирането (продължение)

Анализ на падежите на финансовите активи и финансовите пасиви

Към 31 декември 2018 г.	До 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 12 месеца	1 – 5 години	Над 5 години	Общо	Общо брутна стойност
Парични средства и парични еквиваленти	218,911	-	-	-	-	218,911	218,911
Вземания от банки	227,451	41,049	-	-	-	268,500	268,484
Инвестиционни ценни книжа	9,098	4,325	212	15,562	4,718	33,915	33,384
Кредити и вземания от клиенти	64,272	135,914	565,504	703,120	291,468	1,760,278	1,637,078
Общо финансови активи	519,732	181,288	565,716	718,682	296,186	2,281,604	2,157,857
Привлечени средства от банки	559	17,608	46,390	22,248	5,521	92,326	91,164
Привлечени средства от клиенти	1,309,338	96,608	232,861	18,956	-	1,657,763	1,656,287
Други привлечени средства	-	53,367	54,666	74,036	-	182,069	179,662
Общо финансови пасиви	1,309,897	167,583	333,917	115,240	5,521	1,932,158	1,927,113
Към 31 декември 2017 г.	До 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 12 месеца	1 – 5 години	Над 5 години	Общо	Общо брутна стойност
Парични средства и парични еквиваленти	192,077	-	-	-	-	192,077	192,077
Вземания от банки	268,763	19,553	-	-	-	288,316	288,320
Финансови активи на разположение за продажба	13,310	11	2,318	13,531	3,863	33,033	32,592
Кредити и вземания от клиенти	33,624	62,346	344,577	797,753	325,474	1,563,774	1,444,808
Общо финансови активи	507,774	81,910	346,895	811,284	329,337	2,077,200	1,957,797
Привлечени средства от банки	30,261	113	1,017	48,291	6,207	85,889	83,858
Привлечени средства от клиенти	1,103,418	88,944	267,928	6,007	635	1,466,932	1,466,145
Други привлечени средства	5,880	205	73,264	114,388	9,517	203,254	200,815
Общо финансови пасиви	1,139,559	89,262	342,209	168,686	16,359	1,756,075	1,750,818

Рискът, свързан с финансиране, е опасността да не може да се получи допълнително финансиране или същото да се получи при по-висока цена. В тази връзка, той обхваща части от несистемния ефект от изменението на лихвените проценти. Този риск се ограничава от факта, че Групата финансира своите кредитни операции предимно чрез клиентски депозити, като депозитните операции са фокусирани върху целевата ни група от бизнес клиенти и физически лица спестители, с които са установени трайни взаимоотношения. Това се допълва от дългосрочни кредитни линии от международни финансови институции. Финансиране от междубанковия пазар се използва рядко. В допълнение, ние основно отпускаме кредити на вноски с ежемесечни погашения. Финансирането на Групата се доказва като устойчиво дори по време на стрес.

Групата управлява и ограничава риска за финансиране посредством планиране на бизнеса, анализ на дисбаланса на падежите и определени индикатори. Нуждите от финансиране на Групата, възникващи в процеса на бизнес планирането, се следят и редовно се ревизират. Комитетът за управление на активите и пасивите следи развитието на всички значими индивидуални сделки с институции, които предоставят външно финансиране, и по-специално международните финансови институции (МФИ). ПроКредит Холдинг и ПроКредит Банк Германия също предлагат мостово финансиране, в случай забавяне на финансиране. Важен индикатор за ограничаване на риска от финансиране е показателят за концентрация на депозити, който не трябва да надвишава 7% (стойността му бе 3.6% в края на 2018 г.). Още два индикатора допълнително ограничават финансирането от междубанковия пазар до ниско ниво.

4 Управление на риска (продължение)

ж Управление на операционния риск

В съответствие с Регламента за капиталовите изисквания, Групата определя операционния риск като риска от загуба, произтичаща от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси, хора или системи, или от външни събития. Това определение включва риска от измами, ИТ риск, правен риск, репутационен риск и аутсорсинг риска. Принципите, заложи в политиките за управление на операционния риск в Групата, са в съответствие със стандартизирания подход към операционния риск, съгласно Регламента за капиталовите изисквания.

В Групата има определени служители, които да осигуряват ефективно внедряване на рамката за управление на операционен риск и риск от измами в институцията. В допълнение, Комитетът за управление на операционния риск взема решения за въпроси свързани с операционния риск. Съществуващата централизирана и децентрализирана процедура за отчетност гарантира, че ръководството, както и останалите членове на Комитета за управление на операционния риск получават редовни подробни доклади относно операционния риск, въз основа на които да взимат решения.

Целта на управлението на операционния риск е рисковете да се открият на ранен етап и да се избегне повторно проявление. Основните инструменти, използвани за управление на тези рискове са база данни за рискови събития, годишни оценки на риска, установени основни рискови показатели и анализ на всички нови услуги и процеси в структуриран процес за оценка на нови рискове.

Базата данни за рискови събития е създадена с цел да бъдат документирани, анализирани и ефективно комуникирани всички идентифицирани операционни рискови събития в ПроКредит групата. Всички ПроКредит Банки и ПроКредит Холдинг документират рискови събития чрез изградената рамка, което гарантира, че се отделя достатъчно внимание на прилагането на необходимите коригиращи или превантивни мерки за намаляване или избягване на операционния риск или риска от измами.

За разлика от последващия анализ на рисковите събития от базата данни, годишните оценки на риска са систематичен начин за идентифициране и оценяване на съществените рискове, с цел да се потвърди адекватността на контролната среда. Тези два инструмента се допълват взаимно и предоставят цялостната картина за операционния риск в Групата.

Рискови индикатори се използват при идентифициране на повишен риск от измама в специфични области на банковите операции. Тези показатели редовно се анализират и при необходимост се взимат решения за превантивни мерки.

За да бъде завършено управлението на операционния риск, всички нови продукти трябва да бъдат анализирани с цел определяне и управление на потенциалните рискове преди тяхното въвеждане (процес за одобрение на нови рискове).

С цел ограничаване на рисковете, свързани с информационни технологии („ИТ рискове“), Групата е въвела стандарти за ИТ инфраструктурата, непрекъсваемостта на бизнеса и информационната сигурност. Регулярните контроли по отношение на информационната сигурност и непрекъсваемостта на бизнеса са част от съществуващите процеси и процедури. Банката извършва класификация на информационните активи и пасиви и повежда годишна риск оценка на критичните информационни активи. Рамката за непрекъсваемост на бизнеса, която е приложена в Групата, гарантира, че указаните рискове се разбират от всички членове на екипа, че критичните процеси се идентифицират и че необходимите ресурси за възстановяване на операциите са осигурени от гледна точка на приоритизиране на процесите.

4 Управление на риска (продължение)

ж Управление на операционния риск (продължение)

Ключов елемент от оценката на риска е оценката на аутсорсинга. Групата извършва оценка на риска за всеки отделен процес, както и за компанията изпълнител. Ключови показатели за изпълнение се проследяват за качеството на услугите на възложените дейности, а на годишна база се извършва мониторинг на всички дейности.

з Рискове, произтичащи от пране на пари, финансиране на тероризма и други деяния, наказуеми от закона

Етичното поведение е неразривна част от ценностно ориентирания бизнес модел на ПроКредит Банк. Предотвратяването на прането на пари, финансирането на тероризма и измамите са ключови моменти във визията на Групата. ПроКредит Банк не толерира каквито и да било дейности свързани с измама, а също и съмнителни действия както от страна на клиентите, така и на своите служители.

Групата изпълнява всички регулаторни изисквания по отношение на превенцията на прането на пари и финансирането на тероризма. Освен това Групата е изпълнила насоките на ПроКредит групата за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма, които в много отношения са по-стриктни от правните изисквания, преобладаващи в отделните държави, където оперира ПроКредит групата. Тъй като ПроКредит групата се наблюдава от Федералното управление за финансов надзор на Германия ("BaFin"), ПроКредит Банк също изпълнява изискванията, предвидени в германския Закон за изпирането на пари, както и изискванията, приложими на европейско равнище.

Етичната ни отговорност е документирана под формата на Кодекс за поведение и Изключващ списък, които съдържат основните правила и разпоредби, които всички служители на ПроКредит групата са задължени да спазват. Груповите насоки относно предотвратяването на изпирането на пари, финансирането на тероризма и измамни дейности, заедно с подчинените им документи, уточняват как тези основни правила трябва да се прилагат на практика.

Освен идентифицирането на всички договарящи се страни и изясняването на целите за бизнес отношенията, събирането на клиентски данни винаги включва определяне на действителния собственик (beneficial owner) на средствата, които се управляват чрез клиентските сметки. Действителните собственици са физически лица, които практически се възползват от дадена бизнес структура, дори и да не са персонално упоменати в рамките на бизнес отношенията с даден клиент. Групата идентифицира и преглежда, без изключение, всички лица, които могат да се окажат действителни собственици.

Групата използва специализиран софтуер за идентифициране на плащанията, които дават повод за съмнение за пране на пари, финансиране на тероризъм или измама. Експертите Мерки срещу изпиране на пари работят в тясно сътрудничество с компетентните правоприлагащи органи и докладват редовно на съответното отговорно длъжностно лице за мерките срещу изпирането на пари в ПроКредит Холдинг, което от своя страна е основният контакт за надзорните и правоприлагащите органи в Германия и други държави.

4 Управление на риска (продължение)

и Управление на капитала

Управлението на капитала в Групата се ръководи от принципа, че институцията в нито един момент не може да поеме риск, по-голям от размера на капитала необходим за покриването му. Това правило се прилага посредством използването на различни индикатори, за които са установени лимити и индикатори за ранно предупреждение. Индикаторите включват, в допълнение към регулаторните стандарти в страната, изчисляване адекватността на вътрешния капитал в рамките на вътрешния анализ на адекватността на капитала („BAAK“).

Рамката за управлението на капитала в Групата има следните цели:

- спазване на регулаторните изисквания за капитала
- осигуряване на вътрешна капиталова адекватност
- съответствие с вътрешно определени изисквания за капиталова адекватност и създаването на достатъчен капиталов буфер, за да се гарантира работата на Групата
- подкрепа за Групата при изпълнението на плановете ѝ за устойчив растеж.

Управлението на капитала в ПроКредит Банк се ръководи от специфични политики и се контролира на месечна база от ръководството.

Вътрешен анализ на адекватността на капитала

Да се гарантира, че Групата разполага с достатъчен вътрешен капитал по всяко време, е ключов елемент от управлението на риска и вътрешният анализ на адекватността на капитала. В контекста на оценяването на адекватността на вътрешния капитал, наличните капиталови ресурси се сравняват с капиталовата необходимост, която произтича от рисковия профил и изложеността на риск, за да се гарантира, че във всеки един момент наличните капиталови ресурси са достатъчни, за да съответстват на рисковия профил. Това е непрестанен процес, който предоставя яснота за капиталовите изисквания и експозицията към риск.

Методологията, която се използва за изчисляване на необходимия икономически капитал за покриване на различните рискове, се базира на приложими и налични статистически модели. Водещ принцип при изчисляване на вътрешната оценка за капиталова адекватност е, че Групата е в състояние да понесе екстремни шокови сценарии. Според нас кризисните години 2009 г. и 2010 г., подчертават необходимостта от консервативен подход към управлението на риска и капитала, а развитието през това време доказва способността на Групата да работи в условията на утежнена икономическа обстановка. През този период банката показва високи нива на капитал.

За целите на управлението и мониторинга на вътрешната капиталова адекватност Групата прилага подхода на недействащо предприятие. Ние сме ангажирани във всеки един момент да можем да посрещнем нашите неподчинени задължения в случай на неочаквани загуби при подхода на недействащо предприятие, както при нормален сценарий, така и при стрес сценарий. Вътрешната капиталова адекватност на Групата бе достатъчна във всеки един момент през 2018 г.

При определяне на икономическия капитал, който се изисква за покриване на рисковите експозиции, ние прилагаме едногодишен хоризонт. Оценяваните материални рискове и лимитите, определени за всеки риск, отразяват специфичния рисков профил на Групата, като се базират на годишно провежданата проверка на рисковете. Следните рискове се включват при изчисляване на вътрешния капитал:

4 Управление на риска (продължение)

и Управление на капитала (продължение)

Материален риск	Оценяване
Кредитен риск, включващ: • кредитен риск на клиента • кредитен риск на контрагента	Портфейлен модел, който се базира на Монте Карло симулация (VaR)
Валутен риск	Монте Карло симулация (VaR)
Лихвен риск	Историческа симулация (VaR)
Операционен риск	Количествен модел, който се базира на Монте Карло симулация

Потенциалът за поемане на риск на Групата (ППР) при подхода на недействащо предприятие, който се определя като консолидирания собствен капитал (нетно от нематериални активи и отсрочени данъци), бе в размер на 237 млн. лева към края на декември 2018 г. Ресурсите на разположение за покриване на риск (РРПР) се определят на 60% от ППР. Само РРПР се използват при установяване на лимити за всяка една риск категория. По този начин на разположение е буфер от 40% от ППР, което позволява покриване на евентуални недостатъци на прилаганите модели, както и неблагоприятни ефекти, които могат да се асоциират с рискове, които не са изрично включени при изчисляване на ВААК. РРПР след това на базата на риск апетита се разпределят към индивидуално оценяваните рискове, като икономическият капитал се сравнява с наличните капиталови ресурси.

Таблицата по-долу представя разпределението на РРПР към отделните рискове, както и лимитът на използване към края на декември 2018 г. За да покрие своя рисков профил при стандартен сценарий, ПроКредит Банк се нуждае от 60.4% от РРПР и от 36.2% от ППР.

Към 31 декември 2018

Материални рискове	Лимит (% от ППР)	Лимит (сума)	Използван лимит (сума)	Използван лимит (%)
Кредитен риск	38.0%	90,028	70,865	29.9%
Валутен риск	2.0%	4,738	97	0.0%
Лихвен риск	10.0%	23,692	4,575	1.9%
Операционен риск	10.0%	23,692	10,387	4.4%
Ресурси на разположение за покриване на риск (лимитирани до 60% от ППР)	60.0%	142,150	85,924	36.2%
Потенциал за поемане на риск (ППР)	-	236,915	-	-

Регулаторни изисквания за капиталова адекватност

От 1 януари 2014 г. споразумението „Базел III“ за собствения капитал на банките, бе въведено в България чрез Директивата за капиталовите изисквания (CRD) 2013/36/EU и Регламента за капиталовите изисквания (CRR) (EU) №575/2013, е задължително за в Банката. Съгласно чл. 92 на Регламент 575/2013 минималното капиталово изискване за съотношение на обща капиталова адекватност е в размер на 8% от общата рискова експозиция. В допълнение към това изискване се включват и капиталовите буфери, които БНБ изисква от банките в България да подържат съгласно разпоредбите на Наредба N8 за капиталовите буфери на банките. Това са:

- предпазен капиталов буфер под формата на базов собствен капитал от първи ред, равняващ се на 2.5% от общата сума на рисковата експозиция;
- буфер за системен риск под формата на базов собствен капитал от първи ред, равняващ се на 3.0% от общата сума на рисковата експозиция.

4 Управление на риска (продължение)

и Управление на капитала (продължение)

След включване на капиталовите буфери към капиталовите изисквания тяхната минимално изискуема стойност ефективно става 13.5%. Политиката на Групата за вътрешното управление на капитала поставя дори по-строги изисквания за общата капиталова адекватност с праг на докладване от 15.5% и лимит 14.5%.

През отчетния период всички регулаторни капиталови изисквания са изпълнени по всяко време.

При определяне на капиталовите изисквания за целите на изчисляване на капиталовата адекватност съгласно разпоредбите на Регламент 575/2013, Групата прилага следните подходи:

- Капиталови изисквания за кредитен риск и кредитен риск от контрагента – Стандартизиран подход съгласно Трета част, Дял II, Глава 2 на Регламент 575/2013. При изчисляването на капиталовите изисквания за кредитния риск се прилагат техники за редуциране на кредитния риск. Рисковите стойности, произтичащи от кредитния риск, се намаляват частично чрез признаване на гаранциите от Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ), паричните обезпечения и ипотеките на недвижими имоти.
- Капиталови изисквания за операционен риск – Стандартизиран подход съгласно Трета част, Дял III, Глава 3 на Регламент 575/2013. В сравнение с регулаторните капиталови изисквания за операционен риск, които са в размер на 17.6 милиона лева, средната годишна загуба съгласно базата данни на рискови събития през последните три години е в размер на 128 хиляди лева.

Тъй като ПроКредит Банк не притежава търговски портфейл и освен това не участва в операции, включващи стоки, валутният риск е единственият пазарен риск, който трябва да се има предвид. Въпреки това, ПроКредит Банк не изчислява капиталово изискване за валутен риск, тъй като общата нетна валутна позиция (с изключение на валутата EUR) на практика се поддържа на ниво много близо до 0% от капитала (към 31.12.2018 г. е 0.18%, което е по-малко от минималния праг от 2%, съгласно Регламент 575/2013).

Регулаторните капиталови съотношения се изчисляват, като собственият капитал се разделя на сумата от рисково-претеглените активи, като при изчисляване на всяко от съотношенията само съответните капиталови компоненти се вземат под внимание (на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на обща капиталова адекватност). Информация за регулаторните капиталови съотношения на Групата е представена по-долу:

	2018	2017
Собствен капитал		
Базов собствен капитал от първи ред	177,567	177,552
Общо собствен капитал	177,567	177,552
Рисково-претеглени активи		
Рисково-претеглени активи за кредитен риск	967,480	870,962
Рисково-претеглени активи за операционен риск	129,837	132,789
Общо рисково-претеглени активи	1,097,317	1,003,751
Отношение на капиталова адекватност		
Базов собствен капитал от първи ред	16.2%	17.7%
Отношение на адекватност на капитала от първи ред	16.2%	17.7%
Отношение на обща капиталова адекватност	16.2%	17.7%

4 Управление на риска (продължение)

и Управление на капитала (продължение)

Капиталовите отношения на Групата намляха през финансовата 2018 г. Това бе породено от ръста на кредитния портфейл. Независимо от това, трябва да се вземе предвид, че акционерният капитал на ПроКредит Банк бе увеличен с 19,558 хил. лева през 2018 г. Новоизплатеният капитал бе регистриран в Търговския регистър през ноември 2018 г., но не бе признат от БНБ като елемент на базовия собствен капитал от първи ред през февруари 2019 г. Ако тази сума бе добавена към регулаторния капитал на Групата, то отношението на обща капиталова адекватност би било 18.0% към декември 2018 г. По този начин нивото на капитализация на банката е значително по-високо от настоящите регулаторни изисквания.

Базовият собствен капитал от първи ред на Групата се състои от акционерен капитал и резерви. Приспадат се нематериалните активи, допълнителни корекции на оценките за балансовите позиции, признати по пазарна стойност, инвестиции в нефинансови дъщерни предприятия и други намаления, свързани с корекции на кредитния риск.

Общата сума на рисково претеглените активи на Групата се увеличи с 93 млн. лева през 2018 г. Промяната бе породена основно от ръста на кредитния портфейл на клиенти.

След прилагане на CRR бе въведен допълнителен показател на отношение на ливъридж, който не е риск базиран. Определя се като съотношение на капитала от първи ред към непретеглените балансови и задбалансови рискови експозиции. Все още не е въведен изискуем минимум за коефициента на ливъридж, като в бъдеще ще бъде 3%. Към края на 2018 г. ПроКредит Банк отчита много солидно отношение на ливъридж от 8.0%.

й Системи за вътрешен контрол и за управление на риска при процеса на финансова отчетност

Системите за вътрешен контрол и за управление на риска в рамките на процеса на финансова отчетност на ПроКредит Банк включват принципите, процедурите и средствата за ефикасно, разходо-ефективно и съобразено с правилата прилагане на изискванията за финансова отчетност. Основните рискове, които са налице при една надлежна и уместна финансова отчетност, са некоректното показване на финансовата позиция и представяне или закъсняло публикуване. Системата за вътрешен контрол в рамките на процеса на финансова отчетност се основава на същите общи принципи, както нашия подход за управлението на риска и като такъв е интегрална част от системата за управление на риска.

Ръководството носи основна отговорност по отношение на системите за вътрешен контрол и за управление на риска в рамките на процеса на финансова отчетност, а по този начин и за нейната ефективност и мониторинг. Ръководството установява общите принципи и определя областите на отговорност. Финансовата функция от своя страна прилага изискванията на ръководството и определя специфичните параметри в съответните зададени рамки. Функцията на управлението на операционния риск определя и оценява рисковете регулярно. Оценката на рисковете включва оценяване на операционните и рискове от измама, както и преглед на ефективността на съответните контроли. В случай на необходимост се определят и прилагат подходящи мерки с цел лимитиране на идентифицираните рискове.

4 Управление на риска (продължение)

й Системи за вътрешен контрол и за управление на риска при процеса на финансова отчетност (продължение)

Процесът на финансова отчетност има за цел да стандартизира, доколкото е възможно, прилагането на международните стандарти за финансово отчитане и свързаните процеси. Функцията на за Счетоводство и данъци на ПроКредит групата създава счетоводно указание, което се прилага в цялата група и което определя материалните процеси в съответни политики, като се взема под внимание принципът на двойния контрол. Процесите по изготвяне на финансови отчети до голяма степен са автоматизирани, като функционалностите на основните ИТ приложения са определени на централизирана база. ИТ правата се определят и преглеждат регулярно в зависимост от съответните политики.

Процесът на финансова отчетност се подпомага от много пластова система за контрол. Това осигурява съответствие с правните изисквания, а също и прилагането на вътрешните политики. Звената в Групата подготвят информация, която е релевантна за финансовата отчетност с помощта на ИТ приложенията, които са приложими в рамките на групата. Информационните пакети на звената в Банката се преглеждат, като се взема под внимание принципът на двоен контрол, а след това са обект на стандартизирани проверки за качеството им.

В допълнение, Вътрешният одит подпомага Управителния и Надзорния съвет по отношение на техните контролни функции чрез независими и обективни одити, които са риск насочени. Регулярни проверки се извършват на процесите на финансова отчетност с цел да се установи дали те са ефективни, надеждни и разходо-ефективни.

5 Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

Таблицата, представена по-долу, обобщава балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата, разпределени в йерархичното ниво, което съответства на методите, приложени за определяне на справедливата стойност на инструментите.

Към 31 декември 2018 г.

Финансови активи	Категория*	Брутна балансова стойност	Обща справедлива стойност	Йерархия на справедливата стойност		
				Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Парични средства и парични еквиваленти	СС	39,281	39,281	39,281	-	-
Наличности по сметки в централни банки	АС	179,630	179,630	-	179,630	-
Вземания от банки	АС	268,484	268,484	-	268,484	-
Инвестиционни ценни книжа (облигации)	ССДВД	28,666	28,666	28,666	-	-
Инвестиционни ценни книжа (акции)	СС	4,718	4,718	3,729	-	989
Кредити и вземания от клиенти	АС	1,637,078	1,671,726	-	-	1,671,726
Общо		2,157,857	2,192,505	71,676	448,114	1,672,715

Финансови пасиви	Категория*	Брутна балансова стойност	Обща справедлива стойност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Привлечени средства от банки	АС	91,164	91,210	-	37,993	53,217
Привлечени средства от клиенти	АС	1,656,287	1,656,178	-	1,289,079	367,099
Привлечени средства институции	АС	179,662	179,274	-	-	179,274
Общо		1,927,113	1,926,662	-	1,327,072	599,590

Към 31 декември 2017 г.

Финансови активи	Категория*	Брутна балансова стойност	Обща справедлива стойност	Йерархия на справедливата стойност		
				Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Парични средства и парични еквиваленти	СС	192,077	192,077	44,765	147,312	-
Вземания от банки	КВ	288,320	288,320	-	288,320	-
Кредити и вземания от клиенти	КВ	1,444,808	1,483,090	-	-	1,483,090
Финансови активи на разположение за продажба	РП	32,592	32,592	31,826	-	766
Общо		1,957,797	1,996,079	76,591	435,632	1,483,856

Финансови пасиви	Категория*	Брутна балансова стойност	Обща справедлива стойност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Привлечени средства от банки	АС	83,858	83,982	-	30,174	53,808
Привлечени средства от клиенти	АС	1,466,145	1,466,126	-	1,073,612	392,514
Привлечени средства институции	АС	200,815	201,190	-	-	201,190
Общо		1,750,818	1,751,298	-	1,103,786	647,512

* категории: СС – по справедлива стойност; КВ – кредити и вземания, РП – на разположение за продажба; АС – амортизирана стойност; ССДВД – по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

(i) Парични средства и парични еквиваленти

Включват се парични средства в брой и наличности по сметки в централни банки, включително минимални задължителни резерви, които са оповестени в прил. 15. Справедливата и балансовата стойности на тези активи съвпадат.

(ii) Вземания от други банки

Вземанията от други банки включват междубанкови депозити. Справедливата стойност на позициите с плаващ лихвен процент и овърнайт депозити съвпада с тяхната балансова стойност. Справедливата стойност на депозитите с фиксиран лихвен процент се базира на дисконтираните парични потоци чрез прилагане на лихвени проценти, използвани на паричния пазар за инструменти с подобен кредитен риск и матуритет.

5 Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

(iii) Инвестиционни ценни книжа

Портфейлът на Групата от държавни ценни книжа се отчита по справедлива стойност, като се използва Ниво 1: данни за обявени пазарни цени (непроменени) на активни пазари за същите инструменти. При малка част от инвестиционните ценни книжа на Банката не са налични пазарни стойности (акции на SWIFT и Борика). Тези инструменти се представят по цена на придобиване.

(iv) Кредити и вземания от клиенти

Предоставените кредити и други вземания от клиенти са представени нетно след приспадане на обезценката. Изчислената справедлива стойност на кредитите представлява дисконтираната сума на очакваните бъдещи парични потоци. Очакваните парични потоци се дисконтират с настоящите пазарни лихвени проценти с цел да се определи справедливата стойност. Разликата между справедливите и балансовите стойности изразява промените в настоящите пазарни лихвени проценти.

(v) Депозити и заеми

Справедливата стойност на депозитите, които нямат определен матуритет, включително на нелихвените такива, е сумата, която е платима при поискване. Справедливата стойност на депозити с фиксиран лихвен процент и на други заемни средства, които нямат обявена пазарна цена, се базира на дисконтираните парични потоци чрез прилагане на лихвени проценти по нововъзникнали задължения, които имат подобен остатъчен матуритет.

Лихвени проценти, определени от отдел Капиталови пазари и ликвидност на ПроКредит групата, се използват като входящи данни за модел за дисконтирани парични потоци, в ако не са налични пазарни лихвени проценти, които да се приложат за определянето на справедливата стойност на финансови пасив, отчитани по амортизирана стойност. Те са представени в Ниво 3 по отношение на използваните хипотези. Лихвени проценти, определени от отдел Капиталови пазари и ликвидност на ПроКредит групата, са съобразени като са взети под внимание цената на финансиране в зависимост от валутата и матуритета, като е добавена и премия за риск, която зависи от вътрешния рисков профил за всяко дружество в рамките на ПроКредит групата (вкл. ПроКредит Банк (България) ЕАД). Вътрешно определените лихвени проценти регулярно се сравняват с тези, приложими при операции с трети лица и следователно са в съответствие с нормална сделка между пазарни участници към датата на оценка и при текущите пазарни условия.

По отношение на иззети активи и инвестиционни имоти (приложение 22) справедливата стойност се определя на база на вътрешни изчисления. Групата прилага следните модели на оценка:

- Метод на възстановителната стойност. При този метод под внимание се вземат текущите възстановителни разходи за възпроизвеждане на актива, като се включват и разходите за транспорт и за въвеждане в употреба.
- Метод на дисконтираните парични потоци (метод на приходната стойност). Отчита се настоящата стойност на нетните парични потоци, които се очаква да бъдат генерирани от актива, като се вземат предвид темпа на нарастване на приходите и планираните капиталови разходи; очакваните бъдещи парични потоци се дисконтират, като се прилагам лихвен процент, който е рисково претеглен.
- Метод на пазарните аналози. При този метод е налице пряко сравнение с продажните цени на сходни активи.

6 Нетен доход от лихви	2018	2017
Приходи от лихви		
Кредити и вземания от клиенти	62,451	62,065
Инвестиционни ценни книжа	124	181
Вземания от банки	(65)	281
Общо приходи от лихви	62,510	62,527
Разходи за лихви		
Привлечени средства от клиенти	2,565	1,399
Привлечени средства от банки и институции	2,321	1,832
Други лихвени разходи	79	-
Общо разходи за лихви	4,965	3,231
Нетен доход от лихви	57,545	59,296

В приходите от лихви от кредити и вземания от клиенти за 2018 г. са включени 1,255 хил. лева (2017 г.: 1,000 хил. лева), които са били начислени по кредити, класифицирани като различни от редовни.

7 Разходи за обезценка	2018	2017
Увеличение на обезценката	18,801	18,723
Намаление на обезценката	(16,469)	(16,135)
Приходи от отписани вземания	(1,904)	(2,049)
Директно отписани вземания	589	126
Несъществени модификации	639	-
Общо разходи за обезценка	1,656	665
8 Нетен доход от такси и комисиони	2018	2017
Приходи от такси и комисиони		
Откриване и обслужване на сметки	12,006	10,372
Парични преводи	5,280	4,622
Картови операции	3,223	3,280
Касови операции на машини	1,523	750
Застрахователни такси	944	1,237
Комисиони за обслужване	841	1,138
Документарни операции	497	463
Други	352	146
Общо приходи от такси и комисиони	24,666	22,008
Разходи за такси и комисиони		
Картови операции	924	955
Кореспондентски сметки	747	706
Гаранции по програмите на ЕИФ	726	310
Други	10	7
Общо разходи за такси и комисиони	2,407	1,978
Нетен доход от такси и комисиони	22,259	20,030

9	Нетен доход от валутни операции	2018	2017
	Печалба от сделки в чуждестранна валута	7,722	6,903
	Печалба/ (загуба) от валутна преоценка, нетно	90	425
	Общо нетен доход от валутни операции	7,812	7,328
10	Нетен доход от инвестиционни ценни книжа (2017 г.: финансови активи на разположение за продажба)	2018	2017
	Печалба/ (загуба) от инвестиционни ценни книжа	(321)	(72)
	Общо нетен доход от инвестиционни ценни книжа	(321)	(72)
11	Други приходи/(разходи) от дейността, нетно	2018	2017
	Други приходи от дейността		
	Печалба/(загуба) от продажба на активи	(112)	(14)
	Приходи от продажба на иззети активи	258	182
	Дивиденди от инвестиционни ценни книжа	23	222
	Такса за обслужване на закрити неактивни сметки	1,499	1,433
	Приходи от нефинансови услуги	486	642
	Други приходи	2,347	285
	Общо други приходи от дейността	4,501	2,750
	Други разходи от дейността		
	Обезценка на иззети активи	1,170	2,970
	Други разходи свързани с иззети активи	187	224
	Резултат от деривативни финансови инструменти	181	-
	Други разходи	108	37
	Общо други разходи от дейността	1,646	3,231
	Други приходи/(разходи) от дейността, нетно	2,855	(481)
Позицията "Дивиденди от инвестиционни ценни книжа" включва дивиденди, които са получени от дружества, в капитала на които Групата има неконтролиращо участие.			
12	Разходи за персонала	2018	2017
	Заплати	14,135	14,949
	Разходи за пенсионно осигуряване	981	970
	Други разходи за социално осигуряване	1,181	1,305
	Други разходи за персонала	67	31
	Общо разходи за персонала	16,364	17,255

13 Административни разходи	2018	2017
Плащания към Фонда за гарантиране на влоговете в банките и Фонда за реструктуриране на банките	5,614	5,279
Амортизация на дълготрайни активи	5,200	5,143
Консултантски, правни и одит услуги	2,982	2,427
Разходи за комуникация и транспорт	2,906	2,784
Други професионални услуги	2,749	3,260
Данъци, различни от тези върху печалбата	2,593	2,477
Обучение	1,662	2,040
Разходи за наем	1,417	1,987
ИТ разходи	1,132	1,121
Поддръжка и комунални разходи	900	1,035
Охрана	885	1,127
Маркетинг, реклама и представителни разходи	681	548
Други административни разходи	955	2,950
Общо административни разходи	29,676	32,178

Общо таксите за услугите предоставени от външните одитори възлизат на 230 хил. лв. (2017 г.: 174 хил. лв.).

14 Разходи за данъци	2018	2017
Текущ данък	4,337	4,093
Отсрочен данък (прил. 20)	8	(255)
Общо разходи за данъци	4,345	3,838

Данъкът върху печалбата се различава от теоретичния данък, който възниква при използване на основната данъчна ставка, както следва:

	2018	2017
Печалба преди данъчно облагане	42,454	36,003
Теоретичен данък при данъчна ставка 10 % (2017 г.: 10%)	4,245	3,600
Данъчен ефект от приходи необлагаеми за данъчни цели	(1,838)	(21)
Данъчен ефект от разходи непризнати за данъчни цели	1,938	259
Разходи за данъци	4,345	3,838

Ефективната данъчна ставка за 2018 г. е: 10.2% (2017 г.: 10.7%).

15 Парични средства и парични еквиваленти	2018	2017
Парични средства в брой	39,281	44,765
Наличности по сметки в централни банки (без МЗР)	28,289	15,035
Обезценка за наличности по сметки в централни банки	(108)	-
МЗР	151,341	132,277
Общо парични средства и парични еквиваленти	218,803	192,077
Вземания от банки с матуритет до 3 месеца	268,536	288,322
МЗР неучастващо в паричните наличности за паричния поток	(151,341)	(132,277)
Общо парични средства и парични еквиваленти за целите на паричния поток	335,998	348,122

Следващата таблица показва наличностите в централните банки в три фази за целите на измерването на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2018 г.

Наличности по сметки в централни банки

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2018 г.	147,312	-	-	-	147,312
Отписване	(990)	-	-	-	(990)
Други движения	33,308	-	-	-	33,308
В края на годината	179,630	-	-	-	179,630

Обезценка за наличности по сметки в централни банки

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Стойност към 1 януари 2018 г.	(224)	-	-	-	(224)
Отписване	124	-	-	-	124
Промяна в кредитния риск	(8)	-	-	-	(8)
В края на годината	(108)	-	-	-	(108)

16 Вземания от банки	2018	2017
Разплащателни сметки	202,981	258,984
Вземания от банки до 3 месеца	65,503	29,336
Обезценка за вземания от банки	(15)	-
Общо вземания от банки	268,469	288,320

Следващата таблица показва вземанията от банки в три фази за целите на измерването на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2018 г.

16 Вземания от банки (продължение)

Вземания от банки

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2018 г.	288,320	-	-	-	288,320
Отписване	(20,265)	-	-	-	(20,265)
Други движения	429	-	-	-	429
В края на годината	268,484	-	-	-	268,484

Обезценка за вземания от банки

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Стойност към 1 януари 2018 г.	(20)	-	-	-	(20)
Отписване	5	-	-	-	5
В края на годината	(15)	-	-	-	(15)

17 Инвестиционни ценни книжа (2017г.: финансови активи на разположение за продажба)

Български държавни дългови ценни книжа	28,666	28,729
Акции	4,718	3,863

Общо инвестиционни ценни книжа	33,384	32,592
---------------------------------------	---------------	---------------

Акциите включват участия в местни и чуждестранни финансови посредници.

Следващата таблица показва дълговите ценни книжа в три фази за целите на измерването на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2018 г.

Инвестиционни ценни книжа

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2018 г.	28,729	-	-	-	28,729
Възникване и придобиване	15,477	-	-	-	15,477
Отписване	(15,540)	-	-	-	(15,540)
В края на годината	28,666	-	-	-	28,666

Обезценка за инвестиционни ценни книжа

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Стойност към 1 януари 2018 г.	(19)	-	-	-	(19)
Възникване и придобиване	(9)	-	-	-	(9)
Отписване	9	-	-	-	9
Промяна в кредитния риск	3	-	-	-	3
В края на годината	(16)	-	-	-	(16)

Движението на акциите е представено в таблицата по-долу:

	2018	2017
Начално салдо	3,863	3,180
Печалби/ (загуби) от промяна в справедливата стойност	713	981
Валутна преоценка	142	(298)
Краино салдо	4,718	3,863

18 Кредити и вземания от клиенти, нетно **31.12.2018** **01.01.2018** **31.12.2017**

Брутна стойност на кредити и вземания от клиенти	1,637,078	1,444,630	1,444,808
Обезценка	(39,001)	(40,740)	(40,973)

Общо кредити и вземания от клиенти, нетно **1,598,077** **1,403,890** **1,403,835**

Таблицата по-долу представя промените в брутната стойност и обезценката за кредитни загуби за кредити и вземания от клиенти, отчитани по амортизирана стойност в рамките на началото и края на отчетния период.

Кредити и вземания от клиенти

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2018 г.	1,344,814	47,868	50,931	1,017	1,444,630
Възникване и придобиване	687,648	4,061	2,049	-	693,758
Модификации на договорените парични потоци	-	1,048	329	-	1,377
Отписване (включително за сметка на провизии за обезценка)	(273,357)	(13,605)	(10,781)	-	(297,743)
Промяна в начислената лихва	(431)	(24)	230	1	(224)
Промяна в главницата и таксите за отпускане	(191,348)	(5,578)	(7,716)	(78)	(204,720)
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 2	(13,319)	13,319	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 3	(4,514)	-	4,514	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 1	7,344	(7,344)	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 3	-	(8,343)	8,343	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 2	-	520	(520)	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 1	709	-	(709)	-	-
Брутна стойност към края на годината	1,557,546	31,922	46,670	940	1,637,078

Обезценка за кредити и вземания от клиенти

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
Балансова стойност към 1 януари 2018 г.	(7,002)	(8,021)	(25,717)	-	(40,740)
Възникване и придобиване	(3,240)	(441)	(828)	-	(4,509)
Намаления, дължащи се на отписване	1,571	1,091	1,823	-	4,485
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 2	72	(72)	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 3	25	-	(25)	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 1	(1,769)	1,769	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 3	-	1,450	(1,450)	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 2	-	(21)	21	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 1	(40)	-	40	-	-
Увеличение на кредитния риск	(314)	(1,573)	(8,931)	(69)	(10,887)
Намаление на кредитния риск	3,303	915	3,902	6	8,126
Изписвания	-	-	4,202	-	4,202
Увеличение поради реструктуриране	-	(482)	(767)	-	(1,249)
Намаление поради реструктуриране	-	717	12	-	729
Ефект от намаляване на периода на дисконтиране	-	-	842	-	842
Стойност към края на годината	(7,394)	(4,668)	(26,876)	(63)	(39,001)

19 Дълготрайни материални и нематериални активи

	Земя и сгради	Обза- веждане	Оборуд- ване	Подобре- ния на наети сгради	Немате- риални активи	Общо
Отчетна стойност						
Стойност към 1 януари 2017 г.	33,590	2,519	32,450	4,380	11,270	84,209
Придобити	135	208	222	88	1,536	2,189
Отписани	-	(503)	(3,901)	-2,276	0	-6,680
Стойност към 31 декември 2017 г.	33,725	2,224	28,771	2,192	12,806	79,718
Натрупана амортизация						
Стойност към 1 януари 2017 г.	5,226	1,164	18,166	1,611	8,013	34,180
Разходи за амортизация	807	207	2,840	276	1,013	5,143
Натрупана амортизация по отписани активи	-	(257)	(3,552)	-871	0	-4,680
Стойност към 31 декември 2017 г.	6,033	1,114	17,454	1,016	9,026	34,643
Балансова стойност						
Стойност към 1 януари 2017 г.	28,364	1,355	14,284	2,769	3,257	50,029
Стойност към 31 декември 2017 г.	27,692	1,110	11,317	1,176	3,780	45,075
Отчетна стойност						
Стойност към 1 януари 2018 г.	33,725	2,224	28,771	2,192	12,806	79,718
Придобити	1,984	146	1,413	262	2,479	6,284
Отписани	(738)	(426)	(2,584)	(231)	(16)	(3,995)
Стойност към 31 декември 2018 г.	34,971	1,944	27,600	2,223	15,269	82,007
Натрупана амортизация						
Стойност към 1 януари 2018 г.	6,033	1,114	17,454	1,016	9,026	34,643
Разходи за амортизация	810	199	2,735	264	1,192	5,200
Натрупана амортизация по отписани активи	-	(317)	(1,890)	(56)	(16)	(2,279)
Стойност към 31 декември 2018 г.	6,843	996	18,299	1,224	10,202	37,564
Балансова стойност						
Стойност към 1 януари 2018 г.	27,692	1,110	11,317	1,176	3,780	45,075
Стойност към 31 декември 2018 г.	28,128	948	9,301	999	5,067	44,443

20 Отсрочени данъчни активи

Отсрочените данъчни начисления включват следните временни разлики:

	2018	2017
Отсрочени данъчни активи		
Иззети активи	987	1,012
Неизползван отпуск от служители	66	59
Други временни разлики	48	45
Общо отсрочени данъчни активи	1,101	1,116
Отсрочени данъчни пасиви		
Дълготрайни активи	505	512
Други временни разлики	46	46
Общо отсрочени данъчни пасиви	551	558
Нетни отсрочени данъци	550	558

Следващата таблица представя промяната на отсрочените данъци:

	2018	2017
Неизползван отпуск от служители	7	(16)
Иззети активи	(24)	247
Дълготрайни активи	6	37
Други временни разлики	3	(13)
Обща промяна в отсрочените данъци (прил. 14)	(8)	255

21 Други активи

	2018	2017
Иззети активи	5,349	8,993
Търговски вземания	3,776	3,041
Вземания, свързани с клиенти	1,083	-
Авансови плащания и разходи за бъдещи периоди	865	787
Други данъчни вземания	80	123
Обезценка за други активи	(29)	-
Общо други активи	11,124	12,944

Иззетите активи, които са показани в таблицата по-горе, включват недвижими имоти, селскостопанска и урегулирана земя. Те се отчитат по по-ниската от балансовата стойност на отписаните кредити или справедливата стойност, намалена с разходите за продажба. Равнение на балансовата стойност на иззетите активи е, както следва:

Иззети активи	2018	2017
Стойност към 1 януари	8,993	13,062
Придобиване	1,108	578
Отписване (продажба)	(3,582)	(1,677)
Обезценка на иззети активи	(1,170)	(2,970)
Стойност към 31 декември	5,349	8,993

21 Други активи (продължение)

Следващата таблица показва стойността на другите финансови активи в три фази за целите на измерването на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2018 г.

Други финансови активи

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2018 г.	3,951	-	-	-	3,951
Възникване и придобиване	5,634	-	-	-	5,634
Отписване	(3,781)	-	-	-	(3,781)
В края на годината	5,804	-	-	-	5,804

Обезценка за други активи

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
Стойност към 1 януари 2018 г.	(35)	-	-	-	(35)
Възникване и придобиване	(28)	-	-	-	(28)
Отписване	34	-	-	-	34
В края на годината	(29)	-	-	-	(29)

22 Привлечени средства от банки 2018 2017

Разплащателни сметки	493	175
Срочни депозити	37,500	30,000
Получени заеми	53,171	53,683

Общо привлечени средства от банки 91,164 83,858

Разплащателните сметки включват задължения към ПроКредит Банк Германия и задълженията към други банки от ПроКредит Групата в размер на 109 хил. лв. (2017 г.: 92 хил. лв.). Срочните депозити представляват задължения от паричния пазар към местни банки и са със срок до 6 месеца. Получените заеми са задължения към ПроКредит Банк Германия в размер на 53,171 хил. лв. (2017 г.: 53,683 хил. лв.) и са с падеж 2019 г. и 2020 г.

23 Привлечени средства от клиенти 2018 2017

Депозити на виждане		
- Физически лица	91,230	104,437
- Бизнес клиенти	614,117	656,703
Общо депозити на виждане	705,347	761,140

Спестовни влогове		
- Физически лица	142,498	111,659
- Бизнес клиенти	425,065	184,543
Общо спестовни влогове	567,563	296,202

Срочни депозити		
- Физически лица	111,905	172,321
- Бизнес клиенти	255,302	220,211
Общо срочни депозити	367,207	392,532

Преводи в процес на изпълнение	16,170	16,271
--------------------------------	--------	--------

Общо привлечени средства от клиенти 1,656,287 1,466,145

24 Привлечени средства от финансови институции

Институция	Крайна година на падеж	2018	2017
ПроКредит Холдинг	2020	68,599	68,601
Европейски инвестиционен фонд (EIF)	2026	53,079	72,136
Черноморска банка за търговия и развитие	2020	39,086	39,083
Европейска банка за възстановяване и развитие (EBRD)	2023	18,898	-
Кредитанцалт фюр Вийдерауфбау (KfW)	2018	-	20,995
Общо привлечени средства от институции		179,662	200,815

Споразумението за заем с Европейския инвестиционен фонд е насочено към съфинансиране на малки и средни предприятия. Банката е в съответствие с всички коефициенти, включени в съответните договори за 2018 г.

25 Други пасиви

	2018	2017
Кредитори	2,677	5,822
Други данъчни задължения	778	666
Деривативни финансови пасиви	181	-
Приходи за бъдещи периоди	2	465
Други задължения	109	19
Общо други пасиви	3,747	6,972

Дериватните финансови пасиви представляват нетната позиция на начислените лихви по лихвен суап с ПроКредит Банк Германия с договорен размер 10,270 хил. лв. Стойността му към 31 декември 2018 г. е 9,784 хил. лв.

26 Провизии

	2018	2017
Провизии за пенсии	126	101
Провизии за задбалансови ангажменти	553	220
Провизии за неизползван отпуск от служители	280	248
Общо провизии	959	569

Задължения за дефинирани доходи при пенсиониране

Очакваната сума на задължението към всяка една отчетна дата, както и признатите разходи по отношение на доходите при пенсиониране, се базират на актюерски доклад (по-долу е представена информация за актюерските допускания).

При плана за дефинирани доходи (задължение за изплащане на доходи при пенсиониране) не е налице инвестиране в специално определени активи.

26 Провизии (продължение)

Изменение на настоящата стойност на задълженията за дефинирани доходи

	2018	2017
Задължения за дефинирани доходи към 1 януари	101	111
Изплатени доходи	17	16
Текущи разходи	1	2
Актюерска (печалба)/загуба от промяна във финансовите и демографски допускания	7	(28)
Задължения за дефинирани доходи към 31 декември	126	101

Актюерски допускания

Основните актюерски допускания към отчетната дата са, както следва (представени като средно-претеглени величини):

	2018	2017
Дисконтов фактор към 31 декември	1.25%	2.00%
Норма на увеличение на възнагражденията	5.00%	5.00%
Лихвен процент	5.00%	5.00%

27 Собствен капитал

Акционерен капитал и премиен резерв

Към 31 декември 2018 г. собственият капитал на Групата се състои от акционерен капитал и премиен резерв. През ноември 2018 г. акционерният капитал на Групата бе увеличен с 19,558 хил. лева. Увеличението бе регистрирано в Търговския регистър и бе изцяло изплатено. Акционерният капитал на Банката от 183,768 хил. лв. е разделен на 183,768 хил. акции с номинална стойност от 1 лев всяка (2017 г.: 164,210 хил.). Всички акции дават равно право на глас и са изцяло платени. ПроКредит Холдинг е едноличен собственик на капитала на Банката. Премийният резерв е 3,496 хил. лв. (2017 г.: 3,496 хил. лв.).

Неразпределена печалба и резерви

Законови и други резерви - те са разпределени от нетната печалба на Групата в съответствие с Търговския закон, член 246. Средствата по тези резерви може да се използват само за покриване на текуща загуба или загуба от минали години.

Преоценъчни резерви – включват акумулираните преоценки по справедлива стойност на финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (2017 г.: финансови активи на разположение за продажба).

Неразпределена печалба - включва натрупаната печалба на Групата. През 2018 г. Групата изплати дивидент в размер на 32,023 хил. лева от неразпределената си печалба за 2017 г.

28 Равняване на движенията на задължения, произтичащи от финансови дейности, към паричните потоци

	Задължения		Основен капитал			Общо
	Привлечени средства от банки	Привлечени средства от финансови институции	Собствен капитал/ премия	Резерви	Неразпределена печалба	
Баланс към 1 януари 2018 г.	83,858	200,815	167,706	13,947	34,458	500,784
Постъпления от привлечени средства банки и фин. институции	-	58,674	-	-	-	58,674
Изплащане на привлечени средства банки и фин. институции	-	(75,997)	-	-	-	(75,997)
Изплатени дивиденди	-	-	-	-	(32,023)	(32,023)
Общо промени от финансови парични потоци	-	(17,323)	-	-	(32,023)	(49,346)
Други промени						
Свързани с финансови задължения						
Краткосрочни привлечени средства от банки и фин. институции	7,292	-	-	-	-	7,292
Разходи за лихви	763	1,637	-	-	-	2,400
Платени лихви	(749)	(5,467)	-	-	-	(6,216)
Общо други промени, свързани с финансови задължения	7,306	(3,830)	-	-	-	3,476
Свързани със собствения капитал						
Преоценка на инвестиционни ценни книжа	-	-	-	761	-	761
Увеличение на капитала	-	-	19,558	-	-	19,558
Печалба за годината	-	-	-	-	38,109	38,109
Общо други промени, свързани със собствения капитал	-	-	19,558	761	38,109	58,428
Баланс към 31 декември 2018 г.	91,164	179,662	187,264	14,708	40,544	513,342

29 Условни задължения и ангажименти

Задбалансови задължения

Таблицата, представена по-долу показва договорения размер на задбалансовите финансови инструменти на Групата, представляващи кредитни ангажименти:

	2018	2017
Ангажименти по предоставени кредити	254,418	231,065
Банкови гаранции и акредитиви	36,834	37,290
Общо условни задължения и ангажименти	291,252	268,355

Задължения по оперативен лизинг

Групата е наемател на офис помещения. Наемните договори обикновено се сключват за срок от 10 години. Наемните договори се прекратяват с предварително уведомление в рамките на 6 месеца. Като наемател на офис помещения, Групата се е ангажира да извърши следните минимални наемни плащания:

	2018	2017
До 1 година	555	597
Общо задължения по оперативен лизинг	555	597

30 Сделки със свързани лица

ПроКредит Холдинг е едноличен акционер, компания-майка на Групата и упражнява контрол върху нейната дейност. ПроКредит Банк има споразумение за стенд-бай линия с ПроКредит Холдинг, която е насочена към управление на ликвидността, но не е усвоена към края на 2018 г. Групата е взела кредити от ПроКредит Банк Германия (изцяло притежавано дъщерно дружество на ПроКредит Холдинг) съгласно няколко договора за кредит. Други банки от ПроКредит групата поддържат разплащателни сметки в Групата, които те са оповестени в прил. 22.

Сделките със свързани лица са извършени при обичайни търговски условия и пазарни цени. Обемът на сделките със свързани лица към края на отчетния период и съответните приходи и разходи за отчетния период са, както следва:

Транзакции/салда с ПроКредит Холдинг	2018	2017
Други приходи	61	48
Задължения в края на годината	68,599	68,601
Разходи за лихви	962	699
Други разходи	2,266	1,932
Транзакции/салда с други дружества от групата на ПроКредит Холдинг	2018	2017
Кредити и вземания в края на годината	269,653	288,318
Приходи от лихви	88	386
Други приходи	62	184
Задължения в края на годината	53,444	53,775
Разходи за лихви	856	631
Други разходи	2,249	1,851

През 2018 г. общото възнаграждение на ръководството е било 839 хил. лева (2017 г.: 545 хил. лева).

31 Ефект от първоначалното прилагане на МСФО 9 “Финансови инструменти”

Таблицата по-долу представя равнение на финансовите активи, финансовите пасиви и собствения капитал по МСС 39 със стойностите им по МСФО 9.

Финансови активи	МСС 39, балансова стойност към 31.12.2017	Прекласификация	Преоценка	МСФО 9, балансова стойност към 01.01.2018
Парични средства и парични еквиваленти (МСС 39)	192,077			
Преоценка: обезценка на база ОКЗ			(224)	
Парични средства и парични еквиваленти (МСФО 9)				191,853
Вземания от банки (МСС 39)	288,320			
Преоценка: обезценка на база ОКЗ			(20)	
Вземания от банки (МСФО 9)				288,300
Финансови активи на разположение за продажба				
Начална стойност по МСС 39	32,592			
Прекласификация към Инвестиционни ценни книжа (МСФО 9)		(32,592)		
Начална стойност по МСФО 9				n/a
Инвестиционни ценни книжа				
Начална стойност по МСС 39	n/a			
Прекласификация от Финансови активи на разположение за продажба (МСС 39)		32,592		
Начална стойност по МСФО 9				32,592
Кредити и вземания от клиенти (МСС 39)	1,444,808			
Прекласификация от Обезценка на кредити и вземания от клиенти (МСС 39)		(40,973)		
Преоценка: Кредити и вземания от клиенти (POCI)			(178)	
Преоценка: обезценка на база ОКЗ (нетно)			233	
Кредити и вземания от клиенти (нетно след провизии, МСФО 9)				1,403,890
Обезценка на кредити и вземания от клиенти				
Начална стойност по МСС 39	(40,973)			
Прекласификация към Кредити и вземания от клиенти (обезценка на база ОКЗ)		40,973		
Начална стойност по МСФО 9				n/a
Други активи (МСС 39)	12,944			
Преоценка: обезценка на база ОКЗ (нетно)			(36)	
Други активи (МСФО 9)				12,908
Общо финансови активи	1,929,768	-	(225)	1,929,543
Финансови пасиви	МСС 39, балансова стойност към 31.12.2017	Прекласификация	Преоценка	МСФО 9, балансова стойност към 01.01.2018
Пасиви				
Провизии (МСС 39)	569			
Преоценка			333	
Провизии (МСФО 9)				902
Собствен капитал				
Преоценъчен резерв (МСС 39)	953			
Преоценка: обезценка на база ОКЗ			19	
Преоценъчен резерв (МСФО 9)				972
Общо променени финансови пасиви и собствен капитал	1,522		352	1,874

31 Ефект от първоначалното прилагане на МСФО 9 “Финансови инструменти” (продължение)

Таблицата по-долу представя базата за измерване на финансовите активи и пасиви според МСС 39 и според МСФО 9.

	База за измерване по МСС 39	База за измерване по МСФО 9
Финансови активи		
Баланси с централната банка	амортизирана стойност	амортизирана стойност
Финансови активи на разположение за продажба	справедлива стойност в друг всеобхватен доход	n/a
Инвестиционни ценни книжа	n/a	справедлива стойност в друг всеобхватен доход
Вземания от банки	амортизирана стойност	амортизирана стойност
Кредити и вземания от клиенти	амортизирана стойност	амортизирана стойност
Финансови пасиви		
Привлечени средства от банки	амортизирана стойност	амортизирана стойност
Привлечени средства от клиенти	амортизирана стойност	амортизирана стойност
Привлечени средства от финансови институции	амортизирана стойност	амортизирана стойност

Таблицата по-долу представя изменението на обезценката.

	Обезценка, МСС 39 31.12.2017	Преоценка: Обезценка на база ОКЗ	Обезценка, МСФО 9 01.01.2018	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI
Обезценка за вземания от централни банки	n/a	(224)	(224)	224	-	-	-
Обезценка за вземания от банки	n/a	(20)	(20)	20	-	-	-
Обезценка за инвестиционни ценни книжа	n/a	(19)	(19)	19	-	-	-
Обезценка за кредити и вземания от клиенти	(40,973)	233	(40,740)	7,002	8,021	25,717	-
Обезценка за други актив	n/a	(36)	(36)	36	-	-	-
Обезценка за условни задължения	(220)	(333)	(553)	553	-	-	-

Таблицата по-долу представя ефектът от първоначалното прилагане на МСФО 9 върху собствения капитал на Групата.

	Ефект върху преоценъчния резерв за активи на разположение за продажба	Ефект върху преоценъчния резерв за активи, оценявани по спр. стойност в ДВД	Ефект върху неразпределената печалба
Начална стойност по МСС 39	953	-	35,035
Прекласификация на финансови инструменти от на разположение за продажба към оценявани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (ДВД)	(953)	953	-
Преоценка: обезценка на база ОКЗ	-	19	(577)
Начална стойност по МСФО 9	-	972	34,458

32 Събития след датата на финансовия отчет

След датата на финансовия отчет не са настъпвали събития, които имат материален ефект върху финансовия отчет за 2018 г.

Годишен консолидиран доклад за дейността на ръководството на ПроКредит Банк (България) ЕАД за 2018 година

Описание на дейността

Групата на ПроКредит Банк (България) ЕАД се състои от ПроКредит Банк (България) ЕАД, ПроКредит Пропъртийз ЕАД и ПроКредит Едюкейшън ЕАД (заедно: „Групата“).

ПроКредит Банк (България) ЕАД („ПроКредит Банк“ или „Банката“) е основана на 6 юни 2001 г. в резултат на учредителното събрание на акционерите – а именно Европейската банка за възстановяване и развитие („EBRD“), Международната финансова корпорация („IFC“), ПроКредит Холдинг АГ & Ко. КГаА („ПроКредит Холдинг“), Дойче Инвестиционс-унд Енвиклунгсгезелшафт ГмбХ („DEG“) и Комерцбанк АГ. Банката е регистрирана като българско акционерно дружество на 28 септември 2001 г. в Софийски градски съд. От началото на 2013 г. едноличен собственик на капитала на Банката е ПроКредит Холдинг.

ПроКредит Холдинг е компанията-майка на Банката и упражнява контрол върху нейната дейност.

Групата се управлява чрез Надзорен съвет, състоящ се от петима членове и Управителен съвет, състоящ се от трима членове, избирани за период от три години.

ПроКредит Банк подкрепя развитието и предоставя пълно банково обслужване. Банката предлага отлично обслужване, както на предприятията, така и на физическите лица. В своята дейност ПроКредит Банк спазва няколко основни принципа: прозрачност в общуването с клиентите; не се насърчава потребителското кредитиране; предоставят се само услуги, които се базират, както на разбирането за ситуацията на конкретния клиент, така и на задълбочен финансов анализ. Този отговорен подход към банковата дейност позволява изграждането на дългосрочни партньорства с клиентите, които са базирани на взаимно доверие и сътрудничество.

В работата си с бизнес клиентите, ПроКредит Банк се фокусира върху малките и средните предприятия, тъй като е уверена, че те създават работни места и имат жизненоважен принос за икономиките, в които работят. Като предлага разбираеми и достъпни депозити и други банкови услуги и инвестирайки значителни средства във финансовата образованост, ПроКредит Банк се стреми да изгражда култура на спестяване и отговорност, които спомагат за повече стабилност и сигурност във всяко домакинство.

Групата обособява своите клиенти в съответствие с техния бизнес потенциал, като групите биват – бизнес клиенти: малки и средни предприятия, както и физически лица. Бизнес клиентите, които се обслужват от ПроКредит Банк, включват: търговски дружества, земеделски производители и самонаети лица, докато фокусът при физическите лица са получателите на регулярен доход (от заплати, пенсии и др.) и собственици на бизнес. Групата се стреми да има детайлни познания за своите клиенти от гледна точка на бизнес модел и планове за развитие и инвестиции, като целта е да може да се приложи индивидуален подход към всеки клиент, както и дългосрочна стратегия за неговото обслужване. Стратегически фокус на Групата са производствени дружества, земеделски производители, финансирането на проекти в областта на енергийната ефективност и опазването на околната среда.

Акционерите на Групата очакват устойчива възвръщаемост на инвестициите в дългосрочен план, като краткосрочното максимизиране на печалбата не е цел. ПроКредит Банк инвестира усилено в обучението и развитието на своите служители, за да създаде открита и ползотворна работна атмосфера и да осигури професионално и компетентно обслужване за клиентите.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Описание на дейността (продължение)

Към края на 2018 г. дейността на Групата се осъществява чрез централата ѝ в град София и 19 офиса в страната и 2 в Солун (Гърция). Клоновата мрежа обхваща основните бизнес райони на Република България и по този начин Групата предлага пълна гама от банкови услуги в цялата страна.

Развитие и резултати от дейността през 2018 година

През 2018 г. ПроКредит Банк продължи своите усилия за подобряване на ефективността в работата си, като едновременно се фокусира върху разширяване на капацитета за предоставяне на качествено и компетентно обслужване, както и към изграждане на дългосрочни отношения със своите клиенти. В Групата функционира адекватна институционална структура под формата на специализирани отдели и тясна комуникация между тях и централно управление и клонова мрежа. Промените на процесите в Групата целят повишаване на ефективността и качеството на работа на институцията. В резултат на извършените промени през годината са налице следните развития:

- Реализирано солидно нарастване на кредитния портфейл на основните целеви групи от клиенти – малки и средни предприятия и физически лица, като ръстът на общия кредитен портфейл бе 13.8% през 2018 г. Постигнатите резултати по отношение на основните бизнес сегменти се основават на оптимизирания процес по привличане на клиенти и одобрение на финансиране, както и изготвяне на индивидуални стратегии за работата с отделните предприятия и физически лица.
- Развитие на концепцията за директно банкиране за физически лица, при която централен елемент е възможността за извършване на банкови операции изцяло посредством дигитални канали при използване на интернет банкиране и банкова карта. На отделният клиент се предлага пълен пакет от банкови услуги, при който срещу заплащане на фиксирана месечна такса се е налице възможност за извършване основни банкови операции като: плащания; операции на ATM и ПОС и др.
- Инвестиране в развитие на информационните системи и платформата за извършване на електронни банкови операции (системата за интернет банкиране ПроБанкинг). Като резултат към края на 2018 г. над 99% от услугите на Групата са електронни (чрез машини или ПроБанкинг – плащания, операции с банкови карти, теглене и вноски на парични средства на машини).
- Продължаващо развитие на ефективна клонова мрежа, при която локациите имат стратегическо местоположение и са оборудвани с 24-часови зони за самообслужване, които позволяват реализирането на основни банкови услуги по всяко време. Същевременно, експертите, които са отговорни за връзките с бизнес клиенти, регулярно посещават съответните клиенти. Като резултат е налице значително редуциране на административните разходи и конкурентно пазарно позициониране.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Развитие и резултати от дейността през 2018 година (продължение)

Освен със своите клиенти, ПроКредит Банк гради дългосрочни взаимоотношения и със своите служители. Това е заложено от самото начало – със сериозен и прозрачен процес на подбор на бъдещите служители. Стремехът е да се привлекат отдадени личности, които разбират и подкрепят начина, по който работи Групата. Групата се придържа към валидния за цялата ПроКредит група отговорен подход към персонала, като съблюдава своите етични ценности и не толерира проявите на дискриминация. ПроКредит Банк е уверена, че това гарантира успешно бъдещо сътрудничество със служителите, отворена и стимулираща работна среда. Групата е силно ангажирана с предоставянето на възможности за постоянно обучение и развитие на персонала на всички нива. Заедно с политиката за вътрешно израстване на служителите, тези възможности допринасят за изграждането на силен и мотивиран екип. За да отговарят на изискванията към отговорностите на ръководните позиции, всички ръководители задължително посещават курсовете в академичните на ПроКредит групата. През 2018 г. Групата инвестира в обучението на своите служители 1,662 хил. лева (2017 г.: 2,040 хил. лева).

Всички бъдещи служители на Групата преминават през един и същ процес на подбор. В рамките на програмата участниците придобиват знания и умения, както в дисциплини, свързани с банковото дело, така и в областта на комуникацията и аналитичното мислене. Курсът включва теоретични занятия и практическо обучение в клоновете и обслужващите офиси на ПроКредит Банк. След успешно завършване на шестмесечния курс на обучение, участниците получават предложение за работа в Групата.

През 2018 г. ПроКредит Банк затвърди своята ангажираност към развитието на българския бизнес и насърчаването на спестовна култура и практика на изграждане на семейни активи сред домакинствата в страната. Групата продължи активно да предоставя нови кредити и да подкрепя реализацията на различни бизнес проекти на своите клиенти. Новият бизнес под формата на ново-отпуснати кредити през 2018 г. възлиза на 809 млн. лева (2017 г.: 755 млн. лева) (включително неусвоени ангажименти), като кредитният портфейл отбеляза ръст спрямо нивото от края на 2017 г. (2018: 1,598 млн. лева, 2017: 1,404 млн. лева). В резултат на целенасочените усилия на Групата за развитие на спестовна култура сред своите клиенти, както и за привличане на целия им банков бизнес, през 2018 г. депозитите на клиенти отбелязаха солиден ръст спрямо предходната година. Увеличението е в размер на 13.0% в сравнение с края на 2017 г., като към 31.12.2018 г. общата депозитната база е в размер на 1,656 млн. лева (2017 г.: 1,466 млн. лева), като е важно да бъде отбелязан реализираният ръст в размер на 215.5 млн. лева (или 20.1%) при разплащателните сметки и спестовните влогове. Общата сума на активите се увеличи с 10.1% спрямо края на 2017 г. и достигна 2,175 млн. лева (2017 г.: 1,975 млн. лева). Активните депозитни клиенти, обслужвани от ПроКредит Банк към края на 2018 г. са 40,000.

ПроКредит Банк стратегически се фокусира към обслужването на производствени предприятия, тъй като при тях е налице възможност за устойчиво развитие и тяхната дейност има значителен ефект върху заетостта в отделните региони. През 2018 г. бяха финансирани повече от 300 подобни фирми, като общата стойност на отпуснатите кредити бе в размер на 230 млн. лева.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Развитие и резултати от дейността през 2018 година (продължение)

Групата запазва лидерската позиция на българския финансов пазар по отношение на обслужването на земеделски производители, като клиентите земеделски производители надхвърлят 2,100. През 2018 г. на земеделски производители бяха отпуснати кредити на стойност 210 млн. лева, като по този показател Групата е една от водещите кредитни институции в страната.

Друг акцент в работата през годината по отношение на бизнес клиентите на Групата, е участието в съвместни програми с Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) като инициатива JEREMIE ("Съвместни европейски ресурси за микро-, малки и средни предприятия") на ЕИФ и българското правителство за насърчаване развитието на българските предприемачи в рамките на Оперативна Програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013" на Европейския съюз („ЕС“). През 2016 г. Групата стартира с две нови споразумения за финансиране при облекчени условия с ЕИФ. Първото е по програма "InnovFin" чрез финансови инструменти „Хоризонт 2020“, с цел подпомагане на иновативни малки и средни предприятия в България, както и дружества със средна капитализация в Гърция за инвестиции и/или оборотен капитал за финансиране на научни изследвания, развойна дейност и иновации. Второто споразумение е по Оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“ с цел подобряване на достъпа до финансиране за малки и средни предприятия. По линия на тези споразумения Групата предоставя бизнес кредити с облекчени условия за обезпечение, както и с по-ниски лихви и такси спрямо текущите нива по лихвен бюлетин. До края на 2018 г. по съвместните програми с ЕИФ, са отпуснати над 3,000 кредита в размер на 410 млн. евро. ПроКредит Банк ще продължи съвместната работа с ЕИФ по програмите за финансиране на малки и средни предприятия и през 2019 г.

Важен аспект в дейността на Групата е ангажираността ѝ в дейности, насочени към опазване на околната среда и подобряване на енергийната ефективност. Всички банки принадлежащи към ПроКредит групата задават високи стандарти по отношение на ефекта от техните операции върху околната среда. Банките ПроКредит имат тристранен подход към предизвикателствата, свързани с опазването на околната среда:

Първи стълб: Вътрешна система за управление на околната среда – във вътрешната организация на работа на Групата е въведен подход за по-доброто разбиране и подобряването на устойчивото потребление на енергия и ефекта на Групата върху околната среда.

Втори стълб: Управление на риска за околната среда при кредитиране – внедрена система за опазване на околната среда на базата на постоянна оценка на кредитния портфейл (включително отхвърляне на искания за кредит от предприятия участващи в дейности, които се считат за носещи риск за околната среда).

Трети стълб: Популяризирането на „зелени финанси“ – ПроКредит Банк цели да популяризира икономическото развитие, което е максимално съобразено с устойчивото използване на околната среда. Това на практика означава ангажиране в проекти, които се реализират в следните направления: (1) Подобряване на енергийната ефективност; (2) Производство на енергия от възобновяеми източници; (3) Мерки с благоприятно въздействие върху околната среда. Групата изгражда необходимия административен и експертен капацитет, които да ѝ позволят да бъде още по-активна в подкрепата си за реализацията на подобни проекти на своите клиенти.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Развитие и резултати от дейността през 2018 година (продължение)

Групата прилага специално разработена вътрешна методология, която позволява извършването на анализ и оценка на инвестициите на клиентите в областта на енергийната ефективност и опазването на околната среда. През 2018 г. ПроКредит Банк финансира, както бизнес клиенти, така и физически лица при осъществяване на „зелени“ проекти. Сумата на предоставените кредитите, възлиза на 248 млн. лева към 31.12.2018 г., като „зеленият“ портфейл на Групата реализира общ ръст от 44% през 2018 г. спрямо края на 2017 г. Основен фокус в бизнес дейността на Групата и през 2018 г. ще бъде финансирането на проекти, свързани с подобряване на енергийната ефективност и опазването на околната среда.

През годината ПроКредит Банк продължи да насърчава своите клиенти да ползват различните възможности за електронно и безкасово обслужване като интернет и телефонно банкиране, използване на банкови карти и различни устройства, които са на разположение в банковите клонове или 24-часовите зони за обслужване. Този подход в работата спестява време на клиентите, като същевременно позволява служителите да се фокусират върху качество на обслужването и консултации с клиентите.

По отношение на качеството на активите на Групата в резултат на организиран и структуриран подход в работата с проблемни кредити, нивото на подобни експозиции е значително по-ниско от средното за банковата система. Към 31.12.2018 г. експозициите в просрочие над 90 дни възлизат на 1.6% от общия кредитен портфейл, докато аналогичният показател за банковата система към същата дата според данните публикувани от БНБ е 7.5%. Един от основните показатели, който Групата наблюдава в процеса на управление на кредитния риск – съотношението на сумата от кредитите в просрочие над 30 дни към общия кредитен портфейл – възлиза на 1.8% към 31.12.2018 г. (2017 г: 2.4%).

Финансови показатели

Изложените по-долу финансови показатели се базират на годишния финансов отчет, изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети.

Отчет за приходи и разходи

Нетен доход от лихви

През финансовата 2018 г. отчетената сума на нетните приходи от лихви възлиза на 57,545 хил. лева. (2017 г.: 59,296 хил. лева), като промяната спрямо предходната година е намаление в размер на 3.0%.

Приходи от лихви – приходите от лихви в размер на 62,510 хил. лева на практика изцяло се формират от приходи от лихви от отпуснати кредити (99.9%). В сравнение с 2017 г. (62,527 хил. лева) общите приходи от лихви се задържат на същото ниво в резултат на увеличаване на кредитния портфейл и по-бавно намаление на нетния лихвен марж през 2018 г.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Финансови показатели (продължение)

Разходи за лихви – общите разходи за лихви през 2018 г. възлизат 4,965 хил. лева (2017 г.: 3,231), като основният разход за лихви (51.7%) е сформирани от лихвите по привлечени средства от клиенти и е в размер на 2,565 хил. лева. Останалите разходи за лихви се дължат на лихвите, начислени по привлечени средства от банки и други финансови институции, в размер на 2,400 хил. лева (48.3%). В сравнение с 2017 г. е налице увеличение от 53.7% в общите разходи за лихви. Това е в резултат от повишението на лихвените проценти по спестовни и депозитни продукти, които Групата предлага на своите клиенти в рамките на цялостното им обслужване.

Нетен доход от комисиони

Отчетеният нетен размер на приходи от комисиони възлиза общо в размер на 22,259 хил. лева (2017 г.: 20,030 хил. лева), като е налице 11.1% общ ръст.

Приходи от комисиони – общият размер на приходите от комисиони възлиза на 24,666 хил. лева и в сравнение с 2017 г. (22,008 хил. лева) бележи ръст в размер на 12.1%, който се поражда основно от увеличение на цената за обслужване на разплащателни сметки на клиентите на Групата, както и поради по-голямата отчетена активност по отношение на банковите операции, извършвани от клиентите.

Разходи за комисиони – общият размер на разходите за комисиони възлиза на 2,407 хил. лева. В сравнение с 2017 г. (1,978 хил. лева) общият размер на платените такси се увеличава с 21.7%.

Нетен доход от валутни операции

Общият размер на нетния доход от търговски операции през 2018 г. възлиза на 7,812 хил. лева (2017 г.: 7,328 хил. лева) като налице е ръст от 6.6%. Сумата на нетния доход от търговски операции включва приходи от валутни операции и валутни преоценки.

Нетен доход от инвестиционни ценни книжа (2017: финансови активи на разположение за продажба)

Нетният доход от инвестиционни ценни книжа (2017: финансови активи на разположение за продажба) през 2018 г. е загуба от 321 хил. лева (2017 г.: 72 хил. лева). Сумата на нетния доход от инвестиционни ценни книжа представлява печалбата или загубата от операции с ценни книжа.

Други приходи/ разходи от дейността

Основно перо от тази позиция представляват разходите, свързани с обезценка и администриране на придобити активи, които са били обезпечения по проблемни кредитни вземания – тяхната сума е 1,357 хил. лева през 2018 г., като отбелязват спад от 57.5% в сравнение с 2017 г. (3,194 хил. лева).

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Финансови показатели (продължение)

Разходи по Отчета за приходи и разходи

Разходи за обезценка на финансови активи – през 2018 г. Групата е начислила разходи за обезценка в размер на 1,656 хил. лева, което представлява увеличение със 150% спрямо 2017 г. (665 хил. лева). По-голямата сума на разходите за обезценка през 2018 г. бе поради прилагани по-високи норми на провизиране на кредитите на клиенти във връзка с въвеждането на МСФО 9, а също така поради възникване на разходи за обезценка и за други финансови активи, различни от кредити, както и поради увеличението на кредитния портфейл през изминалата година.

Разходи за дейността – общата сума на разходите за дейността на Групата за 2018 г. възлизат на 46,040 хил. лева, което означава намаление със 6.9% спрямо равнището от 2017 г. (49,433 хил. лева). През годината висок приоритет бе поставен по отношение на оптимизация и автоматизация на редица процеси по отношение на бек офис функциите в Групата като обработка на плащанията; автоматизация на бланки, такси и оценка на обезпечения. Дейности, които не са свързани с основната дейност на Групата, се възлагат на специализирани външни предприятия (т. нар. outsourcing). Това позволява сумата на разходите да се редуцира, като същевременно се подобрява ефективността в дейността на Групата.

Разпределението на разходите по направления по Отчета за приходи и разходи за 2018 г. е, както следва:

- разходи за персонала: 16,364 хил. лева (2017 г.: 17,255 хил. лева);
- плащания към Фонда за гарантиране на влоговете: 5,614 хил. лева (2017: 5,279 хил. лева);
- разходи за амортизации на активи: 5,200 хил. лева (2017 г.: 5,143 хил. лева)
- разходи за наем: 1,417 хил. лева (2017 г.: 1,987 хил. лева);
- други разходи за дейността: 17,445 хил. лева (2017 г.: 19,769 хил. лева).

Финансов резултат

Финансовият резултат на Групата преди данъчно облагане е в размер на 42,454 хил. лева (2017 г.: 36,003 хил. лева), а след облагане нетната печалба е в размер на 38,109 хил. лева (2017 г.: 32,165 хил. лева). Групата отчита увеличение на печалбата с 18.5%, като намалението на нетният доход от лихви се компенсира с увеличението на нетният доход от комисионни. Отделно за по-високата печалба допринася и намалението на административните разходи. Възвращаемостта на собствения капитал за 2018 г. е 16.4% (2017 г.: 14.4%), като по този показател ПроКредит Банк е сред водещите институции в банковата система през 2018 г.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Финансови показатели (продължение)

Отчет за финансово състояние

АКТИВИ

Към 31.12.2018 г. активите на ПроКредит Банк по балансова стойност възлизат на 2,174,850 хил. лева (2017 г.: 1,975,401 хил. лева), като е налице ръст от 10.1% спрямо предходната година.

Парични средства и наличности по сметки в БНБ

Парични средства и наличности по сметки в БНБ към 31.12.2018 г. възлизат на 218,803 хил. лева (2017 г.: 192,077 хил. лева). Изменението спрямо предходната година е увеличение с 13.9%.

Вземания от други банки

Вземанията от други банки към 31.12.2018 г. възлизат на 268,469 хил. лева (2017 г.: 288,320 хил. лева), като спрямо предходната година е налице намаление с 6.9%. Вземанията към края на 2018 г. са формирани от наличности по разплащателни сметки и депозити към банки, като намалението се дължи на по-малки наличности спрямо предходната година по сметките в ПроКредит Банк Германия.

Инвестиционни ценни книжа

Инвестиционните ценни книжа към 31.12.2018 г. са в размер на 33,384 хил. лева (31.12.2017 г.: 32,592 хил. лева). Включват се две основни групи от активи: (1) инвестиции в държавни ценни книжа, които се третират като ликвиден буфер (28,666 хил. лева) и (2) притежавани акции в дружества, които изпълняват дейности по финансово посредничество (4,718 хил. лева). Групата не инвестира във финансови инструменти с цел извличане на спекулативни печалби, като това е регламентирано в политиките за управление на риска.

Към края на 2018 г. общата сума на ликвидните активи на Групата (парични средства и наличности по сметки в БНБ, вземания от други банки с остатъчен матуритет до 7 дни и инвестиции в държавни ценни книжа) възлиза на 515,953 хил. лева (2017 г.: 509,126 хил. лева), което е увеличение с 1.3% спрямо 2017 г. Това съответства на високо ниво на съотношението между сумата на ликвидните активи и депозитите на клиенти, което към 31.12.2018 г. е 31.2% (31.12.2017 г.: 34.7%). Стабилното ниво на ликвидност към края на 2018 г. е в резултат на солидния ръст на привлечените средства от клиенти. За 2019 г. са налице очаквания за стабилно търсене на кредити, което да се финансира основно с увеличение на клиентския депозитен портфейл, която да позволи запазване на нивата на ликвидност.

Кредити на клиенти

Предоставените кредити на клиенти заемат основен дял в активите на Групата и към 31.12.2018 г. балансовата стойност на тези активи възлиза на 1,598,077 хил. лева или 73.5% (2017 г.: 71.1%) от общо активи. Спрямо 2017 г. (1,403,835 хил. лева) сумата на кредитния портфейл отбелязва ръст от 13.8%. Реализираният ръст се свързва с активното таргетиране на бизнес клиенти с устойчив бизнес модел, високо качество на управление и силен стратегически фокус към финансиране на малки и средни предприятия с формализирана структура и устойчив бизнес модел.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Финансови показатели (продължение)

Групата е фокусирана в цялостното обслужване на малки и средни предприятия. Поради това кредитният портфейл на тези клиенти заема доминираща част от общия портфейл на ПроКредит Банк – към 31.12.2018 сумата възлиза на 1,420,631 хил. лева или 89%. През годината бе налице ръст от 13.9% спрямо края на 2017 г. (1,246,880 хил. лева). Друг основен фокус са жилищните кредити на физически лица, сумата на които към 31.12.2018 възлиза на 160,995 хил. лева или 10.0%, като при този портфейл бе реализиран ръст от 12% през 2018 г. (2017 г: 144,145 хил. лева).

Дълготрайни активи

Балансовата стойност на дълготрайните активи към 31.12.2018 г. възлиза на 44,443 хил. лева, като спрямо предходната година (45,075 хил. лева) се отчита намаление с 1.4%. Намалението е свързано с оптимизацията на клоновата мрежа и физическата инфраструктура на Групата.

Други активи

Към 31.12.2018 г. другите активи на Групата възлизат на 11,124 хил. лева (2017 г.: 12,944 хил. лева), като изменението е намаление от 14.1%. Основен дял в тази позиция заемат активите, придобити в резултат на неизпълнение на договори за кредити – тяхната сума е 5,349 хил. лева или 48.1% от общата сума на други активи, при които е налице спад спрямо края на 2017 г. (8,993 хил. лева). За тези активи са налице активни мерки за тяхната продажба, свързани с наличие на маркетингово промотиране и план за реализацията им.

ПАСИВИ

Привлечени средства от банки и институции

Към 31.12.2018 г. общият размер на привлечените средства от банки и институции възлиза на 270,826 хил. лева, като в тази сума са включени 91,164 хил. лева вземания от банки и 179,662 хил. лева привлечени средства от международни финансови институции. В сравнение с 2017 г. (284,673 хил. лева) общият размер на финансирането от тези контрагенти намалява с 4.9%, като намалението е свързано основно с регулярно погасяване на кредити, получени от международни финансови институции.

Привлечени средства от клиенти

Към 31.12.2018 г. привлечените средства от клиенти на Групата възлизат на 1,656,287 хил. лева (2017 г.: 1,466,145 хил. лева). Спрямо предходната година привлечените средства от клиенти отбелязват солиден ръст от 13.0%. В структурно отношение продължава увеличението на относителният дял на депозитите на виждане и спестовните влогове в общата сума на привлечените средства, като в края на 2018 г. достига 77.8% (2017 г.: 73.2%). Изменението е свързано с привличането на бизнес клиенти и физически лица и цялостния им банков бизнес, както и с възможностите за активно управление и използване на средствата, които са налични по разплащателни сметки и спестовни влогове.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Финансови показатели (продължение)

Собствен капитал

Собственият капитал на Групата включва акционерен капитал, премиен резерв в размер на 187,264 хил. лева, неразпределена печалба и резерви в размер на 55,252 хил. лева. През 2018 г. Групата изплати дивиденди от реализираната печалба за 2017 г. в размер на 32,023 хил. лева. През годината ПроКредит Банк увеличи основния си капитал чрез емисия на обикновени акции в размер на 19,558 хил. лева.

Акционерният капитал в размер на 183,768 хил. лева е разпределен в 183,768 хиляди акции с номинална стойност 1 лев всяка. Всяка акция дава едно право на глас на притежателя си. Сумата на акционерният капитал на Групата е, както следва:

Акционер	2018		2017	
	Брой акции (хил. бр.)	Дял (%)	Брой акции (хил. бр.)	Дял (%)
ПроКредит Холдинг	183,768	100.0%	164,210	100.0%
Общо акции	183,768	100.0%	164,210	100.0%

Действия в областта на научноизследователската и развойната дейност

Групата не предприема действия в областта на научноизследователската и развойна дейност.

Информация за придобиване на собствени акции, изисквана по реда на чл. 187 д от Търговския закон

Групата няма придобити собствени акции.

Информация по чл. 247 на Търговския закон

През 2018 г. общото възнаграждение на членовете на Управителния съвет на Групата е било 839 хил. лева (2017 г.: 545 хил. лева). Членовете на Надзорния съвет не получават възнаграждение от Групата.

Членовете на Управителния и Надзорен съвет не притежават, както и не са извършвали придобиване или прехвърляне на акции или облигации на Групата през 2018 г.

Членовете на Управителния и Надзорен съвет имат следните участия в други дружества (съгласно постановките на чл. 247, ал. 2, т. 4 на Търговския закон):

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Членове на Надзорен съвет

Петър Славов

- ProCredit Holding AG & Co. KGaA – член на Надзорен съвет
- ProCredit General Partner AG – член на Надзорен съвет
- ПроКредит Пропъртийз ЕАД – член на Надзорен съвет
- ПроКредит Развитие България АД – член на Съвета на директорите
- ПроКредит Едюкейшън АД – член на Надзорен съвет
- Проглед ООД – съдружник и управител

Клаус-Петер Цайтингер

- ProCredit Holding AG & Co. KGaA – председател на Надзорен съвет
- ProCredit General Partner AG – председател на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Ukraine – председател на Надзорен съвет

Борислав Костадинов

- ProCredit Bank Albania – председател на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Bosnia – председател на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Germany – член на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Kosovo – председател на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Macedonia – председател на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Serbia – председател на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Ukraine – член на Надзорен съвет
- ProCredit Holding AG & Co. KGaA – член на Управителен съвет

Кристиан Кремер

- ProCredit Holding AG & Co. KGaA – член на Надзорен съвет
- ProCredit General Partner AG – член на Надзорен съвет

Кристиан Кистнер

- ProCredit Bank Macedonia – член на Надзорен съвет

Годишен доклад за дейността (продължение)

Членове на Управителен съвет

Рени Пейчева

- ПроКредит Развитие България АД – член на Съвета на директорите

Румяна Тодорова

- ПроКредит Пропъртийз ЕАД – член на Управителен съвет

Иван Дачев

- ПроКредит Развитие България АД – изпълнителен директор и член на Съвета на директорите

Членовете на Надзорния и Управителния съвет на Групата не са сключвали през 2018 г. договори с Групата, които излизат извън обичайната ѝ дейност или такива, чието сключване макар и да представлява част от обичайната дейност на Групата, съществено се отклоняват от пазарните условия.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Важни събития, които са настъпили след датата, към която е съставен годишният финансов отчет

След датата на финансовия отчет не са настъпвали събития, които да окажат влияние върху финансовото състояние на Групата.

Структура на Групата

Към 31 декември 2018 г. Групата оперира с 19 офиса на територията на страната и 2 в чужбина. Централният офис на Групата и нейната администрация се помещава на адрес: гр. София, бул. „Тодор Александров“ N 26. Персоналът на Групата към 31 декември 2018 г. се състои от 347 служители (не се включват служители по майчинство или заети в спомагателни дейности).

Финансови инструменти и управление на финансовия риск

Използваните от Групата финансови инструменти, политиката по тяхното оценяване и представяне, както и експозицията на Групата по отношение на кредитен, пазарен и ликвиден риск са описани в годишния финансов отчет.

Предвиждано развитие на ПроКредит Банк (България) ЕАД и цели през 2019 година

Очакванията по отношение на икономическото развитие през 2019 г. са да се реализира ръст на брутния вътрешен продукт (БВП) в рамките на 3.6% на годишна база (източник: Европейска комисия, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ecfin_forecast_winter_07_02_19_bg_en.pdf). Същевременно са налице различни предизвикателства, като потенциално намаление на износа, недостатъчно високо ниво на потребление, ниско равнище на преките чуждестранни инвестиции и недостиг на квалифицирани участници на пазара на труда, които могат да влияят негативно върху ръста на БВП и икономическото развитие на страната. Текущото развитие на българската икономика зависи и от развитието на външните партньори от ЕС, както и на оптималното оползотворяване на структурните фондове от ЕС.

От своя страна българският банков сектор придоби значителен опит от работата си в условията на усложнена икономическа среда. Продължителността на този период поставя на дневен ред въпроси, свързани с ефективността, липсата на търсене на кредит и управлението на проблемни вземания. Банките започват 2019 г. с високи равнища на ликвидност и капитализация, което гарантира стабилност за клиентите им. Запазването на стабилността на макроикономическата среда се очаква да бъде в основата на увеличаване на търсенето на кредити при сравнително ниски лихвени нива. Паралелно може да се очаква и повишаване на нивата на кредитен риск, които банките са склонни да поемат.

В унисон с пазарната ситуация, ПроКредит Банк ще продължи да залага на разумен подход в кредитирането към малките и средни предприятия, като целта е да се заздравят тяхната стабилност, подобри тяхната ефективност и ускори развитието и растежа им. Групата ще поддържа дългосрочните отношения с настоящите си клиенти, като разширява и задълбочава бизнес отношенията си с тях, като целта е да бъде единствена банка на обслужване за своите клиенти. Активното привличане на нови клиенти ще продължи да бъде основен фокус в бизнес стратегията на ПроКредит Банк. Едновременно с това през 2019 г. Групата ще продължи да полага усилия за запазване и подобряване качеството на кредитния портфейл. Групата ще остане печеливша институция в резултат от високата ефективност и разширяващите се бизнес отношения със своите клиенти.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Предвиждано развитие на ПроКредит Банк (България) ЕАД и цели през 2019 година (продължение)

Предизвикателство ще бъде запазването на равнището на оперативните приходи в условията на едновременно намаление на лихвения марж и ограниченото финансиране на инвестиции от предприятията. Едновременно с това, високото качество на активите и оптимизираната структура на Групата, ще имат за резултат по-ниски разходи за обезценка и административни разходи. Нивата на ликвидност и капиталова адекватност ще продължат да бъдат високи, предоставяйки необходимите буфери в дългосрочен план.

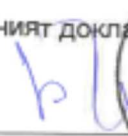
Стратегията за развитие на Групата за 2019 г. е в съответствие с нейната бизнес философия: ПроКредит Банк вярва, че откритата и активна комуникация с клиентите, отговорният подход във всекидневното банкиране, както и много доброто качество на предоставяните услуги, я позиционират като една от банките, представляващи първи избор за клиента. Заедно с това ПроКредит Банк цели да се превърне в надежден и основен партньор на фирми и граждани при осъществяване на проекти в областта на „зелените финанси“ чрез прилагането на завършена методология и експертен потенциал за екологично финансиране като част от комплексния подход на Групата към околната среда.

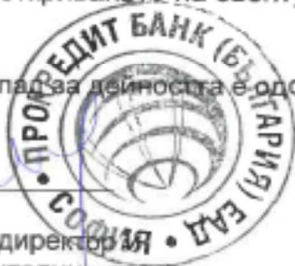
Отговорности на ръководството

Годишният финансов отчет за 2018 г. е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети и отразява достоверно имущественото и финансово състояние на Групата и финансовите резултати за отчетния период. Годишният финансов отчет е изготвен на принципа на действащото предприятие, като счетоводната политика на Групата е прилагана последователно и всички преценки и предположения са направени в съответствие с принципа на предпазливост при изготвянето на финансовия отчет за 2018 г.

Ръководството е отговорно за коректното водене на счетоводните регистри, за целесъобразното управление на активите и за предприемането на необходимите мерки за избягването и откриването на евентуални злоупотреби и други нередности.

Годишният доклад за дейността е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор
Член на Управителния съвет
12 април 2019 г.

Иван Дачев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

Декларация за корпоративно управление

Документи за корпоративно управление

По отношение на своето корпоративно управление ПроКредит Банк (България) ЕАД („ПроКредит Банк“ или „Банката“) съблюдава следните документи:

1. **Устав на ПроКредит Банк.** Основополагащ документ, в който се уреждат създаването и компетенциите на основните управленски органи на Групата. Уставът е достъпен за преглед от заинтересованите лица в досието на ПроКредит Банк в Търговския регистър (<https://public.brra.bg/CheckUps/Default.ra?>). Уставът е приет от Общото събрание на акционерите. Към 31.12.2018 г. промяна на устава може да се извършва само на заседанията на Едноличния собственик на капитала на Групата.
2. **Кодекс на поведение на ПроКредит групата.** Корпоративните ценности са основата на бизнес етиката на Групата, като част от ПроКредит Груп, като следните принципи ръководят дейността на институциите ПроКредит: Прозрачност; Култура на отворита комуникация; Социална отговорност и толерантност; Високи професионални стандарти; Почтеност и лична ангажираност. Тези принципи представляват гръбнака на корпоративната култура на ПроКредит и се прилагат активно в ежедневната работа на институцията. Те са описани в Кодекса на поведение на ПроКредит (достъпен на http://www.procreditbank.bg/uploads/AboutUs/Images/Code_of_Conduct.pdf), който превръща етичните принципи на групата в практически указания за целия екип на Групата.

През изминалата 2018 г. ПроКредит Банк съблюдава без изключения изискванията на изброените документи по отношение на своето корпоративно управление. Групата спазва по целесъобразност и Националния кодекс за корпоративно управление (<http://www.bse-sofia.bg/?page=CodeGovernance>).

Информация по отношение на изискванията на чл. 10, параграф 1 от Директива 2004/25/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 21 април 2004 година:

- Буква „в“ е неприложима за Групата, тъй като няма значими преки или косвени акционерни участия (включително косвени акционерни участия чрез пирамидални структури и кръстосани акционерни участия) по смисъла на член 85 от Директива 2001/34/ЕО;
- Буква „г“ е неприложима за Групата, тъй като не притежава ценни книжа със специални права на контрол;
- Буква „е“ е неприложима, тъй като банка няма съществени инвестиции в други дружества, както и информация за наложени и ограничения върху правата и на глас;
- Буква „з“. Правилата, с които се регулира назначаването или смяната на членове на Управителния и Надзорния Съвет, както и внасянето на изменения в учредителния договор са посочени в Устава на Групата; Членовете на Управителния съвет се назначават от Надзорния съвет за срок от 3 години. Членовете на Надзорния съвет се назначават от Едноличния собственик на капитала за срок от 3 години. Решения за промяна на учредителния договор се вземат от Едноличния собственик на капитала на Групата;
- Буква „и“. Правомощията на членовете на Управителния и Надзорния съвет и по-специално правото да се емитират или изкупуват обратно акции са посочени в устава на Групата. Решения за емитиране или изкупуване обратно на акции се взимат от Едноличния собственик на капитала на Групата.

Декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи за управление

Органите за управление на Групата са, както следва:

- Управителен съвет
- Надзорен съвет.

ПроКредит Банк прилага двустепенна система на управление.

Управителен съвет

Групата се управлява и представлява от Управителен съвет, който извършва своята дейност под контрола на Надзорния съвет. Управителният съвет се състои от трима члена, избирани от Надзорния съвет за срок от три години. Отношенията между Групата и член на Управителния съвет се уреждат с договор за възлагане на управлението. Управителният съвет след предварително одобрение на Надзорния съвет възлага на двама или повече от членовете си текущото управление и представителство на Групата (изпълнителни директори). Изпълнителните директори могат да упълномощават трети лица за извършване на отделни действия. Не може да бъде член на Управителния съвет лице, което е член на Надзорния съвет на Групата. Компетенциите на Управителния съвет са, както следва:

1. осигурява изготвянето на годишния счетоводен отчет и доклада за дейността на Групата;
2. взема решение и подготвя свикването на заседание на Едноличния собственик на капитала и изготвя предложение за вземане на решения от Едноличния собственик на капитала;
3. изготвя периодични отчети до Надзорния съвет;
4. приема Правилник за дейността си и взема решения за промени в Правилника за дейността си (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
5. приема годишен бюджет и годишен бизнес план, касаещи дейността на Групата (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
6. определя структурата и длъжностите в Групата (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
7. решава всички други въпроси, поставени за решаване от председателя на Управителния съвет или от друг негов член;
8. открива и закрива клонове и представителства на Групата (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
9. взема решения за прехвърляне или предоставяне ползването на цялото търговско предприятие (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
10. взема решения за разпореждане с активи, чиято обща стойност през текущата година надхвърля половината от стойността на активите на Групата съгласно последния заверен годишен счетоводен отчет (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
11. взема решения за поемане на задължения или предоставяне на обезпечения към едно лице или към свързани лица, чийто размер през текущата година надхвърля половината от стойността на активите на Групата съгласно последния заверен годишен счетоводен отчет (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
12. одобрява вътрешните нормативни актове на Групата;
13. взема решения за предоставяне на кредити в случаите по чл.45 от Закона за кредитните институции;
14. взема решенията, които водят до формиране на големи експозиции;

Декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи за управление (продължение)

15. определя деловата дейност на Групата в рамките на основните насоки, приети от Едноличния собственик на капитала и ръководи ежедневната оперативна дейност на Групата в съответствие с тях;
16. изготвя предложения до Едноличния собственик на капитала за промени в Устава или основните насоки в дейността на Групата;
17. назначава и освобождава служителите на Групата и определя възнаграждението им;
18. решава всички въпроси, засягащи Групата в рамките на нейния предмет на дейност, освен онези които са от изключителната компетентност на Едноличния собственик на капитала или Надзорния съвет - съобразно закона и настоящия устав, и изпълнява всички други функции, възложени му от Едноличния собственик на капитала или Надзорния съвет.

Управителният съвет се свиква на заседание по искане на всеки един от членовете му или на членовете на Надзорния съвет.

Решенията на Управителния съвет се вземат с обикновено мнозинство от присъстващите и представените членове с изключение на следните случаи: решенията по изброените по-горе точки 8-11, 13, както и решенията по точка 14 в случаите, когато експозицията надхвърля 15 на сто от собствения капитал на Групата, се вземат с единодушие на всички членове на Управителния съвет.

Решения на Управителен съвет, които се отнасят до сключване на сделки, чиято стойност надвишава 10% от регистрирания капитал на Групата, също изискват предварително съгласие на Надзорния съвет.

Управителният съвет докладва за дейността си най-малко веднъж на 3 месеца пред Надзорния съвет.

Надзорен съвет

Надзорният съвет се състои от петима членове, мандатът на които е три години, като отношенията между Групата и член на Надзорния съвет се уреждат с договор. Членовете на Надзорния съвет се избират и освобождават от Едноличния собственик на капитала. Надзорният съвет избира председател и заместник-председател измежду своите членове. Надзорният съвет не участва в управлението на Групата, като той представлява Групата само в отношенията с Управителния съвет. Надзорният съвет има право по всяко време да поиска от Управителния съвет да представи сведения или доклад по всеки въпрос, който засяга Групата. Също така Надзорният съвет може да прави необходимите проучвания в изпълнение на задълженията си, като членовете му имат достъп до цялата необходима информация и документи, както и може да използва експерти.

За определени решения на Управителния съвет се изисква предварително съгласие на Надзорния съвет – това е указано в частта за компетенциите на Управителен съвет. Надзорният съвет проверява годишния счетоводен отчет, доклада за дейността на Групата и предложението за разпределение на печалбата и след одобрението им приема решение за свикване на редовно заседание на Едноличния собственик на капитала.

Надзорният съвет провежда своите заседания най-малко веднъж на три (3) месеца. В заседанията могат да участват и членовете на Управителния съвет със съвещателен глас. Решенията на Надзорния съвет се вземат с обикновено мнозинство от представените на заседанието членове.

Декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи за управление (продължение)

Избягване на конфликт на интереси

Процедурите за избягване и разкриване на конфликти на интереси по отношение на членовете на органите за управление на ПроКредит Банк са регламентирани в Устава на Групата. Членовете на Управителния и Надзорен съвет са длъжни да поставят интересите на Групата и на нейните клиенти над своите собствени. Те декларират и/или разкриват информация за участията си в търговски дружества, както и за всеки съществен търговски, финансов или друг делови интерес, който те или членовете на семействата им имат от сключването на търговска сделка с Групата.

Одит и вътрешен контрол

Общият вътрешен контрол в Групата се осъществява от Надзорния съвет и Управителния съвет. Надзорният съвет контролира дейността на Управителния съвет. Управителният съвет контролира дейността на отделните структурни единици. Дейността на Групата се осъществява на база вътрешни правила и процедури, както и на действащото законодателство.

ПроКредит Банк осигурява функционална независимост между бизнес отделите, които поемат риск и отделите, които са отговорни за оценка на риска. Съгласно структурата на Групата, бизнес процесите са разграничени до ниво ресорен член на Управителния съвет от звената, които оценяват нивото на риска. В допълнение, оценката на нивото на риска и решенията за неговото управление се извършва в комитетите за управление и оценка на видовете риск, които предполагат обективен контрол и мониторинг на изложеността на Групата към всеки един риск.

В Групата функционира отдел „Вътрешен одит“, който се отчита директно на Едноличния собственик на капитала (ПроКредит Холдинг). Вътрешният одит проверява всички аспекти от дейността на Групата, като извършва проверки на процесите, както и проверки за съответствие на извършваните дейности с нормативните актове, устава и вътрешната нормативна уредба на Групата. За резултатите от направените проверки ръководителят на отдел „Вътрешен одит“ уведомява Управителния съвет на Групата и членовете на Одитния комитет на Групата, като минимум три пъти годишно се провеждат срещи на Одитния комитет, на които отдел „Вътрешен одит“ отчита дейността си. Одитният комитет е създаден в началото на 2009 година и неговите членове са независими от Управителния съвет на Групата.

Специализираните одиторски предприятия, които извършват независим финансов одит на финансовите отчети на Групата, се утвърждават от Едноличния собственик на капитала след представяне на мотивирано искане и в резултат на организиран търг от страна на Управителен съвет. Одитният комитет осигурява надзор на дейностите по вътрешен одит и следи за цялостните взаимоотношения с външния одитор в това число и за естеството на несвързани с одита услуги, предоставяни от специализираните одиторски предприятия.

Декларация за корпоративно управление (продължение)

Основни характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска във връзка с процеса на финансово отчитане

Контролна среда

Наличието на адекватна среда за вътрешен контрол в Групата се предпоставя от самия бизнес модел и етични ценности на институцията. Бизнес моделът притежава ясно изразен фокус към осигуряване на пълно банково обслужване на малките и средни предприятия и физически лица посредством предоставяне на високо качествени услуги. Фокусирането към бизнес клиенти с ясна визия и устойчиво развитие означава, че ПроКредит Банк изгражда с тях дългосрочни отношения, базирани на разбиране на нуждите на клиентите и предлагане на уместни решения, като се осигурява недопускане на свръх задлъжнялост.

Както е утвърдено в Кодекса за поведение на ПроКредит групата, концепцията за развитие и подходът към клиентите е свързан с голяма отговорност към обществото, в което Групата работи. Също така е налице прилагането на самоналожени етични принципи. Тези принципи могат да съществуват само, ако се предават ефективно, разбират се и се приемат от всички служители, като това намира израз в начина на внимателно избиране и развитие на служителите на Групата.

Управление на риска

ПроКредит Банк разбира, че поемането на риск е неразделна част от дейността ѝ. Поради това са налице механизми за идентифициране на различните рискове и оценяване на потенциалния ефект, който имат върху финансовото състояние и постигането на бизнес целите на Групата. Неразделна част от бизнес и риск стратегията на институцията са наличието на осъзнаване от страна на ръководството и служителите на риска от дейността, присъщият консервативен подход към управлението на риска и последователното прилагане на диверсификация. В допълнение основните принципи за риск стратегията (фокус върху основната дейност; високо ниво на прозрачност, опростеност и диверсификация; внимателен подбор на персонала и интензивно обучение) допринасят съществено за ефективното управление на рисковете, на които е изложена Групата.

Контролни дейности

Контролните дейности в рамките на стратегията за управление на риска са документирани в специално утвърдени групови политики, групови стандарти и други документи, които обхващат всички материални рискове, на които Групата е изложена и които подsigуряват извършването по сигурен начин на различните операции, като транзакциите се отразяват в съответствие с изискванията на ръководството. Контролните дейности се прилагат във всички нива и процеси в институцията, като се базират на принципите на четирите очи и на разделение на задълженията. Базисен организационен принцип е разделениято до ниво Управителен съвет на направления на риск и бизнес, което гарантира функционална независимост между бизнес отделите, които поемат риск и отделите, които са отговорни за оценка на риска.

Информационни и комуникационни потоци

Налице са функциониращи ефективни комуникационни канали, които подsigуряват обмен на информация в рамките на хоризонталната и вертикална организационна структура на институцията. Изградени са и механизми за получаване и споделяне на информация от външни източници (като регулаторни органи, акционери и клиенти), както и за последваща комуникация с тези лица. Управителен съвет получава регулярно (ежедневно, месечно и тримесечно) доклади, свързани с управлението на риска. В случаите на идентифициране на нови рискови събития, неизпълнение на утвърдени вътрешни лимити и при увеличена вероятност за реализиране на загуба се прилагат механизми за ескалация и извънредна отчетност.

Декларация за корпоративно управление (продължение)

Основни характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска във връзка с процеса на финансово отчитане (продължение)

Мониторинг

В Групата са налице разработени механизми за текущ мониторинг на различните дейности, както и на системите за вътрешен контрол. Мониторингът се осъществява, както от ръководството, така и от страна на съответните отговорни служители. Отдел „Вътрешен одит“ също така е ангажиран в извършване на независима оценка на системите за вътрешен контрол съгласно план, който се утвърждава от Едноличния собственик на капитала. Установени пропуски в системата за вътрешен контрол се ескалират и могат да бъдат рапортувани на Управителен съвет, Надзорен съвет или Одитен комитет.

Органи, отговорни за превантивно и текущо управление на рисковете. Съществуващи комитети в структурата на Групата

В Групата е създадена адекватна система за идентифициране, управление и контрол на риска. В основата на тази система са комитетите за управление на отделните видове риск, чиято основна функция е създаване и поддържане на подходяща контролна среда, която се основава на принципите и механизмите за идентифициране, определяне, оценяване, мониторинг и контрол/ограничаване на действието на отделните видове риск. Комитетите са основните органи, които вземат корективни или превантивни решения за минимизиране изложеността към отделните видове риск. Дейността на комитетите се подпомага от отдел „Управление на риска“ и отдел „Управленска информационна система“ посредством изготвяне на доклади за рискови показатели и предоставяне на анализи на съответните показатели, както и допълнителни анализи, които да подпомагат вземането на управленски решения за контрол и управление на рисковете. Решенията, които се вземат от отделните комитети, се потвърждават от Управителен съвет.

Основните комитети за наблюдение, анализ и контрол на различните видове риск включват представители, както на направлението за управление на риска, така и на бизнес направлението, а също и на направления, които изпълняват административни функции. Това позволява както синергичен ефект от представяне на различните гледни точки по отношение на въпроси, засягащи управлението на рисковете, така и обхващане на отделните направления на дейността и тяхното влияние върху рисковите експозиции. Основните комитети са, както следва:

Комитет по управлението на активите и пасивите

Целта на комитета по управление на активите и пасивите (АЛКО) в ПроКредит Банк е да установява, оценява, обсъжда и управлява финансовите рискове, които включват: ликвиден риск; пазарен риск (включително валутен и лихвен); риск от контрагента; адекватност на капитала. АЛКО следи състоянието и ефекта на осъществяваните стратегии за управление на активите/пасивите, както и разработва нови такива.

В състава на комитета влизат членовете на Управителен съвет, Директор Бизнес отдел Големи предприятия, както и ръководители и експерти от отдели „Управленска информационна система“ и „Управление на риска“. Редовните заседания на АЛКО се провеждат поне веднъж месечно. Комитетът се избира и ръководи от Управителен съвет.

Декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи, отговорни за превантивно и текущо управление на рисковете. Съществуващи комитети в структурата на Групата (продължение)

Комитет за оценка на общия риск

Редовните заседания на комитета се провеждат веднъж на три месеца с цел да се анализира общата рискова експозиция на Групата (с изключение на оперативния риск), както и да се обсъдят и приемат стратегически въпроси. За заседанията на комитета се изготвя на тримесечна база доклад за общия риск от отдел „Управление на риска“, който включва основни и второстепенни показатели на видовете риск, както и техният анализ.

В състава на комитета влизат всички членове на Управителен съвет, ръководители от отдели „Управленска информационна система“, „Управление на риска“ и „Бизнес отдел – Малки и средни предприятия“. Комитетът се избира и ръководи от Управителен съвет.

Комитет за оценка на операционния риск

Комитетът за оценка на операционния риск е орган в структурата на Групата, който се избира и ръководи от Управителния съвет. Комитетът осигурява възможност за адекватно управление на операционните рискове, както и вземането на решения в тази насока.

В състава на комитета влиза членовете на Управителен съвет с ресорно направление „Риск“ и „Счетоводство“, както и ръководители от отдели „Бизнес отдел – Малки и средни предприятия“, „Бизнес отдел – Физически лица“, „Управление на риска“, „Счетоводство“ и „Информационни технологии“. Редовните заседания на комитета се провеждат веднъж на три месеца за разглеждане на отчета за операционния риск, както и за разглеждане на събитията, довели до загуба за Групата в резултат на операционни събития.

Комитет за управление на кредитния риск

Комитетът за управление на кредитния риск е орган в структурата на Групата, който се избира и ръководи от Управителния съвет. Функциите на комитета са свързани с проследяване, анализ и обсъждане на въпроси и теми, които са свързани с кредитния риск и неговото проявление в Групата. Също така комитетът е ангажиран в процеса на определяне на разходите за загуби от обезценка при индивидуално оценявани кредитни експозиции.

В състава на комитета влиза член на Управителен съвет с ресорно направление „Риск“, както и ръководители от отдели „Управление на риска“ и „Проблемни вземания“. Редовните заседания на комитета се провеждат поне веднъж на три месеца с цел да се оцени въздействието на съответните фактори, свързани с управлението на кредитния риск.

Кредитен съвет за реструктуриране

Кредитният съвет за реструктуриране извършва наблюдение и оценка на рисковите експозиции на Групата, като взема решение за реструктурирането и класифицирането им. Реструктуриране е налице, когато се променят условия по кредитна експозиция посредством сключване на договор между Групата и клиента, с който се променят условията за изплащане на заема в резултат на увеличен риск от неизпълнение по експозицията, свързан с кредитополучателя. Членове на кредитния съвет за реструктуриране са служители на отдел „Проблемни вземания“ на Групата, като заседанията се провеждат два пъти седмично.

Декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи, отговорни за превантивно и текущо управление на рисковете.
Съществуващи комитети в структурата на Групата (продължение)

Комитет по проблемни вземания

Целта на Комитета по проблемни вземания е да поставя, обсъжда и взема решения за стратегията за събиране на съдебни вземания в размер над 100,000 евро, да определя срокове и отговорни лица за действията, които следва да се извършват и да проследява изпълнението им. Членовете на комитета се определят от Управителния съвет. В състава на комитета влиза член на Управителен съвет, както и ръководител на отдел „Проблемни вземания“. Заседанията на комитета се провеждат не по-малко от един път месечно.

Комитет за опазване на околната среда

Комитетът поставя на обсъждане и взема решения по въпроси, които са свързани с екологичните стандарти и цялостната политика и стратегия на ПроКредит Банк по отношение на системата за управление на въздействието върху околната среда. В състава на комитета влизат членовете на Управителен съвет и ръководители от отдели „Опазване на околната среда“, „Бизнес отдели“, „Човешки ресурси“, „Управление на риска“ и „Администрация“. Заседанията се провеждат поне веднъж на четири месеца.

Комитет Човешки ресурси

Комитетът следи за промени в конюнктурата на пазара на труда в страната, нивата на заплащане в и извън Групата, преразглежда трудови възнаграждения и взема решения по теми, засягащи настоящите или потенциалните служители в Групата. В състава му влизат председателят на Надзорен съвет, членовете на Управителен съвет, Директор Бизнес отдел Големи предприятия и управител на бизнес единица. Заседанията се провеждат ежесечно.

Комитет за подбор на кандидати за членове на УС

Комитетът заседава при необходимост. В състава си включва председателят на Надзорен съвет и още един от членовете на Надзорен съвет.

Политика на многообразие, прилагана по отношение на административните, управителните и надзорните органи

ПроКредит групата цени разнообразието по отношение на личните качества и опит на своите служители. В тази връзка процесът по избор на членовете на Управителен и Надзорен съвет има за цел да подсили адекватно ниво на многообразие, което да е налично в органите за управление. В резултат и двата органа включват лица, които имат различни профили по отношение на образование, националност, професионален опит и възраст. От общо осемте членове на органите за управление на ПроКредит Банк две са жени.

Декларацията за корпоративно управление е одобрена от Управителния съвет и подписана от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
12 април 2019 г.

Иван Дачев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

ProCredit Bank

Част от
ПроКредит Груп

www.procreditbank.bg